

VINNOVA

2011 // ÅRSREDOVISNING

VINNOVA UTVECKLAR SVERIGES INNOVATIONSKRAFT FÖR HÅLLBAR TILLVÄXT

VINNOVA är Sveriges innovationsmyndighet och ska öka konkurrenskraften hos forskare och företag i Sverige.

Vår uppgift är att främja hållbar tillväxt i Sverige genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem. För att göra detta har vi cirka 2 miljarder kronor att investera i nya och pågående projekt varje år.

En viktig del av VINNOVAs verksamhet är att öka samarbetet mellan företag, högskolor och universitet, forskningsinstitut och andra organisationer i innovationssystemet. Vi gör det på flera sätt, bland annat genom långsiktiga investeringar i starka forsknings- och innovationsmiljöer, genom att investera i projekt som ska öka kommersialiseringen av forskningsresultat eller genom att skapa katalyserande mötesplatser.

VINNOVA är ett statligt verk under Näringsdepartementet och nationell kontaktmyndighet för EU:s ramprogram för forskning och utveckling. Sammanlagt arbetar drygt 200 personer på VINNOVAs kontor i Stockholm och Bryssel. Generaldirektör är Charlotte Brogren. VINNOVA bildades 1 januari 2001.

SERIE: VINNOVA Information VI 2012:05

ISSN: 1650-3120

UTGIVARE: VINNOVA

DIARIE NR: 2011-04274

BILDER: Omslag, CyCity, SweTree Technologies, Biolamina, NLAB Solar, sid 5. VINNOVA, sid 11. Transportstyrelsen, iStockphoto, Chalmers/Håpla, sid 17. Agnes, CyCity, Seekstr, Permanova Lasersystem, sid 21. SLL Innovation, Biolamina, iStockphoto, sid 23. Test Site Sweden, Preem, Solvatten, sid 25. Sillex, Omnisys, VINNOVA, sid 27. Emballator Lagan Past, Scint-x, NLAB Solar, sid 29. Johnér, sid 31. Antidiabetic food center, SweTree Technologies, Matton, sid 35. Matton, iStockphoto, sid 37. Scandic Hotels, Åke Esom Lindman, sid 41. Midsummer, Mantex, iStockphoto, sid 45. iStockphoto, DuraPulp, sid 47. VINNOVA, sid 55. Anette Andersson
PRODUKTION & FORM: VINNOVA, Ingrid Hernvall Creative

Innehållsförteckning

	GD har ordet	4
	Året i korthet	6
DEL 1		
	RESULTATREDOVISNING	9
1	Verksamhetsövergripande	10
1.1	VINNOVA främjar hållbar tillväxt.....	10
1.2	VINNOVAs verksamhet i siffror under 2011.....	13
1.3	VINNOVAs verktyg och arbetssätt.....	15
2	Strategi och analys	16
3	Forskning, utveckling och innovation	18
3.1	Utmaningsdriven innovation.....	19
3.2	Hälsa och vård.....	20
3.3	Hållbara städer och transporter.....	22
3.4	Informationsteknik.....	24
3.5	Produktion, material och naturresurser.....	26
3.6	Kunskapstriangeln.....	28
3.7	Starka forsknings- och innovationsmiljöer.....	30
3.8	Innovation management.....	34
3.9	Innovativa SMF.....	38
3.10	Samverkansprogram.....	42
3.11	Globala länkar.....	46
3.12	Kommunikation och samverkan.....	53
4	Organisationsstyrning	56
5	Uppdrag	62
5.1	Pågående uppdrag från regleringsbrev för 2010.....	62
5.2	Övriga pågående uppdrag från regleringsbrev.....	64
5.3	Nya uppdrag i regleringsbrev för 2011.....	66
5.4	Övriga uppgifter och uppdrag.....	69
6	Strategisk kompetensförsörjning	70
6.1	Lärande organisation och verksamhetsmodell.....	70
6.2	Personal.....	71
6.3	Kompetensförsörjning, utvärdering.....	72
6.4	Mål för 2011–2014.....	73
DEL 2		
7	FINANSIELL REDOVISNING	75
7.1	Sammanställning över väsentliga uppgifter.....	76
7.2	Resultaträkning.....	77
7.3	Balansräkning.....	78
7.4	Anslagsredovisning.....	80
7.5	Tilläggsupplysningar och noter.....	82
8	Styrelsens underskrifter	90
Bilaga 1.	Läsanvisningar.....	91
Bilaga 2.	Regeringsuppdrag utöver de i regleringsbrevet.....	95
Bilaga 3.	VINNOVAs publikationer 2011.....	98

GD har ordet

Ar 2011 har varit ett händelserikt år på VINNOVA – ett år präglad av framåtanda. Vi har genomfört nya utlysningar, seminarier och konferenser, testat nya insatsformer och stöttat många spännande samarbeten genom att koppla samman akademi, näringsliv och offentlig sektor.

Framförallt har vi under 2011 dragit upp nya riktlinjer och fortsatt utveckla vår strategi för att vässa våra insatser. Utifrån genomgripande analyser och omfattande kontakter med olika samhällsaktörer har vi tagit nya grepp för att skapa förutsättningar för att stärka hela innovationskedjan.

Om vi önskar oss en dynamisk ekonomi som alstrar innovativa företag behövs en nationell strategi för internationell samverkan inom forskning och innovation samt ett effektivt stöd för att forskning som bedrivs på universitet och högskolor ska göra nytta. Vi måste även bli bättre på att öppna upp och sprida innovationsfrågorna till nya grupper, få ett ökat fokus på test- och demonstrationsanläggningar – och stimulera till ämnesöverskridande samarbeten för att lösa de utmaningar samhället står inför. Utmaningar som rör miljö, klimat, energi, mat och vatten men även en åldrande befolkning och hälsa för att nämna några.

VINNOVAs verksamhetsår har varit inriktat på att ta fram förslag till regeringens kommande forsknings- och innovationsproposition. Våra förslag är en fullt utvecklad kunskapstriangel vid universitet och högskolor, införandet av strategiska innovationsprogram, utökade insatser särskilt riktade till små och medelstora företag, ökat tillgängliggörande av infrastruktur för test och demonstration, insatser för ökad innovationsupp-

handling samt en nationell EU-strategi för forskning och innovation. Förslagen har förts fram både genom ett eget uppdrag från Näringsdepartementet och i ett gemensamt uppdrag med de andra statliga forskningsfinansiärerna från Utbildningsdepartementet. Svensk forsknings- och innovationspolitik måste vara fokuserad på både vetenskaplig excellence och att skapa tillväxt.

Det finns inte någon motsättning mellan det som traditionellt betecknas som nyfikenhetsstyrd forskning och den forskning som tydligare är driven mot artikulerade behov i samhället och näringslivet. Vi ska värna om den akademiska friheten. Ingen person kan idag med säkerhet säga var framtidens stora forskningsgenombrott och innovationer kommer att hittas. Sverige behöver forskning av internationell toppkvalitet som på både kort och lång sikt är relevant för samhälle och näringsliv. Det är därför spännande att flera vetenskapliga undersökningar har visat att vetenskaplig excellens inte står i motsats till samverkansforskning.

De länder som hittar metoder att kombinera utbildning och forskning med näringslivets behov av kunskap kommer att ha goda förutsättningar för tillväxt och konkurrenskraft. Under mina resor till bland annat USA, Brasilien, Japan, Kina och Indien har det blivit tydligt att andra länder har förstått hur viktiga innovationsfrågorna är. De satsar målmedvetet på att bygga förmåga för att kunna omsätta kunskap till nyttiggörande. Än så länge ligger vi bra till, men det kan vara värt att påminna om att många länder rör sig framåt i värdekedjan genom stora satsningar på sin egen forsknings- och innovationskapacitet. Sverige, som är en relativt liten marknad, måste utveckla sig för att behålla och locka till sig investeringar i kunskap.

Sverige är fortsatt mycket framgångsrikt när det gäller att konkurrera om medel i EU:s program för forskning och innovation och har idag en åttonde plats

när gäller beviljade medel. Svenska aktörer lyckas därmed ta hem nästan dubbelt så mycket medel som Sverige betalar in till det sjunde ramprogrammet. VINNOVAs informations- och rådgivningsarbete via informationsträffar runt om i landet, finansiering av supportverksamhet för små och medelstora företag, enskild rådgivning med mera, utgör en viktig pusselbit i det nationella EU-arbetet. VINNOVA bedriver också ett långsiktigt policyarbete som syftar till att säkra fortsatt högt deltagande i framtiden. Under året har arbetet fokuserats mot EU:s framtida program för forskning och innovation, Horisont 2020.

År 2011 var även året då regeringen bland annat gav oss ökade medel för att utveckla svensk miljöteknik och för att göra offentlig upphandling mer innovativ i syfte att fylla samhällets behov bättre, skapa nya jobb och ge nya exportmöjligheter.

Det är också glädjande att konstatera att den NKI-undersökning (Nöjd Kund Index) som VINNOVA genomfört visar på ett gott resultat. VINNOVA uppfattas som en professionell myndighet med kompetenta, effektiva, tillgängliga och engagerade medarbetare som ger god service. För vårt arbete med programmet Utmaningsdriven innovation mottog VINNOVA Almegas pris för *Årets tjänsteinnovationsfrämjare*.

Under 2012 ser jag fram mot ett ökat fokus på grön tillväxt, aktiviteter inom offentlig innovationsupphandling, en utveckling av kunskapstriangeln och fler växande företag som genererar ökad sysselsättning och tillväxt. Framförallt önskar jag att den framåtanda som präglar vårt verksamhetsår gör avtryck och kommer många människor till godo.

Charlotte Brogren
Generaldirektör,
VINNOVA

Året i korthet

VINNOVA arbetar för att öka samarbetet mellan näringsliv, universitet och högskolor, forskningsinstitut, offentlig sektor och andra organisationer i innovationssystemet med målet att öka svensk konkurrenskraft och bidra till hållbar utveckling. Det har under 2011 gjorts på flera sätt, bland annat genom långsiktiga investeringar i starka forsknings- och innovationsmiljöer, genom att investera i projekt som ska möjliggöra kommersialiseringen av forskningsresultat, genom att skapa katalyserande mötesplatser och dra upp riktlinjer för framtidens forsknings- och innovationspolitik.

Året har präglats av ett intensivt arbete med att ta fram underlag för inspel både till forsknings- och innovationspropositionen, samt till regeringens nationella innovationsstrategi. Det har varit en mycket givande process som skett i dialog med bland annat företrädare för lärosäten, regioner och branschorganisationer. För Sveriges framtida konkurrenskraft föreslår VINNOVA sex forsknings- och innovationshöjande insatser till regeringen: strategiska innovationsprogram, fullt utvecklad kunskapstriangel, nationell EU-strategi för forskning och innovation, insatser för ökad FoU-driven innovation i små och medelstora företag, insatser för test, demonstration och verifiering samt insatser för ökad offentlig innovationsupphandling.

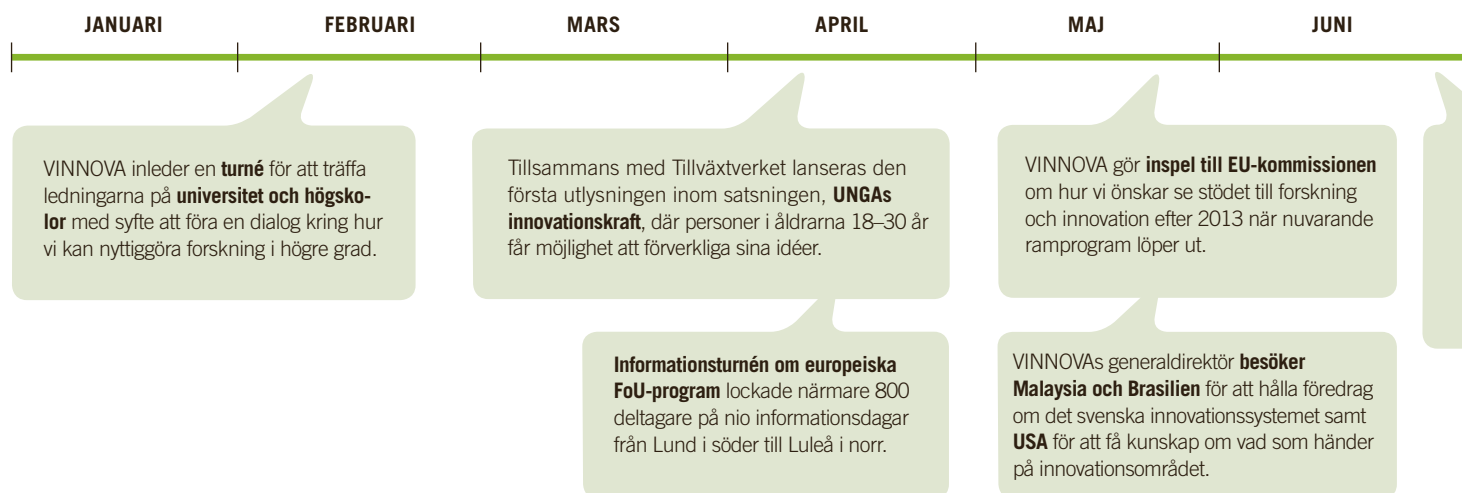
Vi har en målsättning att VINNOVAs program ska ha hållbarhetsmål och att minst 75 procent av VINNOVAs investeringar ska vara kopplade till grön tillväxt efter 2012. Smarta elnät, cykelvänliga städer, miljövänlig sjöfart och produkter som ersätter fossila bränslen är bara några av de idéer som kan bli verklighet genom de projekt som VINNOVA finansierar. Investeringar med positiv miljökoppling uppgick under 2011 till 58 procent.

Under året har vi infört vårt arbete med utmaningsdriven innovation. Det blev en rekordstart för den första utlysningen inom programmet. Totalt kom det in 628 ansökningar, vilket är det största antalet ansökningar i en enskild utlysning. Utlysningen är ett led i VINNOVAs nya arbetssätt som innebär att uppmuntra ämnesöverskridande samarbeten där akademi, näringsliv och offentlig sektor samverkar på ett tidigt stadium för att lösa framtidens globala utmaningar. Vi har valt utmaningarna utifrån ett svenskt perspektiv där vi har goda förutsättningar att ligga i framkant när det gäller innovativa lösningar kopplade till utmaningarna.

Utöver uppdragen i regleringsbrevet fick VINNOVA under året ett 20-tal nya regeringsuppdrag, de flesta riktade direkt till VINNOVA men ett antal i samarbete med andra aktörer. Detta har, tillsammans med andra aktiviteter som initierats, inneburit att vi arbetat intensivt med att öppna upp och sprida innovationsfrågan till nya grupper. Exempel på det är ungas innovation, social innovation och öppen innovation.

Tillsammans med Tillväxtverket lanserade VINNOVA den första utlysningen inom satsningen UNGAs innova-

TIDSLINJE

tionskraft. Det har inneburit att tusentals ungdomar fått ökad kunskap om idéutveckling och kommersialisering. Under 2011 har även ett antal aktiviteter i form av tävlingar genomförts där VINNOVA medverkat som bland annat medarrangör och sponsor av till exempel *24 hour business camp*, där man i lag tar fram nya webbtjänster inom loppet av ett dygn. Inom ramen för projektet *Digitala innovationer i Järva*, som är en del av VINNOVAs satsning på social innovation, arrangerades ett ungdomsläger på Gotland i augusti där man tog fram nya affärsidéer. Dessa har resulterat i sex VINNOVA-finansierade pilotprojekt.

Ett annat exempel är uppdraget VINNOVA fått att genomföra en satsning på testbäddar för att stärka innovationsförmågan inom vård och omsorg samt näringslivets konkurrenskraft. Tanken med så kallade innovationsslussar inom hälso- och sjukvården är att idéer från personal ska förädlas till nya produkter eller tjänster som kan leda till nya innovationer med tillämpning inom vården. Dessutom fungerar slussarna som en kontaktyta för företag som vill testa nya koncept, produkter eller tjänster inom hälso- och sjukvården. En utvärdering visar att slussarna under de första tio månaderna tagit emot 399 idéer som lett till 24 nya produkter.

Ett annat viktigt område för VINNOVA är den offentliga sektorns drivkraft för innovation. I höstens budget beviljades VINNOVA 24 miljoner kronor för att utveckla en kompetensnod för att arbeta med offentlig innovationsupphandling. Varje år upphandlar offentliga organisationer till ett värde av cirka 500 miljarder kronor. Tanken är att stimulera till offentliga upphandlingar som både kan fylla samhällets behov bättre, innebära förbättringar i den offentliga sektorn samt bidra till att leverantörer i näringslivet kan utvecklas och växa. VINNOVA ska bland annat se över hur offentliga aktörer i Sverige kan bli bättre på att efterfråga nya lösningar vid upphandlingar.

Under året valde TAFTIE, en europeisk samarbetsorganisation för innovationsmyndigheter, ut VINNOVAs Intressentportal som bästa exempel på e-service. Intressentportalen är VINNOVAs e-tjänst för ansökan och rapportering av FoU-projekt. Priset *Årets tjänsteinnovation* delades ut av Almega till VINNOVA för arbetet med utmaningsdriven innovation. Priset synliggör en person, organisation eller företag som gjort särskilda insatser i form av policyförändringar, kunskaps-spridning, forskning eller nya spännande affärslösningar för att främja tjänsteinnovationer.

Stor uppmärksamhet och spridning fick även vårt arbete med genus och mångfaldsfrågor. Under en längre tid har VINNOVA finansierat forsknings- och utvecklingsprojekt som varit inriktade på att ta fram metoder och modeller för att öka jämställdheten och genusmedvetandet i företag, organisationer och forskningsmiljöer. Genus och mångfaldsfrågor är viktiga eftersom ett demokratiskt samhälle måste ta till vara alla människors skicklighet, expertis och kreativitet utan könsrelaterade, etniska eller sociala barriärer. Konferensen *Innovation & Gender*, som ägde rum i Bryssel och bygger på publikationen *Innovation & Gender*, visade bland annat att ett aktivt jämställdhetsarbete gynnar innovationsförmågan i företag. EU-kommissionen har uppmärksammat vårt arbete inom området genom att medverka på konferensen samt genom en stor efterfrågan på publikationen.

Året har inneburit många besök i flertalet länder. VINNOVA deltog bland annat i Sweden India Nobel Memorial Week, som arrangerades av svenska ambassaden i Delhi och har även besökt länder som Japan, Kina, Brasilien, Malaysia och USA. VINNOVAs generaldirektör har hållit föredrag om det svenska innovationssystemet i Malaysia, Brasilien och Indien.

DEL 1

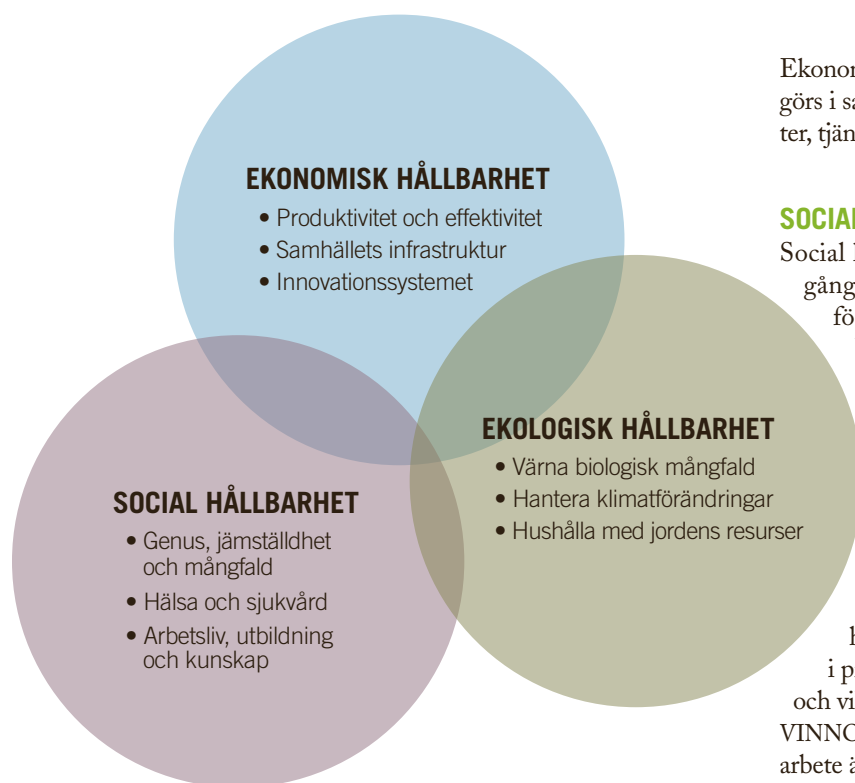
RESULTATREDOVISNING

1 § Verket för innovationssystem har till uppgift att främja hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem. Myndigheten har ett särskilt ansvar inom teknikområdet samt områdena transport, kommunikation och arbetsliv. Med innovationssystem avses nätverk av offentliga och privata aktörer där ny teknik och kunskap produceras, sprids och används. Myndigheten ska verka för nyttiggörande av forskning för att uppnå hållbar tillväxt och stärka Sveriges konkurrenskraft.

1. Verksamhetsövergripande

1.1 VINNOVA främjar hållbar tillväxt

VINNOVA har som överordnat mål att skapa hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem. En hållbar tillväxt är en tillväxt som tillfredsställer våra behov idag, utan att äventyra möjligheten för kommande generationer. Den omfattar ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet och de viktigaste faktorerna som påverkar dessa visas i figur 1.

Figur 1. Hållbar tillväxt i dess tre dimensioner

EKONOMISK HÅLLBARHET

VINNOVA ska främja en hållbar ekonomisk tillväxt som kan bidra till att trygga den framtida välfärden och därmed också ta hänsyn till både ekologisk och social hållbarhet.

VINNOVAs bidrag till ekonomiskt hållbar tillväxt sker framförallt genom att bidra till näringslivets konkurrenskraft genom ökad tillgång till FoU och effektiva innovationssystem.

Även den offentliga sektorn utvecklas av VINNOVAs insatser genom ökad effektivitet och kunskap men också genom att i större utsträckning fungera innovationsdrivande och ta tillvara på innovationer i den egna verksamheten eller via offentlig upphandling.

Ekonomisk tillväxt främjas också när forskning nyttiggörs i samhället i form av nya eller förbättrade produkter, tjänster, processer och organisatoriska lösningar.

SOCIAL HÅLLBARHET

Social hållbarhet innebär att människor har tillgång till de kunskaper och resurser som behövs för att tillgodose sina grundläggande behov. För VINNOVA betyder social hållbarhet att människors välbefinnande, hälsa, utbildning, kunskap, delaktighet i samhället och respekt för människors lika värde möjliggör en hållbar ekonomisk tillväxt.

Genom att utforma förutsättningarna för investeringarna i det svenska innovationssystemet kan VINNOVA bidra till en socialt hållbar utveckling. VINNOVA tar därför hänsyn till hur de sociala aspekterna tillvaratas i projekten av den bidragssökande organisationen och vilka följeffekter som kan förväntas av projekten. VINNOVAs största möjlighet att nå framgång i detta arbete är genom att hitta synergier mellan forskning och innovation, mänskliga behov och marknadsefterfrågan.

EKOLOGISK HÅLLBARHET

Ekologisk hållbarhet innebär ett samhälle där hälsa, klimat eller ekosystem inte tar skada av människans aktiviteter, med fokus på förnybara resurser och hushållning av befintliga resurser så att de räcker i framtiden. Samhällsutvecklingen får inte ske på bekostnad av kommande generationers möjligheter till försörjning och god livskvalitet. Det innebär att dagens generation måste hantera problemen med klimatförändringarna, ställa om energiförsörjningen från fossilt till förnybart, minska övergödning och utsläpp av miljögifter, säkerställa tillgång på rent vatten samt hejda förlusten av biologisk mångfald och odlingsbar mark. För att nå dit utan att äventyra välfärden för en växande befolkning är ny teknik och nya innovationer mycket betydelsefulla.

EKONOMISK HÅLLBARHET

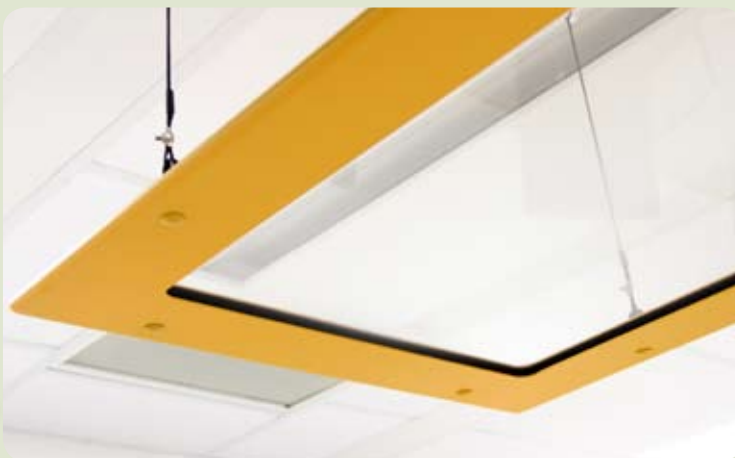
Vid kompetenscentret Centrum för Transportstudier (CTS) har världsunik kompetens om vägavgifter byggts upp som bidragit till utformningen av det planerade trängselskattesystemet i Göteborg och det existerande i Stockholm. Stockholms trängselskattesystem beräknas ge ett årligt samhällsekonomiskt överskott på cirka 760 miljoner kronor som utgörs av bland annat kortare res-tider, ökad trafiksäkerhet samt hälso- och miljöeffekter.

SOCIAL HÅLLBARHET

Antibiotikaresistens är ett växande problem som hotar sjukvården över hela världen. Forskning från Uppsala universitet visar att antibiotikaresistenta bakterier kan anrikas vid extremt låga koncentrationer av antibiotika. Resultaten visar att de antibiotikarester som sprids i miljön från människor och djur (uppskattat till 10–20 ton per år bara i Sverige) bidrar till problematiken. Forskningsmiljön ska förutsäga, förhindra och diagnos-tisera antibiotikaresistens.

EKOLOGISK HÅLLBARHET

Inom HÅPLA-projektet samverkar ett stort antal parter för att skapa hållbar återvinning av platta bildskärmar, det snabbast växande elektronikavfallet. Ett spår är att återvinna dem genom att tillverka energieffektiv LED-belysning. Prototyper har tagits fram under året som möjliggör återanvändning av 25 vikts-% av bildskärmen i belysning och sparar 10 kg CO₂-ekvivalenter jämfört med tidigare metoder. Projektet leds av Chalmers Industriteknik.

GRÖN TILLVÄXT

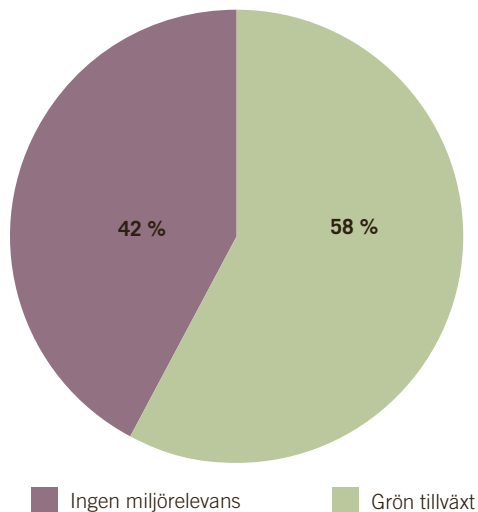
För att öka tyngden i den ekologiska delen av hållbarhetsperspektivet har VINNOVA fokuserat på det som kallas grön tillväxt. Vår målsättning är att VINNOVAs program ska ha hållbarhetsmål och att minst 75 procent av VINNOVAs investeringar ska vara kopplade till grön tillväxt från och med 2013. Dessa investeringar ska direkt eller indirekt stödja åtgärder som minskar klimat- och miljöpåverkan eller ger effektivare användning av resurser och mer långsiktigt hållbara lösningar. Sådana

resultat kan åstadkommas oberoende av om de gäller en tjänst, produkt, process eller ett system och oberoende av branschtillhörighet.

Genom att klassificera projekten utifrån vilken miljörelevans de har kan VINNOVAs projektportfölj följas upp utifrån hur stor andel som kan kopplas till grön tillväxt. Under 2011 gick 58 procent av VINNOVAs investeringar till projekt som hade miljörelevans och som därmed är kopplade till grön tillväxt, figur 2. Dessa investeringar kan även fördelas över olika samhälleliga

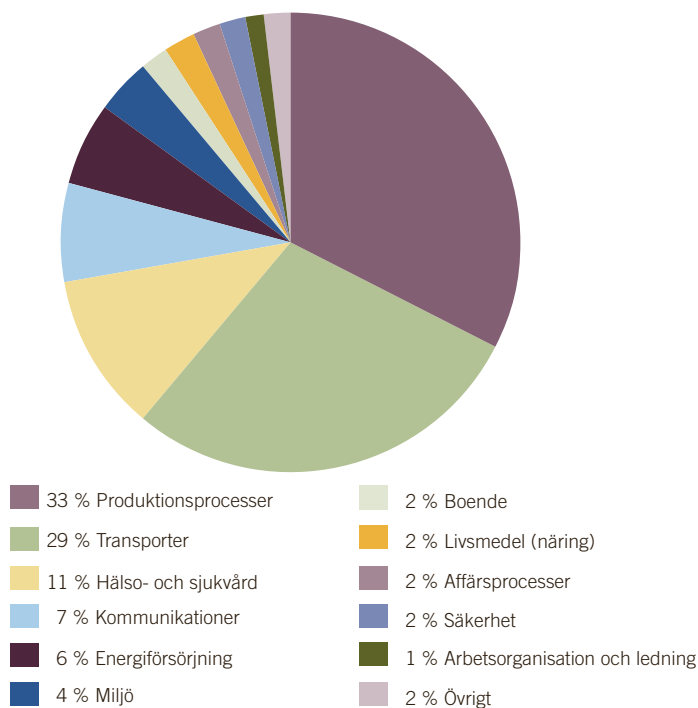
Figur 2. Andel projekt med grön miljöklassning

Andel av VINNOVAs investeringar som gått till projekt med koppling till grön tillväxt 2011. Källa: VINNOVAs datalager, projekt för 2011 med miljöklassning

Figur 3. Grön tillväxt fördelat på behovsområden

Fördelning av VINNOVAs investeringar i grön tillväxt över samhällsliga behovsområden. Källa: VINNOVAs datalager, projekt för 2011 med miljöklassning per behovsområde

behov. En sådan fördelning visar att huvuddelen av investeringarna i grön tillväxt sker inom behovsområdena transport och produktionsprocesser.

En viktig del av arbetet med att nå målet med grön tillväxt är att införa hållbarhetsmål och hållbarhetskriterier för alla nya program. Under 2011 har VINNOVA gjort pilottester i tre program (Utmaningsdriven innovation, Forska&Väx och Bygginnovationen) och även infört miljömål i bedömningskriterierna för projekten. Dessa program omfattar investeringar för cirka 350 miljoner kronor under perioden 2011–2012. Arbetet med detta kommer att fortsätta för att på sikt omfatta majoriteten av VINNOVAs insatser.

MILJÖPOLICY

VINNOVA har under 2011 fastställt en miljöpolicy som omfattar både de interna och externa miljöaspekterna. För de interna miljöaspekterna har tydliga miljömål satts upp för att minimera myndighetens miljöpåverkan.

De externa miljöaspekterna innebär de positiva miljöeffekter som VINNOVAs verksamhet har för samhället. VINNOVAs mål att 75 procent av VINNOVAs investeringar ska vara kopplade till grön tillväxt är en del i denna miljöpolicy.

1.2 VINNOVAs verksamhet i siffror under 2011

VINNOVAs verksamhetsområden är enligt regleringsbrevet Forskning, utveckling och innovation respektive Strategi och analys. Verksamhetens kostnader fördelade sig på dessa verksamhetsområden enligt tabell 1.

VINNOVAs PRESTATIONER

VINNOVAs verksamhet syftar till att koppla, katalysa och stimulera olika aktörer att enskilt och i samverkan öka Sveriges innovationskraft för hållbar tillväxt i Sverige. I det sammanhanget har VINNOVA dels en investeringsroll, dels en expertroll.

I investeringsrollen ligger att finansiera olika typer av projekt så att de bidrar till att nå målet med vår verksamhet. Investeringsarbetet är en kontinuerlig verksamhet, med olika faser. Effekterna på Sveriges innovationskraft och hållbar tillväxt genereras genom ett systematiskt och kontinuerligt arbete med att initiera, värdera och handlägga projekt så att de sammantaget bidrar till varaktiga effekter på innovationssystemet och tillväxten.

I expertrollen ligger att med förslag och prioriteringar, baserade på omvärldsanalyser, utvärderingar och effektanalyser bidra till strategiska prioriteringar och beslut i politiken, på nationell och regional nivå, hos andra myndigheter, i universitet och högskolor, hos institut, i offentlig sektor, hos företag och andra relevanta aktörer. Målet är att sådana prioriteringar och beslut sammantaget ska bidra till att främja syftet med VINNOVAs verksamhet.

För 2011 har vi valt att presentera VINNOVAs verksamhet i nedan fyra kategorier av prestationer. De två första är kopplade till verksamhetsområdet Forskning, utveckling och innovation och de två senare till verksamhetsområdet Strategi och analys.

- **Program** – arbete med att utveckla programinsatser, genomföra utlysningar, handlägga program och projektrapporter samt utbetalningar av bidrag. Program innefattar även specifika regeringsuppdrag med bidragsbudget. Under 2011 hanterade VINNOVA 85 stycken program, 146 specifika utlysningar och 3 512 bas, läges- och slutrapporter. Antalet utbetalningar till projekt uppgick till 2 951. Inkomna och granskade rapporter är en förutsättning för medelsutbetalning.
- **Internationell verksamhet** – arbete med att utveckla insatser och genomföra insatser för att främja internationella samarbeten som främjar svensk innovationskraft och attraktionskraft, inom EU respektive med länder utanför EU. Under året har VINNOVA informerat 800 personer om EU:s program för forskning och innovation genom den årliga informationsturnén, finansierat innovationssamarbeten mellan Sverige och Brasilien samt stärkt

Tabell 1. Kostnader för VINNOVAs verksamhet

Verksamhet	Intäkter av anslag (tkr)	Övriga intäkter (tkr)	Kostnader drift (tkr)
Forskning, utveckling och innovation	-204 714	-13 411	218 125
Strategi och analys	-60 850	-4 323	65 173
TOTALT	-265 564	-17 734	283 298

Kommentar: När det uppstår en kostnad i verksamheten (en faktura betalas, löner utbetalas), blir det bokföringsmässigt samtidigt en intäkt av anslag eller intäkt av andra finansieringskällor. Det innebär att intäkter och kostnader balanserar varandra. Motsvarande siffror på kostnadsslagsnivå återfinns i de finansiella delarna i avsnitt 7.

Källa: Agresso

svenska små och medelstora företags internationella kopplingar genom programmet Eurostars.

- **Regeringsuppdrag** – uppdrag från regeringen, antingen i regleringsbrevet, eller som särskilda uppdrag utöver regleringsbrevet. Uppdragen handlar om utredningar, underlag, förslag och specifika satsningar. VINNOVA avrapporterade sammanlagt 21 regeringsuppdrag under 2011, varav underlaget till forsknings- och innovationspropositionen var det mest omfattande.
- **Omvärldsanalys och strategi** – analyser och utveckling av strategier som grund för VINNOVAs egna prioriteringar och satsningar respektive som grund för VINNOVAs underlag och förslag till regeringen. Under året togs cirka 20 underlag fram som lagt grunden för satsningar på forskning, utveckling och innovation såväl för VINNOVAs eget bruk som för externt bruk, i Regeringskansliet, regioner och av andra aktörer i forsknings- och innovationssystemet.

VINNOVA har under 2011 utvecklat ett nytt sätt att redovisa resursåtgång och att koppla denna till olika prestationer. Grunden i denna redovisning är användningen av ett nytt tidsredovisningssystem. Eftersom redovisningssättet är nytt är det inte möjligt att direkt jämföra redovisningen med tidigare års redovisningar.

I beräkningen av kostnaden av dessa prestationer har de timmar som direkt kopplats till respektive prestation räknats upp proportionellt för att täcka kostnaderna för interna resurser för ledning och verksamhetsstöd, som inte direkt kan kopplas till respektive prestation, det vill säga administrativa kostnader.

Eftersom VINNOVA omprövar omkring 25 procent av insatserna varje år är bedömningen att 75 procent av insatserna representeras av avslutade insatser, i form av utlysningar och projektrapporter (bas-, läges- och slutrapporter). Återstående 25 procent av insatserna representeras således av nya insatser, som inte uppfyller redovisningskraven på avslutade prestationer.

VINNOVA bedömer att 25 procent av verksamhetskostnaderna som är kopplade till kategorierna Program, Internationell verksamhet respektive Omvärldsanalys och strategi relaterar till omprövning och förnyelse av insatserna och att således 75 procent av verksamhetskostnaderna inom dessa kategorier är relaterade till prestationer under 2011. Det innebär att VINNOVAs verksamhetskostnader kopplade till prestationer motsvarade 78 procent av VINNOVAs totala verksamhetskostnader 2011. De beräknade kostnaderna per prestation redovisas i tabell 2

Tabell 2. Beräknade kostnader för prestationer

Strategi och analys	Kostnader (tkr)
Regeringsuppdrag – inklusive förslag till Fol-proposition	35 243
Omvärldsanalys och strategiutveckling	22 448
Summa	57 691
Forskning, utveckling och innovation	
Programverksamhet	121 101
Internationell verksamhet	42 493
Summa	163 594
TOTALT	221 284

Källa: Agresso

VINNOVA kommer under 2012 att vidareutveckla sättet att redovisa resursåtgång och metoderna att koppla denna till olika verksamheter och verksamhetens resultat, i syfte att främja utvecklings- och kvalitetsarbetet för större effekter och ökad effektivitet.

BEVILJNINGSGRAD OCH FINANSIERINGSVOLYM

Under 2011 inkom 2 302 nya ansökningar varav 819 beviljades fram till och med 2011.12.31. Fler av de under 2011 inkomna projekten kommer att beviljas först under 2012. För de föregående åren har de projekt som beviljats först under det kommande året räknats mot det år ansökan inkom. Detta innebär att utfallet för beviljandegraden för 2011 endast är preliminär och kommer att öka under 2012.

Tabell 3. Beviljandegrad

År	Antal ansökningar	Antal beviljade bidragsprojekt	Beviljandegrad
2011	2 302	819	36 %
2010	1 818	798	44 %
2009	2 816	1 090	39 %

Källa: VINNOVAs datalager

Under året har totalt 1 872 projekt fått medel från VINNOVA till ett belopp av 2,067 miljarder kronor.

Tabell 4. Utbetalade medel till projekt

År	Antal projekt med utbetalade medel*	Utbetalt belopp (tkr)
2011	1 872	2 067 629
2010	1 875	2 116 850
2009	1 807	2 072 652

*Tidigare har dessa definierats som pågående projekt, men nu baseras antalet projekt på de som haft en utbetalning under året.

Källa: VINNOVAs datalager

Tabell 5. Utbetalade medel per mottagare

Organisation	Utbetalt belopp 2011 (tkr)	Utbetalt belopp 2010 (tkr)	Utbetalt belopp 2009 (tkr)
Andra offentliga organisationer	31 990	16 204	21 555
Forskningsinstitut	245 821	243 924	267 976
Högskolor och universitet	917 485	1 026 596	982 316
Ideella föreningar, stiftelser, fysiska personer m.m.	97 149	61 196	88 954
Offentlig förvaltning	136 505	110 371	122 047
Offentligt ägda företag	40 514	16 664	19 928
Privata företag	584 858	620 474	552 602
Utländska juridiska personer	13 307	21 420	17 272
TOTALT	2 067 629	2 116 849	2 072 650

Källa: VINNOVAs datalager

VINNOVAs insatser har under året fördelats på grupper av huvudmottagare enligt tabell 5. Liksom tidigare år går flest medel till företag, forskningsinstitut, universitet och högskolor. Några viktiga förändringar är att de offentliga organisationerna har ökat i volym.

4 § // Verket för innovationssystem ska se till att de regelverk och rutiner som myndigheten disponerar över är kostnadseffektiva och enkla för företag och andra berörda.

VINNOVA har sedan 2002 en portal där intressenter kan söka bidrag elektroniskt och där bidragsmottagare sköter all sin projektrapportering. Ny funktionalitet har efter hand som behov uppstått lagts till för att ge bättre service för de sökande och bidragsmottagare.

Under 2011 har VINNOVA utvecklat sin intressentportal genom att antal åtgärder. Genom att uppgifter om alla svenska organisationer finns i VINNOVAs system behöver den sökande inte fylla i information vid ansökan utan bara söka fram information för den aktuella organisationen. Detta underlättar för den sökande och ger bättre kvalitet för VINNOVA när det gäller information om den

sökande. Lägesrapporteringen har utökats med mer omfattande ekonomisk rapportering i grundrapporterna så att behovet för separat ekonomisk projektrevisning har minskat, vilket underlättar för bidragsmottagaren, minskar felkällor och underlättar uppföljning. Det är nu möjligt att med rapporteringen inkludera enkäter för uppföljningen av projektens resultat så att detta sker i en och samma miljö för all rapportering på ett enhetligt sätt, i stället för att som tidigare ske vid många tillfällen och via olika kanaler.

Sedan september 2010 då det nya ärendesystemet för bidragshantering driftsattes kan VINNOVA även ge bättre service till sökande och bidragsmottagare, genom en ny funktionalitet i ärendesystemet och de integrationer som gjorts mellan intressentportalen, ärendesystemet och ekonomisystemet.

Sedan september 2011 har VINNOVA infört ett ledningssystem där verksamheten på daglig basis kan följa upp nyckeltal i bidragsverksamheten. Detta medför att VINNOVA har bättre möjligheter att planera sin verksamhet och att snabbt förutse eller sätta in extra insatser om så skulle behövas.

Detta sammantaget har gjort att det nu finns en effektivare produktionslinje med bättre kontroll, något som uppmärksammades av The European Association for Innovation Agencies (TAFTIE) som under året utsåg VINNOVAs intressentportal som bästa exempel på e-service för andra att lära av.

1.3 VINNOVAs verktyg och arbetssätt

VINNOVA HAR FEM VERKTYG SOM SAMSPELAR OCH INTEGRERAS I OLIKA SATSNINGAR

Global uppkoppling – bilaterala forsknings- och innovationssamarbeten, svenskt deltagande i EU:s forsknings- och utvecklingsprogram och andra multilaterala samarbeten.

Innovationsinfrastrukturer – investeringar för att bygga förmåga att omsätta kunskap till nytta, till exempel i starka forsknings- och innovationsmiljöer, testbäddar och demonstratorer, kunskapstriangeln, forskningsinstitut och inkubation.

Innovationskapacitet i små och medelstora företag – investeringar för att utveckla och nyttiggöra innovationskapacitet i små och medelstora företag, forsknings- och innovationsstöd för små och medelstora företag samt stöd för deltagande i internationella forsknings- och innovationsprojekt.

Investering i forsknings- och innovationsprojekt – forsknings- och innovationsprojekt för effektiv samverkan i innovationsprocesser, efterfrågestärkande forsknings- och innovationsprojekt samt verifierings- och nyttiggörandeprojekt.

Policyutveckling – omvärldsanalys, katalyserande strategiprocesser och mötesplatser, strategisynteser och policyförslag.

VINNOVA har sedan tidigare applicerat de fyra första verktygen med hjälp av särskilda program, men under 2011 styrt över verksamheten så att de används på ett mer effektivt sätt. Det innebär att insatsformer som tidigare varit synonyma med ett verktyg har blivit till insatsformer som innehåller flera av dessa samtidigt. Detta för att få ut största nytta av de insatta resurserna. Redovisningen för 2011 i detta kapitel innehåller därför både de tidigare arbetssätten med verktygen och de nya.

För att få särskilt fokus på de behov och utmaningar som ligger längre fram i tiden har det blivit allt viktigare att arbeta med det femte verktyget. Under 2011 har detta varit av särskild vikt vid utformningen och genomförande av utlysningen inom programmet Utmaningsdriven innovation. En annan viktig aktivitet med koppling till detta verktyg är arbetet med att ta fram underlag och förslag till den proposition för forskning och innovation som kommer att läggas fram under 2012.

2. Strategi och analys

VINNOVA har under året utvecklat sina strategi- och prioriteringsprocesser. Genom att i ökad utsträckning ta in andra aktörers perspektiv och strategier och skapa en samsyn kring viktiga frågor har VINNOVA lagt en grund för de prioriteringar och kraftsamlingar som gjorts. Omvärldsanalys bedrivs utifrån utvecklingen av globala behov, efterfrågan och marknader som kan ge möjligheter till ökad innovationskraft för Sverige. För att kunna ta tillvara dessa analyser är det viktigt att förstå hur innovationsprocesserna fungerar.

RB 1.2.1 // VINNOVA ska redogöra för myndighetens interna strategiarbete och hur detta påverkar VINNOVAs prioriteringar.

VINNOVAs strategiarbete har under året varit inriktat på två viktiga processer. Den ena har handlat om att hitta viktiga områden för prioriteringar av VINNOVAs insatser utifrån befintlig ram. För det arbetet har såväl omvärldsanalyser som analyser av den egna projektportföljen varit betydelsefulla.

Den andra processen har handlat om att ta fram underlag till den kommande forsknings- och innovationspropositionen. Här har omvärldsanalyser och samarbete med andra forskningsfinansiärer och aktörer i omvärlden spelat en viktig roll.

VINNOVA har under 2011 fått flera uppdrag som innebär att myndigheten har utvecklat sitt samarbete med andra myndigheter via analys och uppföljning.

För strategiarbetet utsåg VINNOVA under 2010 chefstrateger med ansvar för VINNOVAs huvudsakliga kompetensområden. En process inleddes med ledning av den nybildade strategigruppen att utveckla en ny strategi för VINNOVA. Baserat på detta strategiarbete och arbetet med att ta fram underlag inför nästa forsknings- och innovationsproposition har ett antal nya insatsområden prioriterats och vidareutvecklats under 2011. Arbetet bedrevs genom en öppen process där vi haft en aktiv dialog både internt och externt.

RB 1.2.2 // VINNOVA ska inom sitt verksamhetsområde redovisa sitt arbete med utmaningar och hur detta bedöms bidra till ökat nyttiggörande samt ökad Innovationskraft.

VINNOVAs verksamhet utgår i huvudsak från två frågeställningar:

- Hur ska Sverige klara en hållbar ekonomisk tillväxt i en global kunskapsekonomi där konkurrensen om kunskap, humankapital och kapital är hårdare än någonsin?
- Hur kan Sverige tackla globala samhällsutmaningar som global uppvärmning och tillgång till energi, mat och vatten, en åldrande befolkning, ohälsa, pandemier och säkerhet?

VINNOVAs insatser riktar sig till olika aktörer i innovationssystemet. Även om de önskvärda effekterna handlar om systemförändringar så genomförs de av individer och organisationer. Därför är det väsentligt att strategier och utformning av insatser bygger på kunskap om, och förståelse för den utveckling som ska främjas hos aktörerna för att nå önskade effekter. Dessa kan vara kundbehov, men också helt andra typer av behov inom helt nya områden, eller kombinationer av områden.

Som ett resultat av det strategiarbete som inleddes under 2010 har VINNOVA bland annat stärkt sina insatser mot små och medelstora företag, startat ett arbete med Öppen innovation och Social innovation samt identifierat fyra samhällsutmaningar inom områden där Sverige i flera avseenden har goda förutsättningar att ligga i framkant och där stor potential finns för ökad innovationskraft.

De fyra samhällsutmaningarna låg till grund för arbetet med ett nytt program, Utmaningsdriven innovation. Inom ramen för detta arbete genomfördes under januari och februari 2011 workshops med representanter från näringsliv, akademi och offentlig sektor. Med utgångspunkt från bland annat dessa workshops genomförde VINNOVA under 2011 den första utlysningen med särskilt fokus på det utmaningsdrivna perspektivet.

FRAMTIDENS HÄLSA OCH SJUKVÅRD

God hälsa och livskvalitet är avgörande för välfärd och fortsatt ekonomisk och social utveckling. Många länder står inför utmaningar i form av demografiska förändringar och ökade behov av högkvalitativ vård och hjälpmedel för en allt större andel äldre i befolkningen. Exempel på projekt inom utmaningen är *Agnes* som ger de äldre ett socialt nätverk där de har digital kontakt med familjemedlemmar och närstående. Nätverket är i sin tur kopplat till olika hjälpmedel i hemmet. På bilden ett hjälpmedel där äldre kan skicka ett meddelande att de vill komma i kontakt med närstående genom att knacka på bollen.

HÅLLBARA ATTRAKTIVA STÄDER

Idag lever mer än hälften av jordens befolkning i städer och andelen fortsätter att växa. Tätbefolkade områden medför en rad problem men erbjuder även potential för nya lösningar. Exempel på projekt inom utmaningen är *CyCity*. Målet är att projektet ska bidra till mer cykelvänliga städer och att kommunernas investeringar i cykling ska göra större nytta.

INFORMATIONSSAMHÄLLET 3.0

I Europa finns över 250 miljoner internetanvändare och antalet uppkopplade produkter beräknas snart nå 50 miljarder. Det ger många positiva effekter och ekonomisk utveckling men samtidigt stora utmaningar som kräver lösningar. Exempel på projekt inom utmaningen är mobiltjänsten *Seekstr* som ger ökad kunskap om kollektivtrafiken, vilket gör att fler väljer att åka kollektivt.

KONKURRENSKRAFTIG PRODUKTION

Ökad global konkurrens, klimatförändringar, begränsad resurstillgång, avstånd till tillväxtmarknader samt en liten hemmamarknad ökar trycket på Sveriges konkurrensförmåga på en global marknad. Snabb, flexibel, resurseffektiv och integrerad produktion av hållbara varor och tjänster blir därför allt viktigare. Exempel inom utmaningen är *Permanova Lasersystem* som har tagit fram ett miniatyriserat lasersvetsverktyg som möjliggör nya laserapplikationer. De bygger nu en ny lasersvetsstation hos Volvo Aero.

3. Forskning, utveckling och innovation

VINNOVA är Sveriges innovationsmyndighet och ska stärka Sveriges konkurrenskraft och tillväxt i Sverige. Detta görs genom att koppla samman olika aktörer i innovationssystemet, katalysera och stimulera till investeringar i behovsmotiverad forskning och utveckla effektiva innovationssystem. För att göra detta har vi cirka 2 miljarder kronor årligen att investera i nya och pågående projekt.

RB 1.1.1 VINNOVA ska redovisa på vilka grunder prioriteringar mellan olika insatser genomförts och vilken roll framsyn, effektlogikprövning, uppföljning, utvärdering och effektanalyser spelat.

VINNOVA arbetar med att finna nya områden för innovationer och tillväxt och att utveckla insatser som skapar önskade resultat. Det kan innebära både utveckling av helt nya insatser eller förändring av de befintliga. Genom framsyn identifieras nya områden och genom uppföljning, utvärderingar och effektanalyser ges möjlighet att utveckla befintliga insatser och områden. De kunskaper som utvärderingar och effektanalyser ger ligger i sin tur till grund för vilka insatser, resultat och effekter man kan

fövänta sig av en insats. Utifrån denna förståelse kan den så kallade effektlogiken, som är en beskrivning av hur insatser, effekter och mål hänger samman, formuleras och testas för de insatser som VINNOVA vill genomföra.

Under året har två effektanalyser genomförts. Den ena gjordes om forskningsprogram inom området material och förnyelsebara råvaror. Den andra gjordes om insatser för starka forsknings- och innovationsmiljöer.

Utöver dessa har en genomgång och syntes av tidigare effektanalyser gjorts för att tydliggöra hur tidigare insatser varit utformade samt vilka resultat och effekter som kommit fram av dessa.

Ett antal större utvärderingar har även upphandlats och genomförts under 2011, bland annat inom branschprogrammen Skogs- och träprogrammet, Gruvprogrammet och Stålforskningsprogrammet. Även etapputvärderingar av specifika insatser genomfördes under 2011 för att användas som beslutsunderlag för vidare utveckling av insatserna.

Tabell 6. Verksamhetens inriktning uppdelad efter insatsområden

INSATSOMRÅDEN	Antal projekt med utbetalning 2011	Utbetalade FoU-medel 2011 (tkr)	Antal projekt med utbetalning 2010	Utbetalade FoU-medel 2010 (tkr)
Globala länkar	63	25 435	77	30 802
Hållbara städer och transporter	141	158 650	169	188 564
Hälsa och vård	103	163 990	86	163 500
Informationsteknik	205	153 992	250	234 033
Innovation management	147	119 664	173	151 411
Innovativa SMF	496	251 284	498	212 198
Kunskapstriangeln	213	218 263	190	222 074
Produktion, material och naturresurser	71	108 733	99	106 328
Samverkansprogram	283	516 974	282	544 519
Starka FoU-miljöer	53	286 055	51	264 272
Utmaningsdriven innovation*	97	70 072	–	–
Övrigt **	–	-5 484	–	-849
TOTALT	1 872	2 067 628	1 875	2 116 852

*Området infördes 2011 ** Gäller omföringar och annat för äldre projekt i avslutade program Källa: VINNOVAs datalager

3.1 Utmaningsdriven innovation

Att utgå från samhällsutmaningar är tydligt i många andra länders innovationsarbete och är också grunden för EU:s strategiarbete EU 2020 och European Innovation Union. Även OECD driver frågan om innovationsstrategier som utgår från globala samhällsutmaningar. VINNOVA har identifierat fyra samhällsutmaningar där Sverige bedöms ha goda förutsättningar för globalt konkurrenskraftiga lösningar: Informationssamhället 3.0, Hållbara attraktiva städer, Framtidens hälsa och sjukvård och Konkurrenskraftig produktion.

Tabell 7. Program inom Utmaningsdriven innovation

PROGRAM INOM UTMANINGSDRIVEN INNOVATION	Utbetalade FoU-medel 2011 (tkr)	Antal projekt med utbetalning 2011
Utmaningsdriven innovation	70 072	97

Källa: VINNOVAs datalager

UTMANINGSDRIVEN INNOVATION

Under 2011 genomfördes en första utlysning med fokus på det utmaningsdrivna perspektivet. Utlysningen riktade sig till breda sektors- och ämnesövergripande konstellationer där akademi, näringsliv och offentlig sektor samverkar på ett tidigt stadium för att lösa samhällsutmaningar. Utlysningen innehöll två projektformer: A-projekt, inriktade på idé- och konstellationsbyggande och som finansieras med 750 000 kronor, B-projekt, som är större integrationsprojekt med ett högsta belopp på 10 miljoner kronor över två år och med krav på lika stor medfinansiering.

Det kom in 628 ansökningar där majoriteten var A-ansökningar. A-ansökningar bedömdes av VINNOVA-övergripande handläggarteam och B-ansökningarna bedömdes med hjälp av externa bedömare från näringsliv, akademi och offentlig sektor. Det fanns också en särskild grupp för att bedöma hållbarhetsaspekter, framförallt miljörelevans, för B-ansökningarna. VINNOVA

beslutade under hösten 2011 att bevilja 97 A-ansökningar och 7 B-ansökningar.

Inom utlysningen återfinns flera exempel på konstellationer som bildats för att svara upp mot utlysningens syfte. Inom transportsektorn handlar det om aktörer från näringsliv, universitet och högskolor, institut och operatörer i transportsystemet, som tillsammans med kommuner och regionala myndigheter tagit sig an utmaningar som transportsektorn står inför. Ofta är lösningsansatserna kopplade till stadsutveckling och tar hjälp av informations- och kommunikationsteknik för att förbättra och effektivisera transporter, både på person- och godssidan inom alla transportslag.

Med utgångspunkt från bland annat dessa workshops startade VINNOVA under 2011 ett program med fokus på det utmaningsdrivna perspektivet. ””

3.2 Hälsa och vård

Insatsområdet Hälsa och vård handlar om att hitta nya lösningar som svarar mot de utmaningar som Sverige, liksom alla industriländer, står inför med en snabbt växande andel äldre i befolkningen. Allt fler lever allt längre och kan också med hjälp av medicinska framsteg, kost och motion hålla sig allt friskare och vitalare. En generation äldre som är mer informerade, friskare och har god ekonomi kommer att kräva och köpa mer vård, service och bostäder av högre kvalitet. Hälsö- och sjukvårdssektorn står inför en rad viktiga förändringar och utmaningar som är nära kopplade till IT-utvecklingen, exempelvis kraven på ökad tillgänglighet till vården, ökad kvalitet, lägre vårdkostnader och åtgärder för en åldrande befolkning. Även olyckor inom transportsystemet är en hälsoutmaning.

De viktiga områden som VINNOVA för närvarande har identifierat är tjänster inom hälsa och sjukvård, kopplingen mellan hälsa, klimat och miljö samt vårdsektorn som produktionssystem.

REGERINGSUPPDRAG INOM HÄLSOOMRÅDET

I maj 2011 fick VINNOVA ett regeringsuppdrag med syfte att utveckla testbäddar inom hälso- och sjukvård och äldreomsorg. En testbädd är en miljö där forskningsresultat kan testas i praktisk verklighet tillsammans med företag redan under utvecklingsfasen. Under 2011 har 4,8 miljoner kronor beviljats till sju förstudier.

I satsningen ingår befintliga innovationsslussar som vidareutvecklar sin verksamhet samt testbäddar med inriktning mot äldre.

VINNOVA har under 2011 påbörjat regeringsuppdraget *Social innovation i vården och omsorgen om de mest sjuka äldre*. En presentation av befintliga satsningar och lösningar görs i februari 2012.

INNOVATIONSSLUSSAR

Att stödja så kallade innovationsslussar inom hälso- och sjukvården är ett regeringsuppdrag från 2008. I en innovationssluss kan idéer från personal inom vården förädlas till nya produkter eller tjänster som kommer till användning inom vården. Vidare fungerar slussarna som en kontaktnod för företag som vill testa nya koncept, produkter eller tjänster inom hälso- och sjukvården.

En uppföljning som genomfördes under våren 2011 visar att innovationsslussarna under de första tio månaderna hade tagit emot 399 idéer från personal inom vården varav 257 från kvinnliga idégivare. Av de inkomna idéerna bedömdes 123 ha kommersiell potential. Dessa har tagits vidare som utvecklingsprojekt där 17 nya produkter har utvecklats och fått tillämpning inom vården. Under perioden har 89 företag kontaktat slussarna. 34 av dessa har fått möjlighet att testa sina koncept, prototyper, produkter eller tjänster.

TVÄRLIVS

VINNOVA och Formas gör under perioden 2010–2014 en gemensam satsning på 200 miljoner för att stödja svensk livsmedelsforskning. Det görs i samverkan med livsmedelsbranschen genom det tvärvetenskapliga forskningsprogrammet TvärLivs. Målsättningen med programmet är att stärka svensk livsmedelsforskning och branschens förmåga till innovation och kostnads-effektivitet, samt att skapa en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelssektor. Under 2011 har sex projekt beviljats finansiering. I november genomfördes TvärLivs-dagen tillsammans med samarbetsparterna Livsmedelsföretagen, Formas och Lantmännen då flera av projekten presenterades.

Tabell 8. Program inom Hälsa och vård

PROGRAM INOM HÄLSA OCH VÅRD	Antal projekt med utbetalade medel 2011	Utbetalade FoU-medel 2011 (tkr)	Antal projekt med utbetalade medel 2010	Utbetalade FoU-medel 2010 (tkr)
e-Hälsa	2	911	5	3 650
Hälsa följdinvesteringar	1	100	8	1 680
Industriell bioteknik	6	13 546	9	17 782
Innovationer för framtidens hälsa	35	75 483	33	71 884
Innovationsslussar	14	17 122	6	15 000
Innovativa livsmedel	6	7 083	4	4 833
Läkemedel och diagnostika	29	36 194	14	37 098
Medicinsk teknik	1	5 324	1	5 476
Äldre	9	8 227	6	6 098
TOTALT	103	163 990	86	163 500

Källa: VINNOVAs datalager

Det senaste åren har sex så kallade **INNOVATIONS-SLUSSAR** byggts upp i Sverige inom hälso- och sjukvården. Slussen i Stockholms län är SLL Innovation. Dit kommer vårdanställda som behöver hjälp att ta sin idé vidare. Ett exempel på lanserad produkt är Actilegs trampmaskin där vårdgivare och vårdtagare trampar samtidigt som de samtalar.

Företaget **BIOLAMINA** ska genom sina proteiner, lamininer, göra stamceller patientsäkra. Med stamceller öppnas möjligheten att bota folksjukdomar som alzheimer, parkinson och diabetes. Knappt två år efter starten levererar de till ett 100-tal kunder runt om i världen. Tekniken ska nu massproduceras.

Inom ERA-NET:et EuroNanoMed och projektet **I-CARE** ser tio ögonpatienter genom nya friska hornhinnor som byggts upp av deras egna celler och nerver. Det vetenskapliga genombrottet, som en grupp forskare från Linköpings universitet nu rapporterar, ger hopp till miljoner människor världen över som väntar på transplantation av en donerad hornhinna.

INDUSTRIELL BIOTEKNIK

Industriell bioteknik handlar om att utnyttja bioteknikens ekonomiska och miljömässiga fördelar i andra branscher än var de används idag. Ett exempel är att ersätta kemikalieprocesser som både kräver mycket fossil energi och använder toxiska substanser med en bioteknisk process.

Inom programmet Industriell bioteknik har en behovsanalys färdigställts av en extern grupp med representanter från företag inom pappersmassa, energi, kemi och bioprocesser samt från en högskola. En ut-

värdering av de två tidigaste projekten har utförts och resultat därifrån implementerats.

INNOVATIONER FÖR FRAMTIDENS HÄLSA

Innovationer för framtidens hälsa är ett program som pågått sedan 2009 och finansierar nyskapande idéer inom hälsoområdet. Under 2011 anordnades en programkonferens för projektdeltagarna inom programmet. Deltagare i programmet har redan lanserat produkter och tjänster som säljs nationellt såväl som internationellt.

3.3 Hållbara städer och transporter

Insatsområdet Hållbara städer och transporter handlar om att möta svenska och globala transport- och miljöutmaningar samt att ställa om till ett resurseffektivt och fossilfritt samhälle för att möjliggöra framtida ekonomisk tillväxt och välfärdsutveckling. Handel och resande ökar i takt med fortsatt urbanisering, ökad europeisk integration och snabbt utvecklade kontakter med omvärlden. En ökad mobilitet innebär fördelar såsom att miljontals människor och varor får större rörelsefrihet, men ökningen för även med sig negativa effekter såsom ökade koldioxidutsläpp, trängsel och ökade kostnader för vägar och trafiksystem. Att kunna bevara och utveckla mobiliteten, att bryta vårt fossilberoende samt att hitta resurssmarta lösningar som minskar klimat- och miljöbelastningen skapar efterfrågan och nya affärsmöjligheter.

TABELL 9. Program inom Hållbara städer och transporter

PROGRAM INOM HÅLLBARA STÄDER OCH TRANSPORTER	Antal projekt med utbetalade medel 2011	Utbetalade FoU-medel 2011 (tkr)	Antal projekt med utbetalade medel 2010	Utbetalade FoU-medel 2010 (tkr)
Framtidens personresor	9	4 577	17	9 800
Hållbar framtid	–	–	2	3 350
Infrastruktur och effektiva transporter	15	21 833	26	25 202
Innovationer för en hållbar framtid	36	51 125	31	35 961
Innovativa fordon, farkoster och system,	6	25 985	14	43 228
Innovativa logistiksystem och godstransporter	13	17 701	16	14 715
Miljö- och energiteknik	8	11 104	10	14 880
Nationellt innovationsprogram – Bygginnovationen	7	1 500	–	–
Policy Följdinvesteringar	3	1 250	1	400
Sjösäkerhet	1	38	1	300
Transport - Internationellt	14	11 040	13	10 214
Transport - Övrigt	22	9 952	35	27 962
Hållbara städer och transporter – följdinvesteringar	7	2 545	3	2 552
TOTALT	141	158 650	169	188 564

Källa: VINNOVAs datalager

VINNOVA har tillsammans med relevanta aktörer identifierat flertalet viktiga områden med stora möjligheter: lösningar för att komma tillrätta med luftföroreningar, buller, trängsel och trafikolyckor, fossila

bränslen, avfall och återvinning, biobaserade material i nya tillämpningar, smarta elnät, den hållbara staden och det hållbara samhällsbyggandet, transporteffektivitet och logistik samt stadens attraktivitet och tillväxt.

MILJÖINNOVATIONER

Under 2011 fortsatte VINNOVAs satsningar inom miljö och stadsbyggnadsområdet. Inom utlysningen Miljöinnovationer börjar flera projekt leverera intressanta resultat. Ett exempel är underlag för cykelplanering samt utveckling av metoder och verktyg som stöd för cykelinfrastruktur inom projektet *CyCity, Design-manual för cykelstaden* samt *Låncykelsystem i Örebro*.

BYGGINNOVATIONEN

En ny satsning inom miljö- och byggnadsområdet är programmet Bygginnovationen som är ett samarbete mellan svensk samhällsbyggnadssektor och VINNOVA. Målet är att utveckla en stark och uthållig innovationsmiljö för svensk byggsektor. Den första utlysningen på hösten 2011 ledde till att flera intressanta projekt initierades.

ERA-NET TRANSPORT

Transportområdet domineras av intresset för att effektivisera och minska transporternas miljöpåverkan. Inom det europeiska programmet ERA-NET Transport genomfördes en utlysning inom området Electromobility tillsammans med forskningsfinansierare i 14 länder. Svenska parter var framgångsrika och det högst rankade projektet har en svensk koordinator.

FRAMTIDENS PERSONRESOR

Trafikverkets och VINNOVAs gemensamma kollektivtrafikprogram Framtidens personresor avslutades under 2011. Programmet har finansierat ett 40-tal projekt med en budget på 50 miljoner kronor. VINNOVA kommer att fortsätta sitt samarbete med Trafikverket på kollektivtrafikområdet. Under 2011 har en överenskommelse skett mellan Trafikverket, VINNOVA och Formas för att skapa förutsättningar för ett gemensamt kollektivtrafikcentrum. En utlysning genomfördes i december 2011

Utvärderingar visar att **TEST SITE SWEDEN** lyckats väl med att knyta samman aktörer med intresse av demonstrations- och testverksamhet av fordon. De har fått med flera företag som inte är traditionella parter i dessa sammanhang till exempel Vattenfall, Göteborg Energi, Fortum och telekomföretagen Consat och Ericsson och även små och medelstora företag som haft få eller inga kontakter med forskningsmiljöer tidigare.

Företaget **GESAB** har utvecklat en ny teknik för avgasrening och energiåtervinning som kan appliceras på fartyg. Den reducerar utsläpp av kväveoxider, bränsleförbrukning och buller. Preems fartyg Olympus blir första tankfartyget i världen som reducerar NOx med minst 90 procent tack vare den nya tekniken.

SOLVATTEN gör det möjligt att hämta, förvara och däremellan rena dricksvatten från mikrobiologiska föroreningar med enbart solens strålar. Detta revolutionerar livet för främst fattiga kvinnor på landsbygden. Innovationen har sålts till ett stort miljöprojekt i Haiti.

och utöver nämnda myndigheter ingår SL, Region Skåne och Västra Götalandsregionen i samarbetet. VINNOVA finansierar inom ramen för särskilda insatser en satsning för att utveckla vattenburen kollektivtrafik, vilket har stor potential i exempelvis Stockholm.

Samarbetsprogrammet Bisek, Bilens sociala och ekonomiska betydelse, startade under 2011 sin andra etapp som pågår fram till 2015. Programmet finansieras gemensamt av de svenska och norska trafikverken, VINNOVA och motororganisationer i Sverige och Norge. Syftet med Bisek 2 är att stödja en utveckling i riktning mot ett samhällsekonomiskt effektivt och

långsiktigt hållbart transportsystem med avseende på ekologiska, sociala och ekonomiska aspekter.

FORUM FÖR INNOVATION INOM TRANSPORTSEKTORN

Under 2011 etablerades *Forum för innovation inom transportsektorn*. Forumet är en samarbetsorganisation för privata och offentliga intressenter från näringslivet, kommuner och regioner, akademi och myndigheter. Det ska arbeta med strategiska frågor kopplade till forskning, utveckling och innovation inom transportsystemet och dess samspel med andra sektorer i samhället

3.4 Informationsteknik

Insatsområdet Informationsteknik handlar om att tackla de förändringar och möjligheter i samhället som är en följd av informationsteknik. Europa har mer än 250 miljoner dagliga internetanvändare och flertalet har en mobiltelefon. Beroendet av informations- och kommunikationsteknik har accentuerats av dess möjliggörande roll inom i princip alla sektorer. Den har i grunden förändrat sättet på vilket vi gör affärer, utvecklar produkter och tjänster, driver företag och agerar som konsument. Trots att informationsteknikens positiva effekter är uppenbara står vi inför stora utmaningar. Personlig integritet, säkerhet, tillgänglighet och tillförlitlighet blir allt viktigare i och med att informationstekniken genomsyrar näringsliv och samhälle allt mer.

Tabell 10. Program inom Informationsteknik

PROGRAM INOM INFORMATIONSTEKNIK	Antal projekt med utbetalade medel 2011	Utbetalade FoU-medel 2011 (tkr)	Antal projekt med utbetalade medel 2010	Utbetalade FoU-medel 2010 (tkr)
Citizens' Services	6	3 063	5	2 500
e-Förvaltning	8	8 404	11	11 988
Framtidens kommunikation	34	25 750	41	43 176
IKT Strategiska satsningar	22	12 610	15	7 202
Industry Excellence Center	3	7 000	4	5 250
IT-användning	2	1 592	8	4 900
JTI IKT (ENIAC och Artemis)	52	38 250	31	25 500
Living Labs – User Innovation	1	3 244	2	2 773
Möjliggörande IKT	10	7 903	36	52 888
Säkerhet och Krisberedskap	12	13 583	15	23 053
Tjänster och IKT Följdinvestering	2	2 600	20	7 673
Tjänstesamhällets innovationer	15	4 180	23	24 345
Var Dags IT	25	12 000	38	20 584
Visualisering	1	8 514	1	2 202
Öppen innovation	12	5 300	–	–
TOTALT	205	153 992	250	234 033

Källa: VINNOVAs datalager

VINNOVA har tillsammans med relevanta aktörer identifierat tre viktiga områden med stor potential för innovation: integritet och övervakning, informationshantering samt tjänster och affärsmöjligheter. VINNOVA har flera program riktade mot dessa områden.

ÖPPEN INNOVATION

Under 2011 har VINNOVA genomfört ett antal aktiviteter i form av tävlingar inom området Öppen innovation. Bland annat har VINNOVA varit medarrangör och sponsor av *24 hour business camp*, där Internetstiftelsen var huvudarrangör. Som följdinsats till alla deltagare har SU Innovation och SICS Startup Accelerator gått ihop i Swedish Open Innovation Network som ger stöd till dessa entreprenörer. En organisation som fått finansiering är .SE som ska genomföra ett pilotprojekt inom området *Crowd funding*.

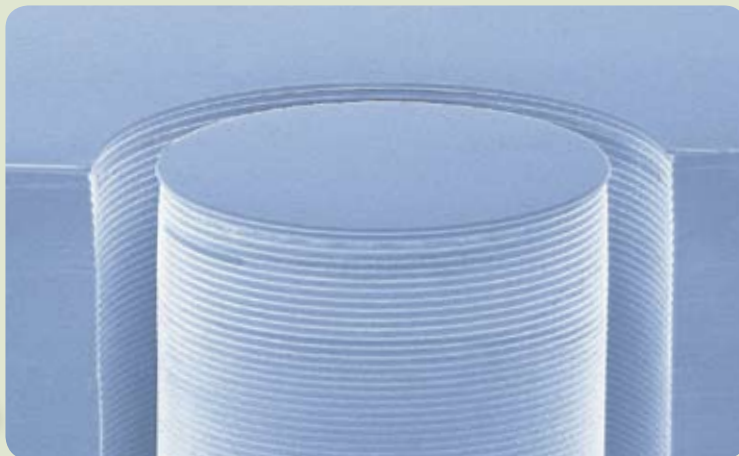
VINNOVA har under året inlett en dialog med Näringsdepartementet om området öppen data och har även identifierat projekt inom området för finansiering. Vidare ska fyra utvalda forsknings- och innovationsmiljöer som VINNOVA finansierar få hjälp att bättra ta tillvara så kallad *lead user-metodik*.

CITIZENS' SERVICES

Programmet Citizens' Services syftar till att etablera ett nordiskt-baltiskt samarbete och ett gemensamt forsknings- och innovationsprogram inom området e-förvaltning. VINNOVA har under året agerat programsekretariat och genomfört en andra internationell utlysning inom programmet för att få fram elektroniska offentliga medborgartjänster. Finansierar är, förutom VINNOVA, även RANNIS, Island, Ministry of Economic Affairs and Communications, Estland, och NordForsk. Projekten inkluderar deltagare från alla tre länderna och representanter från samhälle, forskning och offentlig verksamhet och bygger vidare på förstudier. Ämnesmässigt är

Företaget **SILEX** är specialiserat på design och tillverkning av mikroelektronik för bland annat mobiltelefoner. Silex har utvecklat ett så kallat viahål som möjliggör kompaktare elektroniksystem. De är ensamma i världen om att leverera denna typ av viahål i volymer. Marknaden är stor, 2020 förväntas antalet uppkopplade enheter på internet vara över 50 miljarder. Antal anställda har vuxit från 130 till 184 under 2011.

Inom VINNOVAs satsning Banbrytande teknik inom IKT har flertalet aktörer kommersialiserat sina resultat. Exempel är bland annat **OMNISYS** som lanserat mikrokretsar till sensorer (radiometrar), Gotmic som designat integrerade kretsar till telekommarknaden och Ericsson som tagit fram modeller och designverktyg för att möjliggöra design av integrerade högfrekvenskretsar.

Inom **ÖPPEN INNOVATION** finansieras bland annat projekt inom hälso- och sjukvården där man vill göra data mer tillgängliga för företagare för att kunna skapa tjänster som kommer till nytta i samhället samt inom idrotten där man för att kunna utveckla produkter och tjänster samlar aktiva, tränare, forskare, biomekaniker, fysiologer och ingenjörer under ett och samma tak.

det en bredd som inkluderar hur man på nya sätt kan utveckla nationella arkivfrågor, byggnadslov samt mobila tjänster och affärsmodeller för e-förvaltning i alla de tre finansierande länderna.

FRAMTIDENS KOMMUNIKATION

Programmet Framtidens kommunikation fokuserar i första hand på utmaningar inom informationssamhället och den svenska IT- och telekombranschens behov av forskning och innovationer. Effekten av resultaten

från detta program förväntas växa i betydelse. Exempel på en satsning i programmet är utlysningen *Smartare, snabbare, konvergerande lösningar* som fokuserat på nya innovationer inom området. Totalt 19 projekt finansieras med totalt upp till 75 miljoner kronor under en treårsperiod mellan 2009–2012.

3.5 Produktion, material och naturresurser

Insatsområdet Produktion, material och naturresurser handlar om möjligheterna för Sverige att konkurrera med varu- och tjänsteproduktion på en allt mer globaliserad marknad. De viktigaste trenderna kommer att vara efterfrågan på produkter som är mer individualiserade, resurssmar- ta och med accentuerad kundnytta. Det kan till exempel innefatta nya produkter ur traditionella råvaror, nya råvaror för traditionella produkter och nya råvaror till nya produkter. Utöver detta kommer ett innovativt ledarskap att ha stor betydelse för en konkurrenskraftig produktion både inom industrin och inom andra viktiga områden som till exempel hälso- och sjukvård.

Inom området bidrar VINNOVA till utvecklingen av ett svenskt konkurrenskraftigt näringsliv med fokus på process- och tillverkningsindustri. Produktionsstrategier, produktionsteknik och material som möjliggörare är viktiga delar i verksamheten. Under året har fokus legat på att skapa ytterligare mervärde i tidigare gjorda investeringar, bland annat genom följdutlysningar inom programmen Produktionsstrategier och modeller för produktframtagning och Tillverkning i ständig förändring, där sammanlagt 10 nya projekt startade. Inom området produktframtagning har en fortsättning på programmet PIEp gjorts efter en internationell ut-

värdering. Produktionslyftet visar fortsatt goda resultat. Ett exempel är bland annat företaget Emballator Lagan Plast som väljer att flytta hem produktion till Sverige. En preliminär studie visar också att företag som deltar i Produktionslyftet har visat bättre tillväxt än företag i genomsnitt, också under finanskrisen.

PRODUKTIONSSTRATEGIER OCH MODELLER FÖR PRODUKTFRAMTAGNING

Hållbara produktionsstrategier handlar om att skapa medvetenhet om förutsättningar för produktion och produktutveckling i Sverige. Under året har 14 projekt pågått, bland annat om *Design av Globala försörjningskedjor* och *Strategisk produktionslokalisering*. I det förstnämnda projektet är huvudfrågan vilka produktionsrelaterade kompetenser och funktioner som kan separeras och vilka som behöver integreras eller samlokaliseras för att skapa effektiva och konkurrenskraftiga försörjningskedjor för svenska industriföretag. Det saknas kunskap om hur dessa faktorer samspelar och just nu pågår flera fallstudier av svenska och internationella företag. Resultat från projektet visar att hållbarhetsfrågor är viktigare än man tidigare trott samt att lokalisering av kompetens nära produktion är av stor betydelse. Projektets resultat summeras i en modell som tydliggör produktionsstrategier och vägval vid utformningen av globala produktionsstrategier för svenska industriföretag. I april genomfördes en gemensam programkonferens med Tillverkning i ständig förändring.

TILLVERKNING I STÄNDIG FÖRÄNDRING

Under 2009 och 2010 satsade VINNOVA på att ge ett 40-tal små, korta bidrag inom det produktionstekniska området för att stimulera nya och radikala idéer. Satsningarna har gett goda resultat, bland annat har Swerea IVF kunnat ta flera patent baserade på projekten. Under 2011 har en följdutlysning genomförts för att stötta de mest lovande projekten. Ett av projekten handlar om stickning av strukturella metalliska komponenter, en helt ny tillverkningsmetod med stora möjligheter.

DESIGNADE MATERIAL

Med designade material avses material vars struktur medvetet kan manipuleras för att på ett kontrol-

Tabell 11. Program inom Produktion, material och naturresurser

PROGRAM INOM PRODUKTION, MATERIAL OCH NATURRESURSER	Antal projekt med utbetalade medel 2011	Utbetalade FoU-medel 2011 (tkr)	Antal projekt med utbetalade medel 2010	Utbetalade FoU-medel 2010 (tkr)
Designade material inklusive nanomaterial	23	18 521	21	9 994
Effektiv produktframtagning	1	200	1	200
Grön Nano	–	–	5	12 616
Produktframtagning	3	13 800	4	17 300
Produktion, material och naturresurser följdinvesteringar	20	17 370	7	4 658
Produktionslyftet	1	9 900	1	9 950
Produktionsstrategier och modeller för produktframtagning	20	38 443	20	23 060
Tillverkning i ständig förändring	–	–	38	18 550
Trämanufaktur	3	10 500	2	10 000
TOTALT	71	108 733	99	106 328

Källa: VINNOVAs datalager

PRODUKTIONSLYFTET hjälper tillverkande företag med förändringsarbete genom Lean production. Målsättningen är en ökad effektivitet och införd metodik för ständigt förbättringsarbete. Sedan starten har nu över 100 företag genomgått utbildning för Lean. Utvärderingar visar att företagen både har ökat produktivitet och tillväxt. Företaget Emballator Lagan Plast vann årets Lean pris som delas ut av Lean forum.

Företaget **SCINT-X** har utvecklat en så kallad scintillator som ger röntgenbilder 2-3 gånger högre upplösning utan att stråldosen behöver ökas. Tekniken utvecklades ursprungligen för att användas för tandläkarröntgen, men i dag vänder sig företaget till alla tillverkare av röntgensystem.

Företaget **NLAB SOLAR** ska industrialisera och producera tredje generationens solceller som genom deras egenutvecklade teknik når en unikt hög verkningsgrad. Tack vare solcellernas transparens och höga verkningsgrad kan de på ett funktionellt och lönsamt sätt integreras i fasadglas. Företaget startar nu upp en produktionsanläggning i Stockholm. Har fått stöd genom MNT-ERA.NET.

lerat sätt påverka materialets egenskaper i syfte att åstadkomma en specifik funktionalitet vid tillämpning i produkter. Satsningen bidrar till att korta leddiden för införande av nya forskningsbaserade material i industriella tillämpningar. Internationella samarbeten inom området sker inom ramen för MNT-ERA.NET där designade material tillsammans med ytterligare ett tjugotal europeiska program genomför gemensamma utlysningar i syfte att koordinera aktiviteterna inom området mikro- och nanoteknik. Under 2011 medverkade VINNOVA i utlysningen MNT-ERA.NET Transnational Call 2011.

KUNSKAPSFÖRMEDLINGEN

Att vidarefördela, sprida och nyttiggöra kunskap är minst lika viktigt som att den genereras. VINNOVA har därför tillsammans med KK-stiftelsen, Stiftelsen för Strategisk Forskning, Teknikföretagen, och Mistra stöttat Kunskapsförmedlingen, ett webbaserat kunskapscenter för förmedling av resultat från projekt inom produktion och produktframtagning. Kunskapsförmedlingen är en samlingsplats för svensk forskning inom produktframtagning, det vill säga produktutveckling, produktion, eftermarknad och produktstöd.

2 § 1 // Verket för innovationssystem ska bidra till att stärka och utveckla universitet och högskolor, industriforskningsinstitut, företag och andra samhällsaktörer samt utveckla samarbetet mellan dessa inom de svenska innovationssystemen.

VINNOVAs verksamhet bygger på att samverkan mellan ovanstående aktörer sker på ett sätt så att förutsättningarna för innovation skapas. Därför genomför VINNOVA ett antal program med syfte att stärka och utveckla aktörerna i de svenska innovationssystemen, samt för att stärka samarbetet mellan dessa genom att utveckla förutsättningar för innovationer. Program finns under insatsområdena Kunskapstriangeln, Starka forsknings- och innovationsmiljöer, Innovation management, Innovativa SMF och Samverkansprogram.

3.6 Kunskapstriangeln

Kunskapstriangeln syftar till att skapa ökat samspel och interaktion mellan utbildning, forskning och nyttiggörande.

Med en väl fungerande kunskapstriangel, höjs nivån på utbildningen, den vetenskapliga kvaliteten på forskningen och möjligheten till att forskningsresultat kommer till nytta i samhället. En av VINNOVAs viktigaste prioriteringar är att vara ett stöd till universitetens och högskolornas ledningar i detta arbete.

En viktig del för en väl fungerande kunskapstriangel är insatser som kan bidra till ökad mobilitet

mellan akademi och det omgivande samhället samt program för att öka förmågan till samverkan mellan universitet och högskolor och övriga aktörer i det svenska innovationssystemet. En annan viktig del är inkubatorer där nya forskningsbaserade företag kan få möjlighet att utvecklas.

NYCKELAKTÖRSPROGRAMMET

Nyckelaktörsprogrammet syftar till att utveckla kompetens, metoder, processer och strukturer för att göra nyckelaktörer i det svenska innovationssystemet mer professionella i sina roller när det gäller samverkan.

VINNOVA genomförde under våren 2011 regeringens uppdrag att lämna förslag på metoder och verktyg för att följa upp universitets och högskolors arbete med samverkan enligt modellen för kunskapstriangeln, samt hur dessa ska tillämpas. Både Nyckelaktörsprogrammet och de medel Utbildningsdepartementet ställde till universitets och högskolors förfogande för inrättandet av innovationskontor, är avsedda att stärka universitet och högskolors kapacitet att samverka med näringsliv och omgivande samhälle.

En uppföljning av Nyckelaktörsprogrammet genomfördes under året. Flera av de effektmål som bestämdes vid programmets start 2006 har redan uppnåtts, exempelvis att skapa permanent stödstruktur för nyttiggörande och att attrahera annan finansiering. Alla universitet inom Nyckelaktörsprogrammet har också utvecklat strategier på ledningsnivå, som stödjer behovet av kunskapshantering och innovationsprocessens olika delar. Samverkan ses som

TABELL 12. Program inom Kunskapstriangeln

PROGRAM INOM KUNSKAPSTRIANGELN	Antal projekt med utbetalade medel 2011	Utbetalade FoU-medel 2011 (tkr)	Antal projekt med utbetalade medel 2010	Utbetalade FoU-medel 2010 (tkr)
Inkubatorer	6	65 600	5	94 650
Nyckelaktörsprogrammet	20	34 546	20	33 927
Verifiering för tillväxt	49	25 288	48	20 453
VINNMER	127	68 100	105	51 098
VINNPRO	11	24 729	12	21 946
TOTALT	213	218 263	190	222 074

Källa: VINNOVAs datalager

en naturlig och integrerad del i utbildning och forskning inom strategierna och inte som en separat uppgift.

Lärosätena samarbetar även med varandra genom organisationen SNITTS, Swedish Network for Innovation and Technology Transfer Support, för kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte för nyttiggörande inom kunskapstriangeln.

VINNMER

Programmet VINNMER ska säkerställa internationell mobilitet och långsiktig tillgång till seniora nyckelpersoner med hög kompetens inom akademi och näringsliv, samt mobilitet för doktorander mellan akademi och näringsliv. Programmet har ett särskilt fokus på att förstärka möjligheterna till forskarmeritering för disputerade forskare av underrepresenterat kön för att på sikt ge bättre jämvikt mellan könen på höga positioner. Programmet delfinansieras via Marie Curie Actions (FP7) med 5 miljoner euro.

VINNMER har under 2011 stängt sista utlysningen. VINNMER finansierar i nuläget 154 projekt med kvinnliga forskare samt 4 projekt med manliga forskare. Programmets långsiktiga mål är på god väg att nås genom att 8 kvinnor nått positionen som professor inom akademien. Flera rekryteringar har skett till andra sektorer såsom en rektor, tre industri-specialister samt en till statlig myndighet.

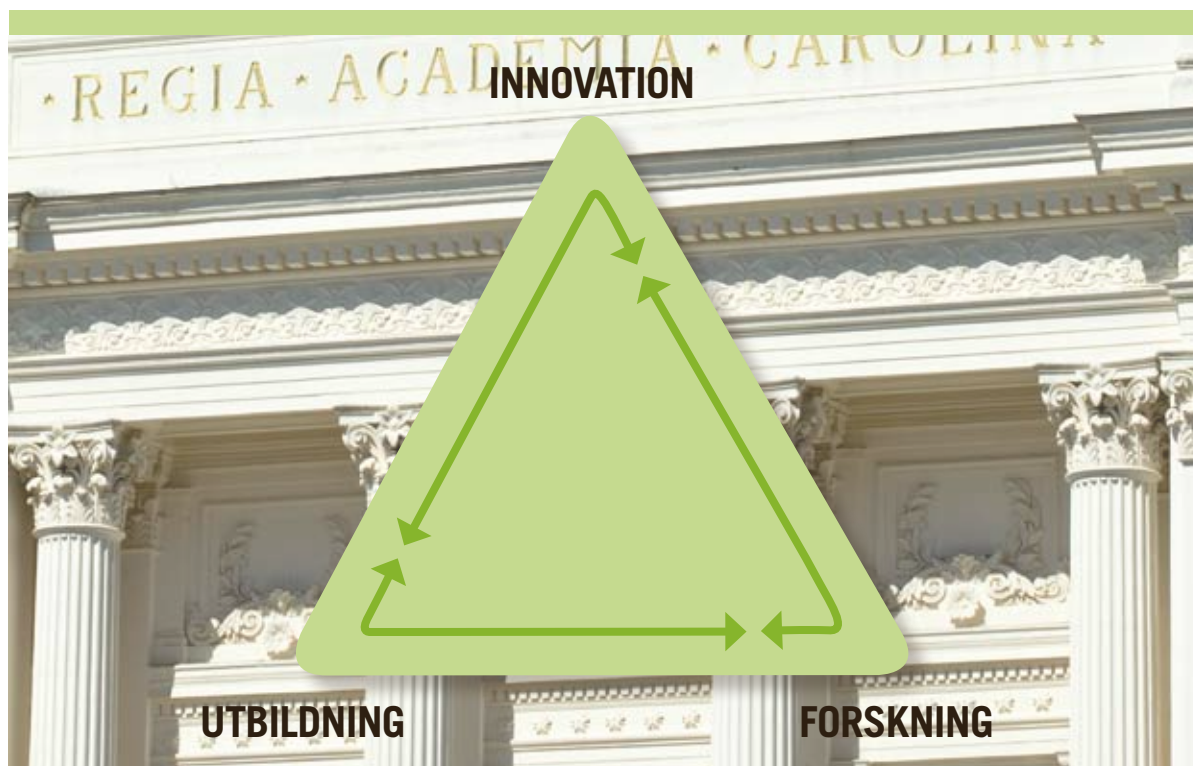
Under 2011 har delprogrammet Innovationsdriven mobilitet, i samarbete med RISE, genomförts inom

VINNMER med särskilt fokus på mobilitet mellan industri och forskningsinstitut. VINNMER har väckt ett stort internationellt intresse och presenterades vid den första europeiska policykonferensen inom genderområdet *Gender Summit 2011*.

Under 2011 har VINNOVA blivit inbjudna till avtalsförhandling efter att ytterligare en ansökan om 10 miljoner euro skickats till Marie Curie Actions. Denna finansiering planeras utgöra basen i ett nytt mobilitetsprogram Mobility for Growth som bygger på de positiva erfarenheterna kring VINNMER. I detta kommer ytterligare fokus att läggas på mobilitet mellan akademi och industri.

VERIFIERING FÖR TILLVÄXT

Programmet VINN-Verifiering verkar för en långsiktigt effektiv kommersialisering av forskningsresultat. Satsningen riktar sig till forskare och andra anställda inom universitet, högskola och forskningsinstitut som har intressanta forskningsresultat som kan ha en stor kommersiell potential. VINNOVA finansierar projekten etappvis. Efter varje avslutad etapp bedöms de levererade resultaten och projektets kommersiella potential, innan ett nytt beslut avseende finansiering tas. Ett antal nya företag har startats och flera licensaffärer har genomförts inom ramen för programmet. Två lovande företag som startat under året är Neuroflexor och Rhinomed.

3.7 Starka forsknings- och innovationsmiljöer

En stark forsknings- och innovationsmiljö är ett geografiskt och tematiskt sammanhållet nätverk av forsknings- och innovationsaktörer som spänner över innovationsprocessens samtliga delar. En stark forsknings- och innovationsmiljö attraherar såväl resurser, företagspartner som internationellt framstående forskare för att skapa resultat med högt marknads- och processvärde. Företag som deltar visar ofta på stark innovationsförmåga och verksamheten är starkt förankrad hos större företag. Miljöerna karaktäriseras även av hög mobilitet av individer. Starka forsknings- och innovationsmiljöer är internationellt konkurrenskraftiga och stärker detta ytterligare genom att utveckla samarbeten med internationellt ledande miljöer i andra länder.

En viktig del av VINNOVAs verksamhet är att utveckla starka forsknings- och innovationsmiljöer, där såväl universitet och högskolor som forskningsinstitut och företag spelar en central roll, antingen inom en viss sektor eller inom flera olika sektorer. Målsättningen med de program som drivs inom området är att skapa en infrastruktur av forsknings- och innovationsmiljöer, som genom systematiska länknings- och internationella, stärker sin internationella konkurrenskraft och ökar samarbetet. Verksamheten som bedrivs inom miljöerna täcker allt från grundforskning till tillämpad forskning.

Tabell 13. Program inom Starka forsknings- och innovationsmiljöer

PROGRAM INOM STARKA FORSKNINGS- OCH INNOVATIONSMILJÖER	Antal projekt med utbetalade medel 2011	Utbetalade FoU-medel 2011 (tkr)	Antal projekt med utbetalade medel 2010	Utbetalade FoU-medel 2010 (tkr)
Berzelii Centra	4	40 000	4	40 000
Institute Excellence Centres	7	43 742	7	32 742
VINN Excellence Center	21	120 777	21	122 830
VINNVÄXT	21	81 536	19	68 700
TOTALT	53	286 055	51	264 272

Källa: VINNOVAs datalager

VINN EXCELLENCE CENTER

Programmet VINN Excellence Center startade 2005 i syfte att bygga upp internationellt konkurrenskraftiga forsknings- och innovationsmiljöer. Totalt skapades 19 miljöer. Alla VINN Excellence Center kommer att avsluta sin etapp 2 under perioden 2010 till 2012. Innan etapp 3 startar utvärderas varje centrum och programmet av

internationella utvärderare. Under 2011 har 11 centrum utvärderats. Centrumdagen, som är ett årligt möte för alla VINN Excellence Centers, genomfördes i Luleå, då industriparter, forskare, centrumledning, forskningsinstitut och centrumstyrelser utbytte erfarenheter.

I en uppföljning som gjorts av VINNOVA under 2011 rapporterar centrumen resultat för de senaste 12 månaderna. Ungefär 390 parter har varit verksamma i de olika centrumen under de senaste åren och den totala omslutningen av programmet, inklusive medfinansiering, uppgår nu till 370 miljoner kronor för totalt 19 centrum. Antalet tillämpningar som genomförts av deltagande parter överstiger 300. Över 700 publikationer har tagits fram, varav över 250 är sampublikationer mellan olika parter från universitet, högskolor, näringsliv, offentlig verksamhet eller andra organisationer. Resultat i form av patent, design/mönsterskydd är 22 för samtliga 19 centrum.

Av utvärderingarna framgår att flera av de centrum som under året avslutar sin etapp två har ökat sin internationella uppkoppling både kring företagssamarbeten och kring akademiska samarbeten.

BERZELII CENTRA

Berzelii Centra riktar sig mot excellent forskning med en tydlig ambition att aktivt samverka med intressenter från näringsliv och offentlig verksamhet för att på sikt nyttiggöra forskningsresultaten genom kommersialisering. Programmet drivs tillsammans med Vetenskapsrådet och finansierar fyra centrum.

Centrumen utvärderades under hösten 2011 och det framgår att tre av centrumen har väl utvecklade samarbeten med industriparterna. Centrumen UPSC och Exselent som startar etapp 3 från årsskiftet har utvecklats mycket väl sedan den förra utvärderingen. Exselent inleder samarbeten med två stora internationella företag samtidigt som flera svenska små och medelstora företag deltar i verksamheten. UPSC:s samarbete med parterna har öppnat lovande möjligheter för modern bioteknik när det gäller kommande växtförädlingsmöjligheter. Verksamheten har även resulterat i tio godkända patent.

ANTIDIABETIC FOOD CENTER är ett VINN Excellence Center som är internationellt uppmärksammat för sin forskning inom kostbaserad prevention. Resultat har bland annat kommersialiserats av Aventure, Orkla Foods och Pågen, men har även resulterat i innovativa tillämpningar utanför livsmedelsområdet. Flera patentansökningar och startup-företag har kommit från centrets forskning. Inom centret finns också goda exempel på ökad internationalisering samt mobilitet mellan akademi och industri.

UPSC är ett Berzelii Centra som visat mycket goda resultat och under året har utvärderats som ett av de ledande i Europa inom växtbioteknik. Bland annat har de visat att träd har mycket god förmåga att nyttja basiska aminosyror och denna upptäckt har lett fram till ett nytt gödselmedel, arGrow, som har kommersialiserats genom SweTree Technologies. Även en ny sockerbeta med 25–30 procent högre produktion av socker är på väg att kommersialiseras.

Inom Institute Excellence Centret, **FOCUS**, som bedriver forskning inom sensorteknik, har flertalet resultat kommit fram. Bland annat används resultat i en produkt som Food Radar Systems säljer för att detektera och avlägsna främmande föremål ifrån livsmedel som till exempel puré, barnmat och tomatprodukter. Resultaten kan även användas till att hjälpa polisen genom att sensorer registrerar saker som till exempel spridning av kemiska utsläpp eller närvaro av obehöriga personer.

VINNVÄXT

Syftet med programmet VINNVÄXT är att främja hållbar tillväxt i regioner genom att utveckla internationellt konkurrenskraftiga forsknings- och innovationsmiljöer inom specifika tillväxtområden. Programmet förutsätter en aktiv medverkan av aktörer inom näringsliv, forskning samt politik och offentlig verksamhet. De nuvarande satsningarna i VINNVÄXT-programmet omfattar totalt 730 miljoner kronor (2003–2013).

Under 2011 har nio av programmets tolv pågående initiativ utvärderats av internationella utvärderare, vilka konstaterar att VINNVÄXT-programmet fortfarande tillhör de ledande i världen i sitt slag. De flesta av initiativen utvecklas väl eller mycket väl enligt utvärderarna.

Den årliga uppföljningen av VINNVÄXT-initiativens resultat görs i början av varje nytt kalenderår, varför det inte finns några resultat för 2011 när detta skrivs. Uppföljningen för 2010 visar följande

kvantitativa resultat. Antal vinstdrivande företag som medverkar i projekt eller som medlemmar är 1090. Nya produkter fördelar sig på 55 nya varor och 40 nya tjänster. Därutöver har 122 nya prototyper och 47 nya processer rapporteras. Antalet vetenskapliga publikationer uppgår till 222. Nya företag där initiativen har medverkat till uppkomsten är 54 och de har även medverkat till 33 patent. Slutligen rapporterar initiativen att de medverkat till att 24 företag gjort nyetableringar eller expansionsinvesteringar.

Flera har också tagit steg mot att bli noder för att driva den nationella agendan inom sina områden. I flera fall har man också alltmör etablerat formerna för olika typer av internationaliseringsaktiviteter för initiativens intressenter.

INSTITUTE EXCELLENCE CENTRES

Programmet Institute Excellence Centres har till syfte att forskningsinstitut i samarbete med universitet, högskolor och näringsliv ska kraftsamla för att skapa internationellt ledande forsknings- och innovationsmiljöer. Programmet startades 2006 tillsammans med KK-stiftelsen. Inom programmet finansieras under etapp 2 (2010-2012) sju stycken centrum. En sammanställning av resultaten visar att centrumen bland annat genererar nya samarbeten och projekt med externa parter, liksom ett flertal publikationer. Under året har det återkommande erfarenhetsutbytet i VINNOVAs regi mellan centrumen varit inriktat på globala länkar och internationalisering.

ÖVRIGA FINANSIERADE MILJÖER

Inom transportområdet finansierar VINNOVA, utöver de tre centrum som drivs inom ramen för VINN Excellence Center, ett antal kompetenscentrum som SAFER (trafiksäkerhet), CTS (Centrum för Transportstudier), VIP och Lighthouse (sjöfart).

Inom produktionsområdet finansierar VINNOVA, utöver de fem centrum som finansieras inom VINN Excellence Center, även excellence-centrumet Lean Wood

Engineering, som är inriktat på industriellt träbyggande och trämanufaktur.

Inom hälsoområdet samfinansierar Karolinska Institutet, Carl Bennet AB och VINNOVA *Swedish Medical Nanoscience Center* vid Karolinska Institutet. Det är ett tvärvetenskapligt nationellt och internationellt kunskapscentrum. I en utvärdering av centret som gjordes 2011 gavs utlåtandet *Excellent to Outstanding*.

INDUSTRIFORSKNINGSINSTITUTENS ROLL

§ 2 // Verket för innovationssystem ska bidra till att utveckla industriforskningsinstitutens roll inom de svenska innovationssystemen.

Som en del av VINNOVAs aktiviteter med att utveckla industriforskningsinstitutens roll i innovationssystemen har programmet Institute Excellence Centres varit centralt. Utöver detta program är instituten viktiga aktörer och utövare inom VINNOVAs sektoriella program, med störst finansieringsvolym inom områdena produktion, material och naturresurser samt informationsteknik. Institutet är mycket konkurrenskraftiga i utlysningar och leder en mängd projekt. Samverkanprogrammen är också viktiga för instituten. De har även varit framgångsrika inom utlysningen i det nya programmet Utmaningsdriven innovation.

En ny insats under 2011 har varit piloten Innovationsdriven mobilitet i samarbete med RISE som haft ett särskilt fokus på mobilitet mellan industri och forskningsinstitut.

STRATEGISKA FORSKNINGSMILJÖER

RB 1.1.2 // VINNOVA ska redovisa direkta och indirekta förändringar av forskningsfinansieringen mot bakgrund av de strategiska satsningar som skett inom ramen för propositionen Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50, rskr. 2008/09:160, bet. 2008/09:UbU4). VINNOVA ska särskilt redovisa de förstärkningar som skett inom områdena produktionsteknik, transport, flyg samt säkerhet och krisberedskap.

Produktionsteknik

Som ett resultat av propositionen *Ett lyft för forskning och innovation* startade VINNOVA 2009 två program inom produktionsteknik: Produktionsstrategier och modeller för produktframtagning och Tillverkning i ständig förändring. Programmen har under 2011 haft en gemensam utlysning för fortsättningsprojekt för tidigare projekt som hade ett särskilt fokus på nydanande idéer och förnyelse. Utlysningarna har resulterat i totalt 10 nya projekt inom området med medel utbetalda på 20 miljoner kronor för 2011.

Flera av initiativen har också tagit steg mot att bli noder för att driva den nationella agendan inom sina områden. ”

Transport

VINNOVA har under 2011 ytterligare förstärkt utmaningsperspektivet inom transportforskningen. Genom utlysningar som *Miljöinnovationer* och *Utmaningsdriven innovation* har VINNOVA finansierat ett flertal transportrelaterade projekt. Genom att verka i gränsytorna mellan aktörer och kompetenser kompletterar satsningar som Forum för innovation inom transportsektorn, Test Site Sweden och CLOSER den strategiska utveckling som redan pågår och bygger vidare på existerande strukturer. VINNOVA har också, i enlighet med regleringsbrevet, förstärkt programmet Fordonsstrategisk forskning och innovation, FFI, med 50 miljoner kronor.

Flyg

VINNOVA har beviljats 20 miljoner kronor per år för att stärka det Nationella flygforskningsprogrammet (NFFP). Denna satsning har använts för att öka programmets omfattning men också för att göra en särskild satsning på små och medelstora företag inom flygbranschen.

Säkerhet och krisberedskap

Området har under 2011 fått en ökad inriktning mot behov i krissituationer som enskilda individer saknar förutsättningar att själva hantera fullt ut. Utlysningen *Produkt- och tjänstedemonstratorer* har genomfört sin första ansökningsomgång av två under 2011 och beviljat projekt för cirka 12 miljoner kronor. Två ansökningsomgångar inom Forska&Väx har också haft en särskild inriktning mot området säkerhet och krisberedskap. Projekt från programmet Säkerhetsforskning 2007, som drivs i samarbete med Försvarets materielverk och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, har slutrapporterats under året, medan övriga projekt har fortsatt att finansieras inom utlysningen *Säkerhetslösningar med IKT*.

VINNOVA har under 2011 ytterligare förstärkt utmaningsperspektivet inom transportforskningen. ” ”

3.8 Innovation management

Innovation management är ett samlingsbegrepp för lednings- och organisationsprocesser för att stödja och utveckla innovationskapacitet i system, organisationer och hos individer. Effektiv utveckling av området Innovation management är en viktig förutsättning för hållbar tillväxt samt för att utveckla Sveriges internationella konkurrenskraft.

Tabell 14. Program inom Innovation management

PROGRAM INOM INNOVATION MANAGEMENT	Antal projekt med utbetalade medel 2011	Utbetalade FoU-medel 2011 (tkr)	Antal projekt med utbetalade medel 2010	Utbetalade FoU-medel 2010 (tkr)
Arbetsorganisation – följdinvesteringar	2	2 400	10	5 460
Dynamiska innovationssystem i omvandling	17	17 162	24	20 846
Framåtblickande strategiunderlag	4	8 437	6	8 570
Genus och Innovation	13	11 684	31	26 148
Historiska strategiunderlag	–	–	1	227
Innovationsprocesser och entreprenörskap	27	21 285	26	24 400
Innovationsupphandling	3	1 243	–	–
Juridik för innovationssystem	–	–	1	1 000
Omställningsförmåga och kompetensförsörjning	11	11 200	11	11 200
Piloter Innovationsupphandling	1	152	4	1 925
Strategisk samverkanskommunikation	8	3 995	10	2 131
Stöd till extern media	1	420	1	2 500
Utveckling av innovations- system i regioner	13	6 825	8	9 700
Verksamhetsledning och arbetsorganisation	38	32 466	40	37 304
Social integration möter digital innovation	9	2 395	–	–
TOTALT	147	119 664	173	151 411

Källa: VINNOVAs datalager

Syftet med VINNOVAs satsningar inom *Innovation management* är att öka innovationsförmågan i företag och offentlig sektor genom utveckling av sätten att organisera och leda verksamheterna på effektiva sätt. För att nå detta mål ska programmen inom området fokusera på aktiviteter som stödjer starka innovationsmiljöer, främjar gränsöverskridande samarbete, främjar innovationsupphandling och resulterar i att innovationsförmåga kan mätas och förbättras. En viktig del i detta arbete är att främja jämställdhet och mångfald. För att sprida kunskap inom området har VINNOVA inlett samarbeten med Almega, Teknikföretagen och forskningsinstitutet Swerea IVF.

En hearing om företagens behov av stöd för innovationsförmåga genomfördes i december 2011. Detta för att fördjupa VINNOVAs kunskap om hur små och medelstora företag i Sverige arbetar med innovation och utvecklingsverksamhet, och vad som bör göras för att förstärka innovationsförmågan. Ungefär 40 representanter för olika innovations- och utvecklingsverksamheter i företag deltog. Hearingen genomfördes i gruppdiskussioner under tre huvudteman: skapande av innovationskulturer, organisering av gränsöverskridande samarbete samt mätning och styrning av innovationsarbete. Hearingen är en del av VINNOVAs omvärldsbevakning och resultatet kommer att integreras i kommande satsningar för utveckling av *Innovation management*.

VINNOVA har under året startat en pilotsatsning för att nyttiggöra forskningsbaserad kunskap om innovationsförmåga. Stödet går till de tre forskningscentrumen CBI, PIEp och Helix och syftar till att utveckla innovationsförmåga genom praktisk tillämpning av kunskap eller införande av nya metoder och arbetssätt i organisationerna. Projekten ska genomföras av forskare och företag i samarbete och avslutas 2012.

VINNOVA finansierar ett pilotprojekt, *The Measured and Managed Innovation programme (MMI)*, ett nordiskt samarbete som syftar till att öka konkurrensförmågan i nordiska företag. Basen i MMI programmet är analysverktyget Innovation Radar som används för att introducera ett strategiskt angreppssätt när det gäller innovationsledning. Radarprofilen används som en startpunkt för strategisk utveckling.

En utvärdering visar att cirka 80 procent av alla VINNOVA-finansierade projekt inom **Arbetsorganisation och ledning** har använt resultaten i undervisningssammanhang både vid högskoleutbildningar och utbildningar riktade mot praktiker. Exempel på detta är kurser om jämställdhet inom landsting, chefsutbildningar både inom näringslivet och offentlig sektor samt entreprenörsutbildningar.

SOCIAL INTEGRATION MÖTER DIGITAL INNOVATION

Under 2011 har satsningen *Social integration möter digital innovation* genomförts. Ett ungdomsläger arrangerades på Gotland i augusti, kallat *Kista-Rinkeby Innovation Camp*, där 14 elever i åldrar 14–17 år, personal från Rinkebyakademin, coacher i värdeskapande och säljteknik, samt två representanter från Comviq deltog. Syftet var att ta fram och arbeta med idéer som presenterades på en workshop under hösten.

Här mötte ungdomarna entreprenörer inom digitala lösningar samt representanter för lokalsamhället runt Järva. Ungdomarnas idéer diskuterades och gav upphov till projektutkast, vilket utmynnade i sex VINNOVA-finansierade pilotprojekt under hösten 2011.

PROGRAM INOM LEDARSKAP OCH ORGANISATION

Programmen inom området fokuserar på ledarskapets och arbetsorganisationens betydelse för väl fungerande arbetsplatser och därmed för verksamheters effektivitet

och långsiktiga utveckling. Målet är nya eller förbättrade arbetsformer och organisatoriska lösningar som tillvaratar och utvecklar idéer som genereras i organisationen eller av andra aktörer. I förlängningen förväntas detta resultera i nya eller förbättrade arbetsprocesser, produkter eller tjänsteerbjudanden. Inom programmen pågår ett 30-tal projekt. Det övergripande syftet är att bidra till förbättrad förmåga till innovation i svenska företag.

Under året har nätverket *Svenskt management* vid tre tillfällen samlat arbetsmarknadens parter och andra viktiga aktörer för att diskutera den potential för hållbar tillväxt, attraktiva jobb och innovationsförmåga, som en flexibel arbetsorganisation och stödjande ledning erbjuder svenska företag.

Det internationella intresset för VINNOVAs satsningar inom området ledning och arbetsorganisation har varit stort. Under året har en delegation med cirka 40 franska företagsledare och politiker besökt Stockholm och fått information om pågående projekt. Vidare har satsningar inom detta område rönt uppmärksamhet på EU-nivån genom dess fokus på att skapa organisatoriska förutsättningar i arbetet för medarbetares lärande och innovationsförmåga.

En utvärdering visar att resultat och erfarenheter från projekten fått en spridning i undervisningssammanhang. Hela 80 procent av projekten hade vid tiden för undersökningen använt resultat från sina studier i högskoleutbildning och 77 procent vid utbildningar riktade till praktiker. VINNOVA-finansierade projekt inom området når således stort genomslag via högskoleutbildningens innehåll.

DYNAMISKA INNOVATIONSSYSTEM I OMVANDLING

För att stärka kunskapen om innovationssystem drivs programmet Dynamiska innovationssystem i omvandling (DIO). Inom ramen för detta finansieras tre centrum med vardera 3 miljoner kronor om året i sex år fram till 2015. Centrumen är CESIS i Stockholm/Jönköping, CIIR i Luleå/Umeå och CIRCLE i Lund. De ska under en treårsperiod studera innovationssystem och sambanden mellan forskning, innovation och hållbar tillväxt. CESIS inriktar sig på företagens innovationssatsningar, internationella nätverk och exportutveckling. CIIR fokuserar på hur IKT och digitala innovationer kan gynna icke-storstadsområden, till exempel hur modern teknologi kan utnyttjas i öppna och distribuerade innovationssystem. CIRCLE är inriktat på innovationssystemens utveckling och att sammanföra detta med entreprenörsforskningsforskning.

INNOVATIONSPROCESSER OCH ENTREPRENÖRSKAP

CBI, ett forsknings- och utvecklingscenter vid Chalmers, har utvärderats med stöd av internationell expertis. Utvärderingen som färdigställdes under 2011 visar att man har lyckats etablera centrat med forskning kring innovation management och affärsmodellutveckling. Centret har hittills uppnått god vetenskaplig produktivitet, täta samarbeten med både små och stora företag, med många exempel på praktiska effekter, skapat ett djupt och brett engagemang i undervisning och med aktörer i innovationssystemet kring Chalmers samt genomfört ett omfattande arbete med nyttiggörande och kunskapsspridning.

PIEp är en forsknings- och förändringssatsning med bas vid KTH som syftar till att öka innovationsförmågan vid produktutveckling i svenska företag. Fokus är såväl på produktinnovationer som på företagens innovationsförmåga. Under året har nya företag deltagit i flera projekt, kunskapen om förutsättningar för innovation har blivit tydligare och antalet vetenskapliga publikationer och medfinansiering från företag har ökat.

PILOTER FÖR INNOVATIONSUPPHANDLING

Uppbyggnaden av en kompetenskraftsamling inom innovationsupphandling har påbörjats. Det bygger vidare på det innovationsupphandlingsprogram som skapades våren 2011, och den utlysning kring förkommersiell upphandling som öppnade i maj.

Det pågår en diskussion med Stockholms läns landsting, Karolinska institutet och Sveriges Kommuner och Landsting om stöd för pilotprojekt för att ta fram mjukvara för hantering av kvalitetsregister.

FORSKNINGSETIK, GENUS OCH JÄMSTÄLLDHET

2 § 6 // Verket för innovationssystem ska beakta forskningsetiska frågor främja jämställdhet inom sitt verksamhetsområde och verka för att genusperspektiv får genomslag i forskning och utveckling.

Genus, jämställdhet och mångfald är viktiga områden att beakta för att säkerställa en positiv samhällsutveckling och ett konkurrenskraftigt näringsliv. VINNOVA arbetar med genus och mångfald för att engagera alla talangfulla individer och ta tillvara deras skicklighet, expertis och kreativitet utan könsrelaterade, etniska eller sociala barriärer. Konkret innebär det att VINNOVA har finansierat forsknings- och utvecklingsprojekt som framförallt varit inriktade på att ta

DIVERSITY CHARTER är ett näringslivsinitiativ för att främja mångfaldsarbete med koppling till ett europeiskt samarbete. Nätverket uppmuntrar företag och organisationer att arbeta för inkludering vilket ger både konkurrensfördelar och effektivitetsvinster. Ett exempel är Scandic Hotels satsning på tillgänglighet. Tillgängligheten har ökat genom exempelvis ramper, hörselslinga till konferens och reception, väckarklocka för döva, käpphållare på receptionsdisken, sänkta bufféer samt utbildning av personalen. Denna satsning har resulterat i ökad rumsbokning, runt 100 avtal med olika handikapporganisationer och värdskap för större konferenser. Inom ramen för ett VINNOVA-projekt har en portal som innehåller konkreta verktyg och metoder utvecklats, www.diversitycharter.se.

fram metoder och modeller för att öka jämställdheten och genusmedvetandet i företag, organisationer och forskningsmiljöer.

VINNOVA har även gjort särskilda satsningar på underrepresenterat kön, framförallt genom programmet VINNMER. Läs mer om VINNMER under området Kunskapstriangeln.

VINNOVA har under 2011 startat ett antal pilotprojekt för att adressera frågan om mångfald. Utöver att ta fram forskningsbaserad kunskap och verka för förändring i företag och forskningsmiljöer är myndighetens strategi att koppla ihop aktörer för att synliggöra möjligheter och katalysera förändring. Några exempel på samverkansaktiviteter under 2011 är webbportalen *Jämställ.nu*, en samverkanssatsning mellan Europeiska Socialfondens Tema Likabehandling, Nationella Sekretariatet för Genusforskning, Sveriges Kommuner och Landsting och VINNOVA. Med dessa aktörer anordnas årligen ett seminarium under Almedalsveckan, som i år hette *Jämställdhet som social innovation*. Jämställdhetsminister Nyamko Sabuni var en av talarna och två VINNOVA-projekt presenterades.

Under året har VINNOVA medverkat i flera nationella och internationella konferenser med anknytning till genus och jämställdhet. Konferensen *Kvinnors*

företagande: forskning, politik, praktik arrangerades under hösten av VINNOVA i samverkan med ESBRI. Några av de frågor som diskuterades var hur kvinnors företagande har förändrats och utvecklats i Sverige de senaste årtiondena, om de politiska satsningarna på ökat företagande bland kvinnor burit frukt, samt om insatser för att främja kvinnors företagande behövs även framöver? Konferensen markerade slutet på regeringsuppdraget *Kvinnors företagande* och var ett sätt att föra upp de viktigaste resultaten till diskussion.

VINNOVAs jämställdhetsarbete har väckt uppmärksamhet i EU. I juni anordnade Innovasjon Norge, Tillväxtverket och VINNOVA tillsammans med Oslo Region European Office ett seminarium i Bryssel för att visa att ett aktivt jämställdhetsarbete gynnar innovationsförmågan i företag. EU-kommissionen medverkade bland annat på konferensen samt beställde en upplaga av publikationen *Innovation and Gender*.

Under konferensen *TCI 2011 – Competitiveness at an Edge* ansvarade VINNOVA för seminariet *Innovation and Gender*. Andra konferenser VINNOVA deltagit på är *Women in Science, Innovation and Technology in the Digital Age* och som föreläsare i workshopen *Intelligent Transport Systems ITS – The female approach* i Wien, ett förmöte inför ITS World Congress.

3.9 Innovativa SMF

Innovativa små och medelstora företag kännetecknas av förmågan att ta emot, tillämpa och utveckla nya kunskaper och tekniker till nya affärsmöjligheter. På så sätt stärker de sin konkurrenskraft och därmed möjligheten att växa. För en ökad tillväxt och nya arbetstillfällen behöver dessa förmågor utvecklas och stärkas så att Sverige får ett innovationsinriktat näringslivsklimat med fler och växande företag.

Framgångsrika satsningar på små och medelstora företag kräver ett utökat och mer effektivt samarbete med andra aktörer. ”

En stor del av VINNOVAs stöd till små och medelstora företag (SMF) sker genom programmen Forska&Väx och VINN NU. VINNOVA satsar dessutom lika stora

finansiella resurser för att stimulera små och medelstora företag att aktivt satsa på internationella utvecklingssamarbeten genom program som Eurostars och EUREKA. Utöver

dess riktade satsningar är små och medelstora företag med i flera andra av VINNOVAs satsningar.

RB 1.1.3 // VINNOVA ska redovisa hur myndigheten förbättrar sina insatser för små och medelstora företag, inklusive små och medelstora företags internationalisering, samt myndighetens samlade insatser för dessa aktörer. För de insatser som vänder sig direkt till små och medelstora företag ska VINNOVA dessutom redovisa metoder som använts för att nå ut till målgrupperna, inklusive företag som leds av kvinnor samt utrikes födda män och kvinnor, samt redovisa och bedöma resultaten av detta arbete. Verket bör också redovisa hur stöden fördelar sig på företagsstorlek, ledning i företagen, region etc.

VINNOVAs målgrupp är småföretag med tillväxtpotential och internationell utblick oberoende av kön och etnicitet och därför har några särskilda metoder för att nå ut till målgruppen kvinnor, eller företag som drivs av utlandsfödda män och kvinnor inte utvecklats under året. VINNOVA inser dock behovet av att arbeta med inkludering och vi avser att se över hur vi kan nå ut till en bredare grupp av små och medelstora företag.

VINNOVA jobbar med att utveckla och komplettera nuvarande satsningar. Utvärderingarna och uppföljningarna som gjorts av Forska&Väx och VINN NU visar på goda resultat både vad det gäller att ta fram nya varor, tjänster och processer på marknaden och enskilda företags utveckling. De har även gett ett bra underlag för fortsatt förnyelse av programmen med förbättringar för företagen i fokus.

För att företagen inom VINN NU ska få än bättre möjlighet att växa erbjuder VINNOVA utvalda företag som tidigare finansierats att delta i ett särskilt tillväxtprogram för nystartade eller unga företag. En första pilotgrupp är under uppstart.

Framgångsrika satsningar på små och medelstora företag kräver ett utökat och mer effektivt samarbete med andra aktörer. VINNOVA har under året samarbetat med Innovationsbron, Tillväxtverket, ALMI och RISE för att koordinera utvecklingen av insatser för små och medelstora företag. VINNOVAs webbplats är en viktig kommunikationslänk till företagen. Utskick av e-post till aktörer med kontakter till småföretag utnyttjas väl.

RB 1.1.4 // VINNOVA ska senast den 15 oktober 2011 till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) redovisa vilka initiativ som myndigheten tagit för att vidareutveckla och förbättra service som t.ex. information, vägledning och interaktiva tjänster riktade till blivande respektive befintliga företagare.

Att underlätta för företagen att ta del av VINNOVAs insatser är prioriterat. Stödet behöver dock ännu tydligare anpassas till det faktum att olika företag har väldigt olika behov. Ett viktigt mål är att nå ut till nya företag och nå en bredare målgrupp. Under året har VINNOVA påbörjat flera pilotprojekt med detta syfte. Bland annat har det startats ett tillväxtinriktat pilotprojekt för etablerade innovativa företag och ett med innovationscheckar för att nå företag med behov av ny kunskap. Under året har en särskild insats gjorts i form av stöd till företag och infor-

Tabell 15. Program inom Innovativa SMF

PROGRAM INOM INNOVATIVA SMF	Antal projekt med utbetalade medel 2011	Utbetalade FoU-medel 2011 (tkr)	Antal projekt med utbetalade medel 2010	Utbetalade FoU-medel 2010 (tkr)
EUREKA och Eurostars	191	94 562	162	75 246
Forska&Väx	213	128 285	278	123 007
Innovativa SMF	20	9 731	9	2 907
Kreativitet och entreprenörskap	31	12 406	12	4 988
VINN NU	41	6 300	37	6 050
TOTALT*	496	251 284	498	212 198

*Stödet till små och medelstora företag är större eftersom de även finansieras inom andra program. Källa: VINNOVAs datalager

mationsmöten för att skapa ytterligare möjligheter för små och medelstora företag att delta i EU:s ramprogram.

Under året har VINNOVA haft utlysningar inom programmen Forska&Väx och VINN NU. Tillsammans med Tillväxtverket gjordes utlysningen Ungas Innovationskraft. Utöver det har andra insatser riktade till små och medelstora företag genomförts.

INNOVATIVA SMF

I en pilotsatsning provar VINNOVA att med så kallade innovationscheckar stimulera små och medelstora företag att köpa forsknings- och utvecklingstjänster av universitet och högskolor, institut eller andra forskningsutförare. Detta ska gälla såväl utveckling av tjänster och design som varor och processer. Målet är att tillsammans med regionala partners utarbeta ett kostnadseffektivt erbjudande som är skalbart, kundanpassat och bygger på snabba handläggningstider. På detta sätt ska företag med ringa eller ingen FoU-verksamhet, som normalt inte deltar i VINNOVAs program, nås för att få stöd i sitt innovationsarbete.

Genom SMF-pilotinsatser utvecklar VINNOVA dessutom stöd till stimulans av innovationsledning och innovationsbaserad tillväxt. Insatserna är kopplade till och kompletterar andra stöd, som till exempel ledarskapsstöd för att utveckla tillväxtorientering och innovationsförmåga, hantering av immateriella tillgångar och strategier.

I ett nordiskt samarbete drivs sedan hösten 2010 ett projekt för att stimulera små och medelstora företag att arbeta organiserat med innovationsprocesser i hela företaget.

KREATIVITET OCH ENTREPRENÖRSKAP

Ungas innovationskraft, som pågår 2010–2012, är ett gemensamt uppdrag till Tillväxtverket och VINNOVA. Ett program har skapats med syftet att möjliggöra att fler unga förverkligar sina idéer samt att ungas perspektiv tillvaratas. Programmet är uppdelat i tre delar: stimulera, utveckla och kommersialisera ungas idéer. Målgruppen är unga personer i åldern 18–30 år. Programmets insatser ska vara bestående och göra avtryck för morgondagens unga.

Under 2011 har en rådgivande grupp med unga personer i målgruppen etablerats och möten med denna grupp har hållits fyra gånger under året. En utlysning, *Ungas innovationskraft – idéer, koncept och modeller*, har genomförts i två steg.

100 idéskisser kom in varav 22 projekt finansierats med sammanlagt cirka 19 miljoner kronor. Ett möte har genomförts med alla 22 projekten tillsammans. Två följeforskare från Linköpings universitet följer programmet.

Inom uppdraget *Unga innovatörer* har ett online-verktyg utvecklats som främst är riktat till målgruppen 18–30 år, men som andra småföretag mycket väl kan dra nytta av. Verktyget finns tillgängligt på Svenska Uppfinnareföreningens webbplats.

I en pilotsatsning provar VINNOVA att med så kallade innovationscheckar stimulera små och medelstora företag att köpa forsknings- och utvecklingstjänster av universitet och högskolor, institut eller annan forskningsutförare. ”

VINNOVAs handläggare ger rådgivning i varje steg vilket resulterar i den höga kvaliteten på svenska ansökningar. ”

Stiftelsen SKAPA har med ekonomiskt bistånd från programmet Ungas innovationskraft infört ett pris, *Framtidens innovatörer*, som löper parallellt med SKAPA utvecklingsstipendium. Almi Företagspartner

hanterar de regionala aktiviteterna och skickar 1-2 ansökningar från varje län vidare för nationell bedömning och pris. Prisutdelning skedde vid Tekniska Mässan i Stockholm.

EUREKA

EUREKA är ett europeiskt nätverk som stödjer affärsdriven forskning. Sedan starten 1985 har 29 miljar-

der euro av offentlig och privat finansiering betalats ut till stöd för 4000 EUREKA-projekt. VINNOVA ansvarar för det nationella EUREKA-kontoret och har uppdraget av regeringen att informera om och koordinera svenskt deltagande. VINNOVA medfinansierar också det svenska deltagandet.

Under 2011 har VINNOVA informerat om möjligheterna för företag och akademi att delta i EUREKA och arrangerat arbetsmöten, finansierat projektidéer, resebidrag och genomförande av projekt. VINNOVA har även samverkat med nationella organ i EUREKAs övriga medlemsländer samt med några associerade länder. Under året har 42 miljoner kronor beviljats och utbetalats till svenska projektdeltagare.

Under 2011 har VINNOVA gått med i ett så kallat EUREKA-paraply inom produktionsområdet, Pro-

Factory-Plus. VINNOVA är vice ordförande i arbetsgruppen och blir ordförande för paraplyet under 2013.

EUROSTARS

Eurostars är ett gemensamt program mellan EU-kommissionen och EUREKA. Programmet, som startade 2007, löper till 2013 och stödjer marknadsnära forsknings- och utvecklingsprojekt. VINNOVA har informerat om programmet vid flertalet konferenser samt under VINNOVAs informationsturné om EU:s sjunde ramprogram. Svenska företag är med i flera konsortier som rankas högt av den internationella panelen. Av 72 projekt med svensk medverkan som sökte finansiering i Eurostars omgång 5 och 6, godkändes 33 projekt i utvärderingen, vilket ger en success rate på 45,8 procent för svenska deltagare.

Totalt godkändes 243 projekt, det vill säga en tredjedel av 745 inkomna ansökningar. VINNOVAs handläggare ger rådgivning i varje steg vilket resulterar i den höga kvaliteten på svenska ansökningar.

INNOVATIONSKOORDINERING KRING INSATSER FÖR INNOVATIVA SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG

VINNOVA har under året samarbetat med Innovationsbron, Tillväxtverket, ALMI och RISE för att koordinera utveckling av insatser för små och medelstora företag. Innovationskoordinering finns närmare beskrivet i avsnittet Kommunikation och samverkan nedan.

MIDSUMMER har under året invigt Sveriges första solcellsfabrik. Företaget ska tillverka 360 tunnfilms-solceller i timmen i den nya fabriken. Midsummer har sedan starten 2004 utvecklat en egen teknik för tillverkning av tunnfilms-solceller som ger väsentligt lägre tillverkningskostnad än traditionella kisel-solceller.

MANTEX har utvecklat en röntgenbaserad metod för att snabbt och beröringsfritt mäta torrmasseflöde, fukthalt och andra viktiga egenskaper i organiskt material. Metoden möjliggör att industriprocesser kan optimeras, bland annat att biobränslen kan utnyttjas bättre i kraftvärmeverk. Företaget har vuxit från fyra deltidsarbetande 2009 till cirka 20 anställda idag.

Företaget **CINSIDE** har utvecklat en portabel radar som kan se genom väggar. Ytterligare tre radarsystem är under utveckling. Ett av dessa ska se igenom sten och bråte i rasade hus och därmed bidra till att rädda liv efter jordbävningar och liknande. Övriga ska hitta läckor i vattenledningssystem och monteras på pistmaskiner för att mäta snödjup.

3.10 Samverkansprogram

Samverkansprogram med näringslivet har startat i flera omgångar sedan 1994. Gemensamt för alla samverkansprogram är att de är anpassade efter en specifik sektors behov. Avtal om de övergripande ramarna för programmets omfattning och genomförande har tecknats mellan staten och företagen eller företrädare för branschen. Vanligen krävs minst 50 procents medfinansiering från företagen. 2005 gjordes en särskild satsning på en miljard på samverkansprogram, varav VINNOVA erhöll cirka 750 miljoner att fördela. Programmen har avslutats men ett antal projekt löper vidare under de närmsta åren.

VINNOVA har samverkansprogram med näringslivet inom områdena skog och trä, transport, IT och telekom, gruvor, stål, biovetenskap samt finansmarknadsforskning. Programmen finansierar forskning, utveckling, uppbyggnad av kunskapscentrum, demonstratorer och testbäddar, med syfte att få fram innovationer inom för Sverige viktiga områden. Därmed förväntas konkurrenskraften stärkas och ge ett positivt bidrag till tillväxt och nya arbetstill-

fällen i svenskt näringsliv genom utveckling av nya varor, tjänster och processer.

2 § 3 // Verket för innovationssystem ska bidra till att stärka och utveckla viktiga sektorer inom de svenska innovationssystemen.

Tabell 16. Program inom Samverkansprogram

SAMVERKANSPROGRAM	Antal projekt med utbetalade medel 2011	Utbetalade FoU-medel 2011 (tkr)	Antal projekt med utbetalade medel 2010	Utbetalade FoU-medel 2010 (tkr)	Löptid
Flygtekniska forskningsprogrammet (NFFP)	77	64 327	57	89 510	1994 - 2012
Fordonsstrategisk forskning och innovation (FFI)	144	310 964	127	269 996	2009-2012 (revideras och förlängs därefter vartannat år)
Gruvforskningsprogrammet	–	–	11	14 544	–
IKT Branschprogram	–	-2 277	18	24 752	2001-2015
Institutens roll i systemet	2	26 407	2	26 527	–
Kollektivtrafikprogram	3	1 000	–	–	–
Program för finansmarknadsforskning	8	29 100	7	29 113	2010-2019
SAMBIO	11	13 503	16	34 897	2007-2012
SAMPOST	–	–	5	1 646	2007-2012
Skogs- och träprogrammet	37	49 950	39	53 532	2006-2013
Stålforskningsprogrammet	1	24 000	–	–	2007-2012
TOTALT	283	516 974	282	544 519	

Källa: VINNOVAs datalager

SAMBIO/SAMPOST

SAMBIO/SAMPOST är ett samverkansprogram med målet att fördjupa och utveckla samverkan mellan företag och akademisk forskning inom biovetenskaperna. Programmet ska möjliggöra för lifescience-företagen att ha fortsatt långsiktiga satsningar med hög risk kopplade till de mest framstående akademiska miljöerna. Projekten, som pågår till 2012, syftar till att koppla ihop små och stora företag och göra det akademiska samarbetet mer innovationsinriktat. Av 27 finansierade projekt har fyra slutrapporterats under 2011. En uppföljning inom SAMBIO visar att projekten hittills har bidragit till utvecklingen av 4 befintliga produkter, 8 nya produktkandidater samt 10 patentansökningar. Samtliga projektledare var positiva till programmet och skulle gärna delta i liknande program i framtiden.

SKOGS- OCH TRÄPROGRAMMET

Skogs- och träprogrammet omfattar drygt 520 miljoner kronor, varav staten finansierar 250 miljoner kronor och näringslivet 270 miljoner kronor. Drygt 98 procent har investerats i mer än 60 olika projekt, varav de flesta fortfarande pågår. Målsättningen att minst 15 procent av programmets resurser ska avsättas för särskilt innovativa och explorativa projekt har uppnåtts. Ett uppmärksammat projekt handlar om antibakteriella fibrer, där KTH tillsammans med KI, SCA och BASF arbetar med att ta fram fibrer med antibakteriella egenskaper som kan användas i till exempel hygienprodukter. Fibrerna skapar ingen resistens hos bakterierna och kan också användas i kläder, plåster och andra tillämpningar. Programmet har bidragit till att svenska aktörer under året framgångsrikt kunnat delta i en utlysning som genomförts inom EU-programmet Wood Wisdom-Net.

Utöver det har också två nationella utlysningar genomförts, båda inriktade på kunskapsspridning och nyttiggörande av resultat som uppnåtts i forskningsprojekt inom programmet. En halvtidsutvärdering genomfördes under hösten 2010–2011. Utvärderingen visar bland annat att mer än 90 procent av projektdeltagarna är nöjda med hittills uppnådda resultat. Det viktigaste resultatet hittills är den fördjupade och breddade samverkan mellan akademi, institut och industri. Majoriteten av projekten leds av institut och akademi, men flera projekt leds av företag. Deltagarna förefaller nöjda med rollfördelningen mellan olika aktörstyper och deras respektive insatser i projekten. Förutsättningarna för att programmet några år efter sitt slut ska komma att uppnå en hög grad av uppfyllelse av syften och mål är goda.

STÅLFORSKNINGSPROGRAMMET

Stålforskningsprogrammet har en total omfattning av drygt 280 miljoner kronor, varav staten står för 122,5 miljoner kronor och näringslivet för drygt 160 miljoner.

Av de totala offentliga medlen som gått till forskningsutförare har 49 procent beviljats till institut och 44 procent till universitet och högskolor. Totalt deltar 36 organisationer i programmet med egen finansiering och av dessa har tolv bidragit med minst 1 miljon kronor in-kind, det vill säga med egen personal. Programportföljen omfattar 32 projekt.

Programmet har enligt avtalet utvärderats under 2011. Utvärderingen visar att 86 procent av projektdeltagarna, både forskningsutförare och företag, är nöjda med hittills uppnådda resultat. De resultat och tidiga effekter som har framkommit utgör tillsammans indikatorer på en positiv påverkan att säkra svenska företags ledande position inom stålområdet. Företagens personal har kompetensutvecklats, prototyper har tagits fram, och nya metoder och tester har utvecklats. I några fall har resultat redan implementerats industriellt. Forskningsutförarna har samtidigt i högre grad kommit att arbeta med industrirelevanta frågeställningar och har tillsammans producerat minst 210 publikationer, åtta doktorsexamina och sex licentiatsexamina. Programmet har tydligt förbättrat institutens, universitetens och högskolornas möjligheter att delta i internationella forsknings- och utvecklingsprogram.

Utvärderingen visar att det inte råder någon tvekan om att stålforskningsprogrammet är av strategisk betydelse för branschen. Förutsättningarna bedöms som goda att programmet kommer att uppfylla både syften och effektmål. I projektet *Optimering av dyra legeringsmetaller* har Swerea KIMAB i samarbete med SSAB och Ovako tagit fram optimerade processparametrar för att tillverka höghållfasta stål. Detta gör att halterna av dyra legeringsmetaller kan sänkas utan att stålets goda egenskaper påverkas. Projektet visar att med dagens prisbild kan man spara cirka 60 öre per kilo stål.

PROGRAM FÖR FINANSMARKNADSFORSKNING

I enlighet med ett regeringsuppdrag startade VINNOVA under 2010 ett program för finansmarknadsforskning. Under 2011 har en tredje utlysning genomförts inom programmet. Utlysningen hade fokus på finansiella konsumenttjänster, till skillnad från de två tidigare utlysningarna som fokuserade på att skapa starka forskningsmiljöer. Utlysningens inriktning togs fram i diskussion med svenska privata och offentliga branschaktörer för att säkerställa relevansen för branschen. En internationell bedömningspanel användes för att bedöma ansökningarna.

Programmet ska möjliggöra för lifescience-företagen att ha fortsatt långsiktiga satsningar med hög risk kopplade till de mest framstående akademiska miljöerna. ”

GRUVFORSKNINGSPROGRAMMET

Programmet har utvärderats under 2011 i enlighet med programavtalet. Utvärderingen visar att en mycket stor majoritet av de som tillfrågats och varit inblandade i projekten anser att resultaten antingen motsvarat eller överträffat deras förväntningar.

Ökad internationell konkurrenskraft för den egna organisationen är emellertid mycket mer framträdande som resultat hos forskningsutförarna. En klar majoritet av dem uppger att deras medverkan i programmet gjort dem bättre rustade att ta initiativ till nya projekt inom EU:s ramprogram och att de blivit mer attraktiva som partner i dessa.

En portföljanalys ger slutsatsen att projekten i gruvprogrammet bedöms kunna tillfredsställa programmets syften och effektmål. Inom de områden som i portföljanalysen benämns gruvteknik,

mineralgeologi och anrikningsteknik håller projekten hög vetenskaplig kvalitet och befinner sig i spetsen av den internationella forskningen inom respektive område. Projekten bidrar till att stärka den

Ett viktigt resultat hittills är den breddade och fördjupade samverkan som utvecklats mellan forskningsutförare och avtals-slutande företag. ”

svenska gruvindustrins teknikledande position och internationella konkurrenskraft, skapa starka utbildnings-, forsknings- och innovationsmiljöer, bidrar till ett framgångsrikt svenskt deltagande i internationella gemenskapsinitiativ inom EU, men även ökad samverkan med forskningen i andra betydelsefulla länder.

Ett exempel inom programmet är projektet *Kväveutsläpp från gruvområden – miljöeffekter och naturlig kväverening i recipienter*, där datorsimuleringar ger en bättre förståelse för kvävereaktioner i recipienter för gruvvatten, och tekniken med reaktiva barriärer för kväverening har en potential för rening av kväve från mindre flöden med höga nitrathalter vid gruvor. Fältförsök visar att det i små flöden kan finnas potential att reducera kväve i nitratform med 95 procent.

FORDONSSTRATEGISK FORSKNING OCH INNOVATION

Fordonsstrategisk Forskning och Innovation (FFI) är ett samarbete mellan staten (VINNOVA, Trafikverket och Energimyndigheten) och fordonsindustrin (Scania, AB Volvo, Volvo Personvagnar, Saab Automobile och FKG). Syftet är att stärka svensk fordonsindustris konkurrenskraft och ge industri och vägtransportsystemet en hållbar inriktning genom problemdriven, samfinan-

sierad forskning inom klimat, energi och säkerhet.

Under 2011 har utlysningar genomförts inom fem delområden: Transporteffektivitet, Fordons- & trafiksäkerhet, Energi & Miljö, Fordonsutveckling och Hållbar produktionsteknik. VINNOVA administrerar alla utom området Energi & Miljö, som sköts av Energimyndigheten. Inom de områden som VINNOVA administrerar har 38 projekt beviljats under året. Sammantaget har FFI sedan starten 2009 finansierat 348 projekt där den totala projektomslutningen är cirka 3,4 miljarder, varav den statliga delen uppgår till 1,6 miljarder.

Under året har man genom ett unikt samarbete tagit fram färdplaner med ambitiösa målsättningar 2015, 2020 och 2025, som visar forskningssatsningar som ska få svenska företag att stå starka i den internationella konkurrensen och göra att framtidens transporter sker med minimal miljöpåverkan och färre trafikolyckor. Utifrån färdplanerna har konkreta forskningsbehov identifierats både på kort och lång sikt. På FFI-konferensen *Vägen framåt!* vid Lindholmen Science Park i Göteborg den 26 oktober presenterades de nya färdplanerna. Under konferensen presenterades även ett antal FFI-projekt. Dessa omfattade bland annat teknik för laddhybridbussar och elbilar att ladda batterierna kontinuerligt längs vägen, nya lättviktsmaterial, simuleringsverktyg för effektivare tillverkning och nya krockkuddar mot pisksnärtskador. Över 400 personer deltog på konferensen som även webbsändes.

NATIONELLA FLYGFORSKNINGSPROGRAMMET

Nationella flygforskningsprogrammet (NFFP) har under året betalat ut drygt 40 miljoner kronor till avancerade forskningsprojekt. Det finns även medel avsatta till små och medelstora företag. Projekten från sista utlysningen i NFFP 5 är nu beslutade med en budget på cirka 160 miljoner kronor fördelade på 35 projekt. Totalt pågår nästan 90 projekt med en total budget på cirka 440 miljoner kronor, varav 8 från små och medelstora företag. NFFP har även bidragit till ett addendum till den svenska flygforskningsagendan. Exempel på projekt är ett där Volvo Aero har valt att satsa på effektiv produktion av flygmotorkomponenter i Trollhättan i stället för att förlägga den till lägstakostnadsländer. Olika komponenter ska kunna tillverkas i samma produktionslina och målet är att utveckla en snabb algoritm med tillhörande optimeringsteori.

De senaste årens problem med aska för flyget har aktualiserat behovet att kunna detektera partiklar som kan vara skadliga för både flygmotorer och flygplanet självt. Inom ett projekt utreds möjligheten att detektera partiklar och hur motorer ska hantera partiklar i insugsluften. Under 2011 har vindtunnelprov inletts för att utvärdera metoden, vilket ska följas av flygprov.

Ett exempel på resultat inom **NFFP** är företaget AVTECHs NowCast-produkt som hade premiär på en flygning i augusti. Vindinformation skickas digitalt till flygplanets dator inför flygningen, vilket bland annat möjliggör högre precision på så kallade gröna inflygningar – planet glidflyger ned med motorerna på tomgång. AVTECH har visat att sådana landningar sparar upp till 600 liter bränsle per inflygning. Nu använder och utvärderar ett europeiskt flygbolag denna teknik i sin dagliga verksamhet.

Ett resultat inom **SKOGS- OCH TRÄPROGRAMMET** är det nya biokompositmaterial, DuraPulp. Materialet vann första pris i kategorin Innovative Product of the Year på PPI awards i Bryssel under året. Södra Cell producerar och säljer nu det förnyelsebara och nedbrytbara kompositmaterialet som består av pappersmassa och en förnyelsebar biopolymer. Dessa två komponenter ger vid vidare bearbetning speciella egenskaper som fukt-tålighet, styrka och hårdhet. Bland annat har materialet använts i designlampan W101 och barnstolen Parupu.

IT- OCH TELEKOM BRANSCHPROGRAMMET

IT- och telekom branschprogrammet utvärderades under 2011. De resultat och tidiga effekter som har framkommit under utvärderingen visar en positiv påverkan när det gäller att säkra svenska företags ledande position inom området informations- och kommunikationsteknik. Företagens personal har kompetensutvecklats, de har fått tillgång till ny teknik samt demonstratorer och prototyper har tagits fram. Ett antal små och medelstora företag har deltagit i forsknings- och utvecklingsprojekt med forskningsutförare vid universitet, högskolor eller forskningsinstitut. Utvärderingen visar också att påfallande många patent och patentansökningar har tagits fram som ett resultat av programmet.

När det gäller ökad internationell konkurrenskraft så ses detta framförallt som en kommande effekt av programmet, men det är värt att notera att företagen bedömer att det i viss mån redan har uppnåtts. Ett relativt stort antal mindre och medelstora företag har deltagit i projekt, och för flera av dessa företag har deltagandet varit en positiv erfarenhet, som bland annat lett till ökad internationell konkurrenskraft och nya forsknings- och utvecklingsprojekt.

I flera fall har forskningsresultat också redan implementerats industriellt. Ett exempel på resultat

av stor omedelbar nytta för industrin är en nyckelkomponent i mobilradiomottagare, som nu har byggts in i radiokretsar från Ericsson för användning inom mobilt bredband och mobiltelefoni.

Ett viktigt resultat hittills är den breddade och fördjupade samverkan som utvecklats mellan forskningsutförare och avtalsslutande företag. Programmet har tydligt förbättrat möjligheten att delta i internationella forsknings- och utvecklingsprogram. Man bedömer att projektdeltagandet har resulterat i medverkan i projekt inom EU:s ramprogram, även i form av uppdrag som projektkoordinator. Projektet, *Förberedande arbete till framtida Internet*, har lett till att Ericsson nu leder det stora EU FP7-projektet *4WARD*, som är det ledande forskningsprojektet i Europa inom området Framtidens Internet (Future Internet). Sammanlagt har detta lett till EU-bidrag på cirka 35 miljoner kronor för Ericsson, SICS och KTH.

Ämnesområdena som programmet behandlar upplevs som alltigenom strategiska för att den svenska IT- och telekomindustrin ska kunna behålla en tätposition internationellt. Sammantaget bedöms programmet i stor utsträckning ha uppfyllt de syften och effektmål som fanns uppsatta.

3.11 Globala länkar

Innovation sker i ökande grad i globala nätverk av aktörer inom forskning, företagande och övriga samhället. Insatsområdet Globala länkar innebär stöd till att koppla upp sig mot relevanta nätverk i andra länder. Starka globala länkar är en förutsättning om svenska aktörer ska ha centrala positioner i internationella värdekedjor och kunskapsflöden.

3 § 1 // Verket för innovationssystem ska stimulera internationellt samarbete som stärker svensk forskning och innovation samt bidrar till nytta för Sverige.

VINNOVAs internationella arbete syftar till att stödja och stimulera olika aktörers globala länkar. Av denna anledning bedriver VINNOVA sedan några år gemensamma forskningsprogram med Indien, Kina och Japan inom områden av betydelse för svensk industri. Dessutom stöds samarbeten med USA och Japan i form av enstaka projekt inom ramen för VINNOVAs reguljära program. Under 2011 har VINNOVA utvecklat det innovationsinriktade samarbetet med aktörer i Brasilien som påbörjades 2010. För samarbete inom Europa utgör EU:s sjunde ramprogram det viktigaste instrumentet för transnationell samverkan mellan industri, forskningsinstitut, små och medelstora företag och

forskare vid universitet och högskolor. Sjunde ramprogrammet går nu in i sin sista fas, och en stor del av budgeten i programmet återstår. VINNOVA har under året gjort stora satsningar på information, rådgivning och kursverksamhet för att tillgodose behovet hos svenska aktörer. Utöver detta har VINNOVA arbetat intensivt med att främja och stödja andra aktörer i systemet som också bidrar till att sprida kunskap om ramprogrammet.

Inom ramen för EU:s Östersjöstrategi, koordinerar VINNOVA prioriteringsområde 7, Forskning och innovation, som syftar till att stärka makroregionen genom att stimulera till ökat samarbete mellan små och medelstora företag, kluster och starka forsknings- och innovationsmiljöer i länderna kring Östersjön. Som en del av detta är VINNOVA koordinator för *BSR Stardust*, ett projekt med finansiering från DG Regio som omfattar drygt 30 parter och 10 länder, och som har initierat klustersamarbeten inom regionen.

VINNOVA väljer att för 2011 särskilt belysa aktiviteter riktade mot Brasilien, Kina och USA. Verksamheter som riktades mot de länder som redovisades 2010 enligt åiterrapporteringskraven samt för de länder där inga nya större aktiviteter startats under året redovisas kortfattat i texten samt i figur 4.

KINA

VINNOVA har under året haft i uppdrag att samordna genomförandet av ett regeringsuppdrag som innebär att föreslå områden för förstärkt långsiktigt forsknings-, innovations- och utbildningssamarbete med Kina. Övriga myndigheter som medverkade var Vetenskapsrådet, Formas, FAS, Energimyndigheten och Rymdstyrelsen. Det gemensamma förslaget understryker myndigheternas olika men kompletterande roller. I rapporteringen av regeringsuppdraget redovisades också en bild av Kinas utveckling när det gäller forskning, innovation och näringsliv och det svensk-kinesiska samarbetet inom nyckelområden.

Projekten inom utlysningen *IMT advanced and beyond* inom programmet Sino-Swedish Strategic Cooperative Programme on Next Generation Networks avslutades under 2011. Samarbetsprojekten har resulterat i demonstratorer, tekniska rapporter, patent, gemensamma publikationer, doktorsavhand-

Tabell 17. Program inom Globala länkar

PROGRAM INOM GLOBALA LÄNKAR	Antal projekt med utbetalade medel 2011	Ut- betalade FoU-medel 2011 (tkr)	Antal projekt med utbetalade medel 2010	Ut- betalade FoU-medel 2010 (tkr)
Bilaterala samarbeten**	3	565	4	8 240
BSR Stars	8	3 873	9	4 790
EU-relationer	34	6 835	–	–
Globala länkar	–	-321	–	–
Globala samarbeten	12	8 487	3	450
Internationellt program**	4	1 100	14	8 898
Multidisciplinary BIO*	1	4 550	1	3 500
SMINT, Främjande- bidrag och COST**	1	25	46	4 924
TOTALT	63	25 435	77	30 802

* VINNOVAs bidrag (samfinansiering) till SSF för 12 st projekt Sverige–Japan

** Program som avslutats under 2011

Källa: VINNOVAs datalager

lingar, examensarbeten samt forskarutbyten. En avslutande programkonferens och styrgruppsmöte hölls 10–11 mars i Kina. En pågående utvärdering blir grunden till en eventuell fortsättning av programmet 2012 och parallella diskussioner förs med den kinesiska motparten Ministry of Science & Technology (MOST). Under tiden finansierar VINNOVA vissa andra aktiviteter inom projektet.

Det bilaterala samarbetet med Kina på materialområdet inom Sino-Sweden Advanced Materials Exchange Centre (Chalmers) har gått in i en ny fas under 2011, från utbyte av idéer och skapande av mötesfora till konkreta projektsamarbeten. Ett led i denna utveckling lades bland annat vid VINNOVAs besök hos MOST i maj 2011. Med utgångspunkt från centrumets långsiktiga arbete och besöket hos MOST har VINNOVA tagit beslut om ett nytt bilateralt samarbetsprojekt som involverar forskare från akademi och industri från båda länderna.

BRASILLEN

VINNOVA har sedan 2009 ett uppdrag från Näringsdepartementet att leda implementeringen av ett samarbetsavtal med Brasilien inom innovationsområdet. Myndigheten samverkar i första hand med Brazilian Industry Development Agency (ABDI). Syftet är att skapa förutsättningar för innovationssamarbeten mellan företag och innovationsaktörer i Sverige och Brasilien. För att mobilisera svenska företag för potentiella samarbeten har VINNOVA samverkat med svenska teknikparker och deras centralorganisation SiSP. Motsvarande upplägg återfinns på den brasilianska sidan.

Under året har VINNOVA tillsammans med ABDI anordnat två så kallade *Innovation Learning Labs*, i Brasilien i april och i Stockholm i november, med drygt 80 svenska och brasilianska deltagare vid varje tillfälle. Deltagarna från näringsliv, inklusive små och medelstora företag, universitet och högskolor och offentlig sektor har utbytt erfarenheter om hur man främjar innovation och underlättar kontakter för innovationssamarbeten. Man har också identifierat och prioriterat samarbetsområden mellan länderna. Dessa inkluderar internationalisering av små och medelstora företag, informations- och kommunikationsteknik som möjliggörare, transport, miljö och energi samt hälsa.

Som ett resultat av ovanstående aktiviteter har VINNOVA finansierat fyra projekt som löpt under 2011 inom områdena transport, sensorer för mätning av bränslekvalitet, IT-baserade transportsäkerhetslösningar samt hållbara städer med inriktning på sophantering och återvinning. Projekten har deltagande av både större och mindre/medelstora företag, som Scania, Volvo Power Train, Datachassi, Borås kommun, SP – Sverige

VINNOVA deltar på 2011 China International Sustainable Economy Industrialization Expo i Chengdu.

På bilden: Sylvia Schwaag Serger, direktör Internationell strategi, VINNOVA, Yu Hailong, President, China Energy Conservation and Environmental Protection Group, CECEP och Charlotte Brogren, generaldirektör, VINNOVA

Tekniska Forskningsinstitut, Borås Energi och Miljö med flera. Energimyndigheten finansierar inom sitt delprogram i FFI två större projekt inom området effektiva energilösningar mot Brasilien, vilka kan kopplas till VINNOVAs roll i implementering av regeringsavtalet.

Under 2011 öppnades ett nytt unikt svenskt-brasilianskt center för forskning och innovation, CISB, i Sao Bernardo dos Campos. Detta skedde på Saabs initiativ och med stöd av flera svenska företag, forskningsinstitut samt VINNOVA, för att fungera som en neutral arena för etablering av samarbetsprojekt. VINNOVA tog under året beslut att finansiera centrets svenska nod som utgörs av ett representationskontor på Lindholmen Science Park i Göteborg.

USA

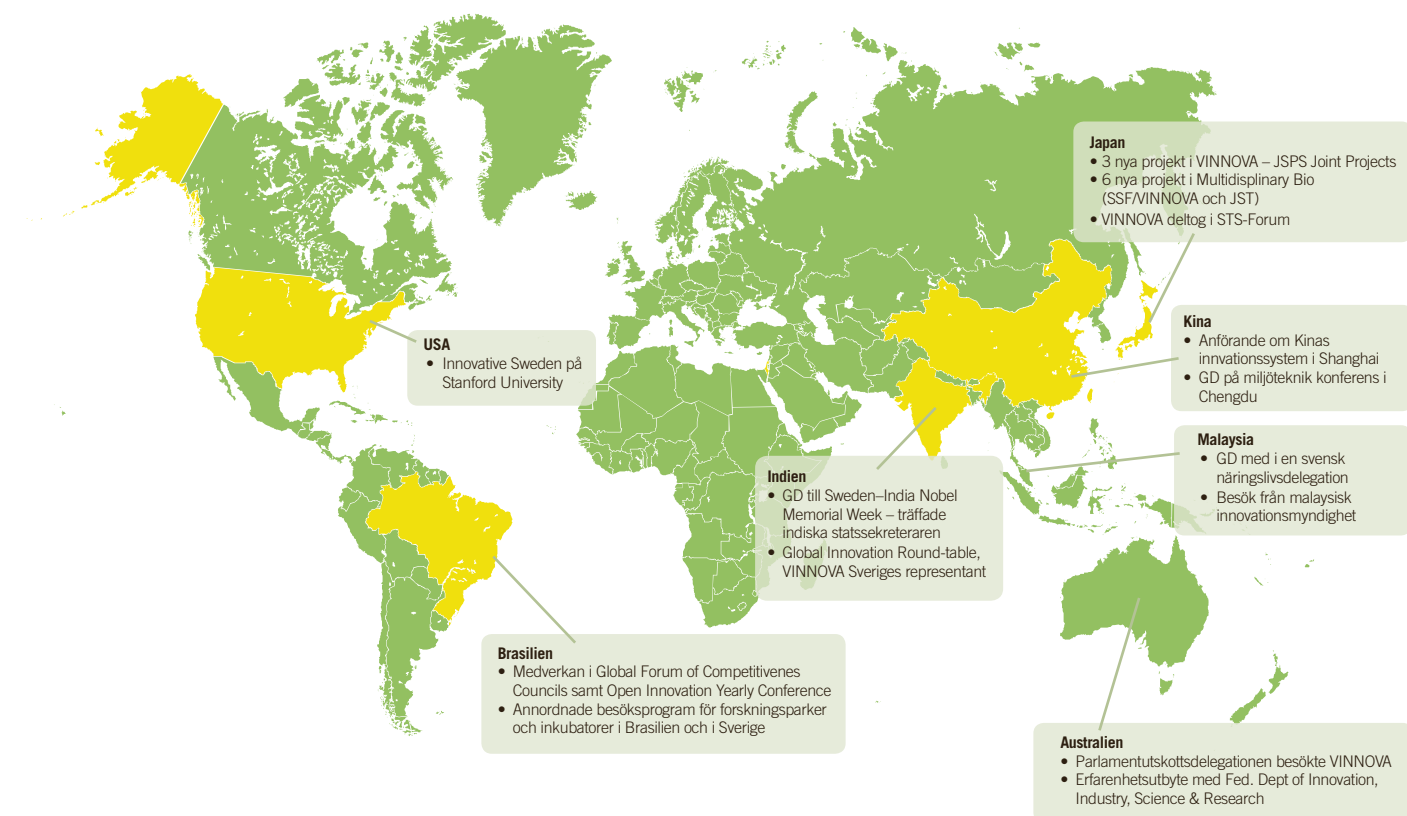
Sedan flera år finns ett samarbete mellan den VINNOVA-finansierade forsknings- och innovationsmiljön SAFER (Vehicle and Traffic Safety Centre) vid Chalmers och University of Michigan Transport Research Institute. Samarbetet gäller området *Field Operational Tests/Naturalistiska studier (FOT)*, det vill säga metoder för att studera förarens beteende vid normal bilkörning. Samverkan har bidragit till att SAFER lyckats positionera sig väl internationellt och som första utländska aktör har SAFER under 2011

Tabell 18. I tabellen presenteras medel som beviljats till samfinansierade projekt med länder utanför Europa

LAND	Område	Beviljade medel 2011 (tkr)
Indien	• Inbyggda system*	6 203
	• Biologi, diagnostik och behandling av tuberkulos*	5 565
	• E-hälsa och visualisering*	1 000
Kina	• IMT Advanced & Beyond (Mobilteknologi)*	5 750
	• Sino-Swedish Advanced Materials Exchange Centre	2 185
Japan	• Multidisciplinary Bio (SSF administrerar projekten)*	4 550
	• Forskarutbyte (VINNOVA-JSPS Joint Projects)	900
Brasilien	• Regeringsuppdrag om innovationsarbete	3 367

* Insatserna ligger operativt och budgetmässigt under andra insatsområden och program

Figur 4. Internationella samarbeten och aktiviteter 2011

erhållit amerikanska forskningsmedel från Strategic Highway Research Programme inom trafiksäkerhetsområdet. SAFER har även via VINNOVA byggt upp ett samarbete med Japan samt etablerat sig som viktig aktör inom EU:s ramprogram. En uppskattning är att VINNOVAs insatser multiplicerats med en faktor 5 i form av internationella forskningsmedel till SAFER.

ÖVRIGA SAMARBETEN

Förutom de tre nämnda länderna bedriver VINNOVA bilaterala samarbeten med ytterligare länder.

Samarbetet med **Japan** sker dels som bilaterala program med japanska myndigheter, dels inom ramen för enskilda projekt. I den förstnämnda kategorin återfinns samarbeten med Japan Society for the Promotion of Science (VINNOVA - JSPS Joint Projects) samt med Japan Science and Technology Agency (Multidisciplinary Bio), där VINNOVA tillsammans med Stiftelsen för Strategisk Forskning finansierar de svenska projektdeltagarna. Bägge samarbetena har haft sina sista utlysningar enligt nuvarande avtal under 2011. Bland de separata samarbetsprojekten med VINNOVA-stöd kan nämnas Acreos samarbete med två japanska företag kring kiselkarbidteknik, vilket avslutades under året. Projekten resulterade i fungerande kraftkomponenter baserat på teknik utvecklad av Acreo.

VINNOVA har en koordinerande roll för forskningssamarbete mellan Sverige och **Indien**. VINNOVA och Department of Science and Technology (DST) har ett avtal kring ramarna för samarbetet mellan länderna, men myndigheten har även tecknat avtal med Department och Biotechnology inom livsvetenskaper. Samarbetsavtalet med DST förnyades under 2010 och löper till och med 2012. Indiensamarbetet har hittills resulterat i tre program-satsningar – e-hälsa, inbyggda system och tuberkulos – samt utbyte av delegationer och stöd till svenska forskargrupper som besöks av kollegor från Indien. VINNOVA gav under 2011 finansiellt stöd till svenska deltagare för 12 samarbetsprojekt med indiska partners, vilka i sin tur finansieras av indiska sidan.

VINNOVAs samarbete med **Israel** kanaliseras huvudsakligen genom ländernas medlemskap i EUREKA och inom EU:s sjunde ramprogram. Detta har bland annat resulterat i 3 Eurostarsprojekt prioriterade för stöd. Det sker regelbundna partneringaktiviteter för att stimulera till projektsamarbete mellan svenska och israeliska företag. Under 2011 har tre sådana genomförts – vid Telekommässan i Barcelona i februari, i en gemensam utlysning för projektförslag vid halvårsskiftet samt vid Watec-mässan i Tel Aviv i november.

EU:S RAMPROGRAM FÖR FORSKNING OCH TEKNISK UTVECKLING

3 § 2 // Verket för innovationssystem ska främja svenskt deltagande, särskilt näringslivets, i EU:s ramprogram för forskning och teknisk utveckling.

VINNOVA genomförde under mars och april en informationsturné för att sprida kunskap om EU:s ramprogram för forskning och teknisk utveckling. Den huvudsakliga målgruppen var forskare på företag, institut och universitet, samt vidareförmedlare på universitet och högskolor. VINNOVA vände sig detta år särskilt till deltagare som förra året identifierats som nybörjare, och presenterade en grundläggande översikt om EU:s ramprogram samt hur man skriver en framgångsrik ansökan. Juridiska och finansiella frågor fanns också med som en stående punkt, liksom vilken hjälp som står att få från de nationella kontaktpersonerna på VINNOVA och dess systemmyndigheter. Ett uppskattat inslag var möjligheten att lära av och interagera med företag och forskare som idag deltar, och som var villiga att dela med sig av sina praktiska erfarenheter från ansökan och projektgenomförande.

Turnén bestod av nio informationstillfällen, från Luleå i norr till Lund i söder. Det sammanlagda antalet deltagare var drygt 800. Av dessa var drygt hälften från universitet och högskola.

Andelen deltagare från näringslivet var 16 procent med flest deltagare i Stockholm och Göteborg. Nytt för året var att ett informationstillfälle webbsändes direkt, samt fanns tillgängligt en månad efteråt. Cirka 90 deltagare tog del av webbsändningen direkt och sändningen visades 120 gånger under de tre följande månaderna. Utöver sjunde ramprogrammet presenterades också information om Eurostars och EUREKA. Informationsturnén var ett samarrangemang mellan VINNOVA och de medverkande universitetens forskningskontor.

Som en uppföljning av informationsturnén genomfördes i maj två inspirationsdagar för sjunde ramprogrammet och övriga europeiska forskningsprogram i Stockholm. Syftet med dessa dagar var att förmedla fördjupad tematisk information om de ingående delarna i ramprogrammet, samt att ge en översiktlig kunskap om policyutvecklingen och den framtida inriktningen inom det europeiska forskningsområdet (ERA). Här diskuterades särskilt de samfinansierade programmen

VINNOVA genomförde under mars och april en informationsturné för att sprida kunskap om EU:s ramprogram för forskning och teknisk utveckling. ” ”

inom Artikel 185 och Joint Technology Initiatives, samt Joint Programming. Utöver sjunde ramprogram-
mets samverkansdel presenterades också riktad information om People, Ideas, Research for the Benefit of SMEs, Eurostars, EUREKA, COST och Euraxess.

VINNOVA håller kurser för att underlätta och förbättra svenska deltagares möjligheter att framgångsrikt ansöka om och genomföra transnationella forskningsprojekt som finansieras av EU:s sjunde ramprogram. ” ”

Inspirationsdagarna var ett samarrangemang mellan VINNOVA, Formas, Energimyndigheten, Vetenskapsrådet, Naturvårdsverket, Tillväxtverket och Enterprise Europe Network där VINNOVA ansvarade för arrangemang och finansiering. Antalet deltagare på inspirationsdagarna var cirka 120.

Årets EU-policykonferens *Spelplan*

Europa hade temat Framtidens europeiska forsknings- och innovationsprogram. Medverkade gjorde representanter för EU-kommissionen, EUREKA, Näringsdepartementet och Utbildningsdepartementet samt VINNOVA. Konferensen ägde rum i maj och lockade drygt 160 deltagare från akademi, näringsliv och myndigheter.

3 § 3 // Verket för innovationssystem ska utvärdera och samordna det svenska deltagandet i EU:s ramprogram för forskning och teknisk utveckling.

VINNOVA har ansvar för att följa upp och rapportera det svenska deltagandet inom EU:s forskningsprogram. Inom ramen för detta uppdrag besvarar VINNOVA kontinuerligt frågor och tar fram analyser som belyser olika aspekter av det svenska deltagandet, och dess utveckling. Dessa analyser utgör viktiga underlag för Regeringskansliet, universitet och högskolor, forskningsinstitut, offentlig sektor, regionala organisationer och industriella aktörer. En mer detaljerad beskrivning av det svenska deltagandet tas årligen fram på uppdrag av Regeringskansliet. Detta år fokuserade rapporten särskilt på svenska små och medelstora företags deltagande i sjunde ramprogrammet. Slutsatserna från rapporten blev en del i VINNOVAs underlag för beslutet att ytterligare satsa på en stödfunktion för små och medelstora företags deltagande i ramprogrammet i samverkan med RISE.

VINNOVA har under året verkat för en bättre nationell samordning av det svenska deltagandet i

EU:s ramprogram genom att bland annat arrangera NCP-forum, där nationella kontaktpersoner från alla involverade svenska myndigheter bjudits in att diskutera gemensamma frågeställningar. Myndigheten har också arbetat aktivt med att gemensamt diskutera och ta fram inspel till utkast på kommande ramprogram. Detta har inkluderat analyser av tidiga utkast av förslaget som kommer att ge Sverige ett bättre utgångsläge när förhandlingarna börjar. Arbetet har involverat experter i programkommittéerna, nationella kontaktpersoner samt VINNOVAs Brysselkontor. Ett större seminarium har anordnats tillsammans med Regeringskansliet för att förbereda den svenska positionen. Brysselkontoret har under året genom sitt proaktiva arbete med omvärldsbevakning, analys av tidiga utkast och policyutveckling bidragit till den nationella EU-samordningen. Bland annat har kontoret ordnat och medverkat till flera seminarier i Bryssel som samlat svenska intressenter från industri, regionala aktörer och akademi. Seminarier har hållits på teman som innovationer och jämställdhet, synergier mellan ramprogrammet och strukturfonderna samt samarbete EU-Indien med fokus på så kallade *Hotspots*. Dessutom har VINNOVA bidragit till ett näringslivsinriktat seminarium i EU-parlamentet.

3 § 4 // Verket för innovationssystem ska svara för information och rådgivning till forskare, myndigheter, företag och övriga intressenter om EU:s ramprogram för forskning och teknisk utveckling.

Utöver den löpande informationsverksamheten, som består i att svara på frågor från små och medelstora företag, större företag, institut och universitet och högskola kring deltagande i EU:s ramprogram, har VINNOVA under året genomfört eller samarrangerat ett antal riktade informationsmöten. Dessa möten, som fokuserat på ERC (Europeiska forskningsrådet) Kunskapsregioner, Vetenskap i samhället, Transport samt Samhällsvetenskap och Humaniora, möjliggör en fördjupad information och interaktion som uppskattats av deltagarna. En workshop särskilt riktad till intermediärer, forskningsrådgivare vid universitet och högskolor, anordnades för att ge verktyg för rådgivning och informations-spridning om *People* – forskarrörlighetsprogrammet. Ett riktat seminarium för små och medelstora företag gavs inför utlysningen inom Hälsa. Som ett extra stöd för små och medelstora företag hölls även ett informationsmöte om möjligheterna för både nationell och europeisk finansiering.

Tabell 19. VINNOVAs aktiviteter och bidrag till EU-samordning

NAMN	Syfte	VINNOVAs bidrag	Andra aktörer än VINNOVA
NCP-forum	Stärka samordningen med andra myndigheter inom ramprogrammet	Ansvarig	Vetenskapsrådet, Formas, Energimyndigheten, Rymdstyrelsen, Myndigheten för Säkerhet och Beredskap, Naturvårdsverket och Tillväxtverket.
FINSAM och FINSAM-FORUM	Samordning och samråd mellan de tre forskningsråden och VINNOVA	VINNOVA ordförande under 2011, arrangör av fyra seminarier	FINSAM: Formas, FAS, Vetenskapsrådet, FINSAM-FORUM: Formas, FAS, Vetenskapsrådet, Energimyndigheten, Tillväxtanalys, Naturvårdsverket, Rymdstyrelsen, SIDA, Högskoleverket, representanter från universitet och högskolor, institutssfären, näringslivet (Svenskt Näringsliv och Teknikföretagen), Sveriges Kommuner och Lands-ting, stiftelserna (KK-stiftelsen, Mistra, RJ, SSF, Wallenbergstiftelsen, Vårdalstiftelsen), Myndighe-ten för Säkerhet och beredskap
EU-handläggarnätverket	Ökad nationell samordning och kunskapsutbyte kring ramprogrammet och ERA-instrumenten	Ansvarig för att sammankalla nätverket. Organiserade hel-dagsmöte hösten 2011	Universitetsledningar, EU-handläggare och EU-koordinatorer runt om i Sverige (för närvarande cirka 140 personer).
EIT – European Institute of Technology	Förbättra informationsflödet mellan svenska aktörer med intressen i EIT.	Ett samarbete med Närings-departementet om hur vi på central nivå bäst bidrar till svenska aktörer. Är med i samarbeten i EIT (KIC).	Utbildnings- och Näringsdepartementen och informellt med aktörer från akademi, institut och näringsliv.
CIP-programmet	Öka Europas konkurrenskraft bland annat genom arbete med områden, såsom SMF, IKT och eco-innovation	Informationsansvarig och expert i programkommittén för IKT-delen	Energimyndigheten (ansvarig för Intelligent Energy for Europe), Tillväxtverket (ansvarig för "Entrepreneurship och eco-innovation"), Naturvårdsverket (ansvarig för Life+)
RISE	Stärka institutens EU-samord-ning samt bidra till ökat delta-gande av små och medelstora företag	Skapade under 2011 ett EUSME-kontor, som via RISE ger rådgivning till små och medelstora företag	
EEN-nätverket	Utöka interaktionen mellan NCP-nätverket och EEN, utbilda representanter för EEN kring FP7	Samordningsmöte VINNOVA-EEN, FP7-kurs för regionala EEN-kontakter	Enterprise Europe Network, Tillväxtverket

VINNOVA håller kurser för att underlätta och förbättra svenska deltagares möjligheter att frångångsrikt ansöka om och genomföra transnationella forskningsprojekt som finansieras av EU:s sjunde ramprogram. Under året har VINNOVA märkt av ett ökat intresse för kursverksamheten, som har utökats och ytterligare specialiserats för att försöka möta det behov som finns. Kurserna är upplagda som heldagsmöten med möjlighet till interaktion och rådgivning och genomfördes i Stockholm, Lund och Göteborg. På de senare orterna gavs kurserna i samarbete med universitetens forskningskontor, men var öppna för alla deltagare.

Förutom dessa kurser inbjöds VINNOVA att hålla speciellt inriktade heldagskurser hos företag och forskningsinstitut. VINNOVA höll också under våren en kurs med inriktning mot små och medelstora företag för forskningsansvariga från Enterprise Europe Networks regionala kontor. Utöver EU:s ramprogram innehöll den kursen också delar om Eurostars och Forska&Väx. Totalt organiserades elva kurser under året.

VINNOVA har under hösten 2011 deltagit i *SME-week*, en informationsturné som arrangerades av Tillväxtverket med syfte att ge en samlad information om den inre marknadens funktionssätt och möjligheter att erhålla stöd på europeisk nivå. Vid dessa informationsmöten lyftes såväl möjligheter inom EU:s ramprogram som EUREKA och Eurostars fram.

VINNOVA har under året initierat två större insatser för att främja små och medelstora företags deltagande i EU:s ramprogram. En av insatserna

genomförs i samarbete med RISE och syftar dels till att stärka det strategiska EU-arbetet inom institutsektorn och samverkan instituten emellan, dels till att tillhandahålla konkret rådgivning till enskilda småföretag för att bedöma om deras projektidéer kan finansieras via EU:s ramprogram. RISE

erhåller finansiering om 13 miljoner kronor under perioden 2011–2013 för att bedriva detta arbete, och kommer själva att bidra med lika mycket.

Den andra satsningen är en upphandling av ett speciellt supportkontor för mindre Life-Science-företag, då denna sektors verksamhet inte täcks fullt ut av RISE-koncernens bolag. Upphandlingen vanns av branschorganisationen SwedenBio och innebär att den verksamhet som finansierats av VINNOVA sedan 2007 fortsätter i minst tre år framåt.

VINNOVA har under året initierat två större insatser för att främja små och medelstora företags deltagande i EU:s ramprogram. ”

3 § 5 // Verket för innovationssystem ska vara nationellt kontaktorgan för forskningen inom EU, forskningsprogrammet COST och det industriella utvecklingsprogrammet EUREKA.

VINNOVA är nationell kontaktmyndighet för det svenska deltagandet i EU:s sjunde ramprogram för forskning och utveckling. Programmet har under året utvecklats, bland annat med flera nya instrument, och det är viktigt att uppdaterad och korrekt information når ut till alla relevanta aktörer i Sverige för att stimulera det svenska deltagandet. Den så kallade National Contact Point (NCP)-funktionen är viktig i sammanhanget. VINNOVA har det nationella NCP-ansvaret för samtliga tematiska områden inom det sjunde ramprogrammet utom European Research Council (ERC).

COST

VINNOVA är utsedd av regeringen att vara nationell koordinator och samordnare för det svenska deltagandet i COST. VINNOVA har under 2011, tillsammans med Näringsdepartementet, deltagit i två COST Senior Officials (CSO)-möten. Totalt fattades beslut om att starta 60 nya COST-aktioner under det gångna året. Av dessa deltar Sverige hittills i 20 aktioner och var initiativtagare till två. VINNOVA har under året kartlagt det svenska COST-deltagandet enligt uppdrag i årets regleringsbrev.

EUREKA

VINNOVA ansvarar för det nationella EUREKA-kontoret och har under året informerat om möjligheterna för företag och forskare att inom EUREKA delta i Individuella projekt, Klusterprojekt och Eurostarsprojekt. Man har även arrangerat arbetsmöten samt stött projektidéer, resebidrag och genomförande av projekt. Läs mer om EUREKA under området Innovativa SMF ovan.

3.12 Kommunikation och samverkan

2 § 5 // Verket för innovationssystem ska sprida information om forskning, utveckling och innovation till utförare, användare och allmänhet.

VINNOVAs kommunikation utgör en viktig del av verksamheten och inriktas på att förtydliga och förankra myndighetens uppgift och inriktning. Den syftar även till att sprida resultat från forskning och innovation som uppnåtts genom VINNOVAs arbetssätt samt att visa hur insatserna samordnas med och kompletterar insatser hos aktörer som Vetenskapsrådet, FAS, Formas, Tillväxtverket med flera. Kanaler som används är bland annat konferenser, möten, tidningar, nyhetsbrev, webb, media, publikationer och sociala medier. Kommunikationsaktiviteter av olika slag används för att bygga nätverk som nyttiggör forskningen i högre utsträckning än tidigare.

VINNOVAs KOMMUNIKATIONSAKTIVITETER 2011

VINNOVA arrangerade under året ett stort antal konferenser, seminarier och workshops både nationellt och inom EU. En av de viktigaste var VINNOVAs årskonferens, som i år hade temat *Framtidens hälsa och sjukvård* och samlade drygt 400 deltagare från politik, akademi och näringsliv. Konferensens tema var en av de fyra samhällsutmaningarna som VINNOVA identifierat och aktivt arbetar med. Konferensen bjöd på en internationell utblick mot bland annat Sydkorea och Finland. Under våren hölls frukostseminarier kring en VINNOVA-studie av den svenska Life science-industrin. Seminarierna hölls i Stockholm, Lund och Göteborg och samlade flera hundra deltagare.

I juni genomfördes konferensen *Innovation & Gender* i Bryssel som bland annat visade att ett aktivt jämställdhetsarbete gynnar innovationsförmågan i företaget. Under Almedalsveckan arrangerade VINNOVA tre seminarier *Samhällsutmaningar som drivkraft för stärkt innovationsförmåga i Sverige, Framtida samverkan kring strategiska innovationsområden samt Innovationskraft för framtidens innovatörer – Hur kan småföretag höja sin konkurrenskraft?* VINNOVA bidrog även med talare eller som medarrangör i 18 andra evenemang.

VINNOVA deltog under året i ett antal utställningar och mässor. Bland dessa kan nämnas Transportforum, International Transport Forum i Leipzig, e-förvaltningsdagarna, eGovnet, Forskning och Hälsa, Innovative Sweden och Kvalitetsmässan. När det gäller att föra dialog med allmänheten kring forskning och innovation så finansierade VINNOVA bland annat ForskarFredag, Forskartorget på Bok & Bibliotek, webbportalen Forskning.se samt filmen *Livs viktigt*. VINNOVA, Vetenskapsrådet, FAS och Formas gav Folke Rydén i uppdrag att ta fram denna film som visar på nyttan av forskning och innovation.

Ett antal inslag ur filmen har visats i Vetenskapens värld under året.

Sidorna på VINNOVAs webbplats besöktes drygt 1,5 miljoner gånger under 2011 vilket innebär cirka 4 000 besök per dag. De mest besökta sidorna var de som rörde utlysningen Utmaningsdriven innovation. Att notera är att antalet besökare via mobila enheter ökat och är nu uppe i fem procent av det totala antalet.

VINNOVA har under året arbetat aktivt med sociala medier. VINNOVAs tre twitterkonton hade vid årets slut över 1 100 följare och ger VINNOVA ett nytt sätt att föra dialog med omgivningen. Ett annat sätt att tillgängliggöra vår verksamhet är VINNOVAs webb-tv-kanaler på YouTube och Bambuser. Under VINNOVAs årskonferens hade direktsändningen via Bambuser 443 visningar och aktiviteten på Twitter var intensiv, den officiella *hashtagen* användes i 385 poster.

I syfte att förbättra VINNOVAs övergripande arbetsprocesser och kommunikation genomfördes en NKI-undersökning (Nöjd-Kund-Index) under augusti-september 2011. Undersökningen genomfördes av SCB och enkäten skickades ut till 682 unika projektledare som fått finansiering från VINNOVA under 2010. Vi fick 409 svar vilket ger en svarsfrekvens på 61 procent. Resultatet visar att VINNOVA uppfattas som en professionell myndighet med kompetenta, effektiva, tillgängliga och engagerade medarbetare som ger god service till sökande både före, under och efter projektstart.

Publikationer och nyhetsbrev

Under året gav VINNOVA ut 45 publikationer. Några som kan nämnas är *När staten spelat roll (VI 2011:10)* samt *Innovation and Gender (VI 2011:3)*. Tidningen VINNOVA-nytt informerar om VINNOVAs verksamhet och projekt som finansieras. Den utkom med 5 nummer och hade vid årets slut cirka 4 000 prenumaranter. Den engelska tidningen Cutting Edge gavs ut med

2 nummer och sprids i samband med våra internationella möten. VINNOVAs nyhetsbrev Inside med fokus på europeisk och internationell forskning och innovation skickades under året ut vid sju tillfällen och till 3 500 prenumeranter i Sverige och utlandet.

SAMVERKAN MED ANDRA MYNDIGHETER OCH ORGANISATIONER

6 § // Verket för innovationssystem ska inom sitt verksamhetsområde samverka med berörda nationella, regionala och internationella aktörer.

.....

Samverkan är ett ledord för VINNOVAs verksamhet eftersom en ökad innovationskraft för hållbar tillväxt inte kan åstadkommas genom fragmenterade insatser. För ett bättre resultat krävs det att aktörer, från såväl nationell som regional nivå, delar samma vision och mål. Nedan nämns några exempel på samarbeten under året.

Inom Innovationskoordinering har VINNOVA under året samarbetat med Innovationsbron, Tillväxtverket, Tillväxtanalys och RISE. Arbetet har i huvudsak varit inriktat på frågor som är kopplade till 2012 års forsknings- och innovationsproposition samt arbetet med den nationella innovationsstrategin.

På EU-nivå koordinerar VINNOVA ett samarbete med sex innovationsmyndigheter. Förutom VINNOVA är det NL Agency (Nederländerna), FFG (Österrike), Tekes (Finland), Enterprise Ireland (Irland) och Technology Strategy Board (Storbritannien). Syftet är att innovationsmyndigheter ska ge effektivare stöd till innovativa små och medelstora företag. VINNOVA har genom samarbetet kunnat utveckla piloter för användning av innovationscheckar, innovationsupphandling och insatser för tillväxtföretag. Inom samarbetet genomförs ett arbete med segmentering av små och medelstora företag för effektivare och mer företagsanpassat stöd.

VINNOVA har även tagit aktiv del i och delfinansierat det innovationsfrämjande projektet *Innovation för tillväxt*, som initierats av Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA). I projektet deltar privata och offentliga aktörer för att utveckla och förbättra förutsättningarna för innovation, utvecklingskraft och entreprenörskap och för att stärka näringslivets internationella konkurrenskraft. Den 10 oktober överlämnades slutrapporten till näringsminister Annie Lööf. I direkt anslutning till detta påbörjades IVA:s uppföljningsprojekt *Innovationskraft Sverige*, där VINNOVA deltar i arbetet och är med och delfinansierar.

Organisationerna ESBRI och Entreprenörskapsforum har under året finansierats inom satsningen

på innovationssystemforskning. Dessa har under året arrangerat ett 30-tal seminarier och föreläsningar som varit öppna för praktiker, policymakers och akademiker. Temat för dessa har på en generell nivå varit entreprenörskap, innovationssystemforskning, innovationspolicy, små och medelstora företag och globalisering.

7 § // För Verket för innovationssystem, Vetenskapsrådet, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande och Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap ska det finnas en samordningsgrupp bestående av myndighetscheferna. Gruppen ska samverka och gemensamt utarbeta analyser, strategier och forskningsprogram samt i övrigt ta initiativ för att utveckla och förnya formerna för forskningsverksamheten.

.....

Generaldirektörerna för Vetenskapsrådet, FAS, Formas och VINNOVA ingår i en samverkansgrupp för att utbyta erfarenheter, identifiera gemensamma satsningar och säkerställa effektiva arbetssätt myndigheterna emellan. Under 2011 har arbetet i huvudsak varit inriktat på det gemensamma inspelet till den kommande forsknings- och innovationspropositionen. Detta inspel sammanfattades i rapporten *För Svensk Framgång inom Forskning och Innovation 2013–2016*. I detta arbete lyfts sex rekommendationer fram som dels berör myndigheternas egna arbete, dels gemensamma aktiviteter samt rekommendationer till policybeslut. I detta arbete deltog också Energimyndigheten och Rymdstyrelsen.

Under 2011 utfördes också den första gemensamma uppföljningen av Vetenskapsrådet, FAS, Formas, Energimyndigheten och VINNOVA av de strategiska forskningsområdena, som rapporterades till regeringen i mars 2011.

Flera andra samarbetsprojekt har initierats och fördjupats under 2011. Ett exempel är en gemensam utlysning inom området Barns och ungdomars psykiska hälsa, där alla fyra myndigheter deltar, och inom kollektivtransportområdet där VINNOVA och Formas gemensamt bygger upp ett kompetenscentrum.

Utöver samverkansgruppen pågår en mängd kontakter på operationell nivå, som alla syftar till att utfylla tydliga roller och ansvar se hur vi på bästa sätt kan komplettera varandra och på så sätt skapa ett svenskt forsknings- och innovationssystem av världsklass.

VINNOVAs årskonferens hölls på temat **"Framtidens hälsa och sjukvård"** och samlade drygt 400 deltagare från politik, akademi och näringsliv. Talade gjorde bland andra *Tai M. Chung*, professor vid Sungkyunkwan University i Sydkorea samt *Elettra Ronchi*, OECD. Panelen: *Barbro Westerholm*, riksdagsledamot, Folkpartiet, *Marit Vaagen*, vd, Sirona Health Solutions, *Johanna Adami*, avdelningschef, VINNOVA samt *Anders Blanck*, vd, LIF.

4. Organisationsstyrning

RB 2.1 // En årlig omprövning av verksamheten och dess inriktning ska ske genom att minst en fjärdedel av myndighetens verksamhet blir föremål för omprövning och nya beslut. VINNOVA ska redovisa resultatet. Verksamheten i sin helhet ska ha omprövats under en fyraårsperiod.

Under 2010 och 2011 har VINNOVA genomfört en genomgripande strategisk process i syfte att utveckla verksamheten och säkerställa att VINNOVAs insatser bidrar till hållbar tillväxt. Vi har sett över våra program och i denna process har vi valt att avsluta vissa och fortsätta med andra, men också skapat helt nya insatser och program. Utöver dessa har ett antal centrumsatsningar utvärderats med beslut om fortsatt finansiering som resultat.

Under 2011 har VINNOVA genomfört 23 utlysningar som tillkännagivits via VINNOVAs

externa webbplats. Därutöver har VINNOVA haft öppna ansökningsomgångar inom pågående program, inom vilka cirka 625 miljoner kronor beviljats för kommande femårsperiod. Bland de större satsningarna kan nämnas Fordonsstrategisk Forskning och Innovation, Forska&Väx, EUREKA, det nya programmet Utmaningsriven innovation samt ökade satsningar på små och medelstora företag.

Sammantaget har arbetet

med att ompröva delar av verksamheten inneburit den tydliga omriktning och utveckling av verksamheten som regeringen efterfrågar.

RB 2.2. // För EU-samarbete och internationellt arbete ska VINNOVA särskilt:

RB 2.2.1 // bistå Regeringskansliet i europeiska forskningsområdeskommitténs arbetsgrupp om kunskapsöverföring, ERAC Working Group on Knowledge Transfer,

VINNOVA har bistått Regeringskansliet genom stöd och deltagande i ERAC-arbetsgruppen för *knowledge transfer* som har sammanträtt i Bryssel vid två tillfällen under året. Gruppen har under året bland annat arbetat

fram ett utkast till internationella riktlinjer för avtal i internationella forskningssamarbeten, samt deltagit i konsultationen om ett kommande ramverk för förverkligandet av European Research Area (ERA). Tillsammans med Näringsdepartementet har VINNOVA bistått EU-kommissionens *Nordic Knowledge Study workshop* som genomfördes i Göteborg i juni 2011. VINNOVA har också bidragit till att svara på EU-kommissionens enkät, *Knowledge Transfer Polycys*, om hanteringen av immateriella tillgångar hos offentliga forskningsorganisationer.

Utöver det direkta arbetet i arbetsgruppen har VINNOVA informerat om EU-kommissionens rekommendationer *On the management of intellectual property in knowledge transfer activities and Code of Practice for universities and other public research organisations* på SNITTS branschvecka *Innovation by collaboration*.

RB 2.2.2 // bistå Regeringskansliet i programkommittéarbetet i EU:s sjunde ramprogram för forskning och utveckling inom områdena IKT, Nanoteknik/material/produktion, Transport, Säkerhet, Små och medelstora företag, Kunskapsregioner samt Internationellt samarbete,

RB 2.2.3 // bistå Regeringskansliet i programkommittéarbetet med EU:s ramprogram för konkurrenskraft och innovation. VINNOVA ska ha ett huvudansvar för delprogram 2, IKT, samt delta i delprogram 1, Entreprenörskap och innovation. VINNOVA ska komplettera Tillväxtverket i de delar av delprogram 1 som rör innovation exempelvis genom utbildningar för Enterprise Europeanätverkets regionala organisation,

VINNOVA har ombetts bistå regeringen i programkommittéarbetet för EU:s sjunde ramprogram genom att utse experter inom följande områden: nanoteknik, material och produktion (NMP), transport, informations- och kommunikationsteknik (IKT), säkerhet, små och medelstora företag (SMF), kunskapsregioner och International Cooperation. För arbetet med att stärka en inriktning som bidrar till ett starkt och strategiskt svenskt deltagande i nuvarande och kommande ramprogram är arbetet i programkommittéerna centralt. Tabell 20 sammanfattar VINNOVAs bidrag i detta arbete.

Under 2010 och 2011 har VINNOVA genomfört en genomgripande strategisk process i syfte att utveckla verksamheten och säkerställa att VINNOVAs insatser bidrar till hållbar tillväxt. ””

Tabell 20. VINNOVAs aktiviteter och bidrag till EU-samordning

NMP	Transport	IKT	Säkerhet	SME	Kunskapsregioner	INCO
VINNOVAs expert har deltagit vid Kommitténs samtliga 8 möten och också fått gehör för svenska synpunkter. Under året har VINNOVAs representant även blivit inbjuden av Kommissionen att som expert delta vid <i>Monitoring group on FP6 ex post evaluation</i>. VINNOVAs representant inbjöds även att delta vid: <i>Workshop on Enabling Technologies in Common Strategic Framework for EU Research and Innovation funding</i>. Under året har samarbetet med länderna UK, ES, FR, IRL, DE vidgats och ett antal separata förmöten har genomförts. Referensgruppen som givits tillfälle att formulera svenska ståndpunkter vid 4 tillfällen har förstärkts med två intressentrepresentanter: IQ Samhällsbygg och SwedNanoTech.	Påverkan på arbetsprogrammet. Informationsarbete om PK till svenska aktörer via nyhetsbrev . Stort utbyte mellan svenskar i teknikplattformarna och i PK TPT. Aktiv påverkan inför Horizon 2020. Svenska företag och aktörer tar hem stora projekt, ex. Volvo Aeros projekt LEMCO-TEC.	VINNOVAs expert har deltagit på samtliga programkommittémöten och deltagit i informella förmöten inför kommittémöten med övriga medlemsländer. VINNOVAs representant inbjöds även att delta vid <i>CSF Workshop on Enabling Technologies and Consultation on Future and Emerging Technologies (FET) in the Common Strategy Framework (CSF)</i>. Drivit svensk linje i COMs arbetsgrupp för FET Flagships. Stöttat svenska sökanden i diskussion med COM. Bidragit till svensk position i Green Paper.	VINNOVAs expert har deltagit vid Kommitténs samtliga 6 möten under året. VINNOVAs expert har också deltagit vid EU-kommissionens årliga säkerhetsforskningskonferens arrangerad under det Polska ordförandeskapet. VINNOVAs expert har också deltagit i Svensk industris arbete med att ta fram en National Research Agenda för Säkerhet. Under året har samarbetet med länderna UK, DE, FR, NL, AT och SE (den s.k. sexländersgruppen) fördjupats och ett antal separata förmöten har genomförts. En gemensam WS för inspel till WP2013 arrangerades i Stockholm i november.	VINNOVAs expert, alternativt ersättare, har deltagit vid Kommitténs samtliga 4 möten. Referensgruppsmöten har hållits inför samtliga Kommittémöten och referensgruppen har utvidgats med Tillväxtverket (EEN nätverket). Sverige har fått gehör för ståndpunkten att vikta WP2012 mot satsningar på mindre projekt med företag. Sverige har direkt påverkat förtydligande att WP2012 riktas till företag som har behov av att köpa in forskning, även forskande företag. Inför WP2013 poängterar Sverige mer företagavvänligt och fokus på kunskap snarare än teknik. Aktiv påverkan inför Horizon2020 genom samarbeten med bl.a. FI, DK, NO, DE, UK, IE, AT, ES. Förmöten eller avstämning med ovanstående sker inför varje PK möte.	Expertstöd på programkommittémöten. Ökat svenskt intresse för årets utlysning. Fortsatt arbete för att främja synergier mellan FP, SF och CIP. Påverkan så att JPI Urban Europe blivit en del av arbetsprogrammet.	PK INCO har haft tre möten under 2011. Inför två av dessa samlades den referensgrupp som etablerades 2010. Gruppen består av Vetenskapsrådet, SUHF, STINT, Tillväxtanalys, Sida, Högskoleverket. Informationsarbete till svenska aktörer sköts av NCP, som är 2:e expert i PK.

Tabell 21. Forskningssamarbeten inom artikel 169/185 och 171/187

NAMN	Område	VINNOVAs roll	Budget 2011 VINNOVA (tkr)	Viktiga händelser 2011	
<i>Artikel 169/185</i>	EUROSTARS	Marknadsnära FoU i SMF	Information, rådgivning och finansiering	45 000	Totala antalet rankade svenska projekt är 28 (14 i Cut off 5 och 14 i Cut off 6). I de två högst rankade Eurostarsprojekten fanns vid bägge tillfällena svenska deltagare.
	AAL (Ambient Assisted Living)	IKT-lösningar för äldre	Information, rådgivning och finansiering	13 200	Sverige har under 2011 lämnat presidentskapet i AALA. Call 4 <i>IKT-lösningar för äldres mobilitet</i> har genomförts. Från call 3 har två projekt med totalt 3 svenska parter finansierats.
	EMPR (European Metrology Research Programme)	Mätteknisk forskning	VINNOVA har ansvar att fördela metrologianslaget	–	Svenskt deltagande (genom SP) i sju projekt från första utlysningen och tre projekt från andra utlysningen. Tredje utlysningen genomförd under 2011 där Sverige har sökt ytterligare sju projekt.
<i>Artikel 171/187 (JTIs)</i>	IMI (Innovative Medicines Initiative)	Läkemedelsutveckling	Medlemslandsrepresentant och information	–	VINNOVA företrädar Sverige som ordförande i State Representative Group från 2011-2013. Sverige framgångsrikt i call 1 och 2 med tre koordinators och plats 4 totalt. I call 3 är svenskt deltagande högt, plats 6. Revised IMI Scientific Research Agenda 2011.
	Clean Sky	Flygindustrin	Medlemslandsrepresentant och information	–	VINNOVA deltar i Clean-Skys (CS) National States Representative Group vilket är medlemsstaternas insyn i CS och koordinering med nationell forskning. CS har under året haft tre utlysningar.
	ENIAC	Nanoelektronik	Representant för Sverige som medlemstat i joint-undertaking. VINNOVA delegater i Governing Board samt i Public Authority Board. Finansiering och uppföljning av svenska deltagare i projekt konsortia valda och beslutade av Public Authority Board	10 000	Två projekt av två med totalt fyra svenska partner fick hög rankning av bedömarpanelen: två stora företag, ett litet företag samt ett universitet. Alla är med i förhandlingsfasen för finansiering och uppstart.
	Artemis	Inbyggda system	Representant för Sverige som medlemstat i joint-undertaking. VINNOVA delegater i Governing Board samt i Public Authority Board. Finansiering och uppföljning av svenska deltagare i projekt konsortia valda och beslutade av Public Authority Board	30 000	Sex projekt av åtta med totalt 17 svenska partner fick hög rankning av expert-bedömarpanelen: åtta stora företag, fyra små och medelstora företag samt fem akademiska organisationer. Alla är med i förhandlingsfasen för finansiering och uppstart.

CIP ICT COMMITTEE

VINNOVA har under 2011 deltagit i kommitténs arbete med att förbereda kommande utlysningar (Work Programme 2012). Arbetet inkluderar diskussion inom kommittén, att söka förslag på teman och inriktningar hos svenska aktörer samt att under kommitténs möten förmedla den svenska positionen, såväl skriftligt som genom debatt på möten. Ett konkret exempel som efter omfattande argumentation kommer med som insatsområde under 2012 är geografisk information.

RB 2.2.4 // företräda staten i medlemskapet i relevanta EG-artikel 187 och 185 samarbeten,

VINNOVA har i uppdrag att företräda staten i samarbeten inom ramen för Artikel 185 och Artikel 187. Artikel 185 är satsningar som samfinansieras av medlemsländerna och EU-kommissionen inom prioriterade områden. Artikel 187 är Public-private-partnerships inom ramen för så kallade Joint Technology Initiatives, som syftar till samverkan mellan EU-kommissionen, konsortier av företag samt i vissa fall också medlemsländerna kring utpekade teknikområden. I tabell 21 beskrivs VINNOVAs roll och aktiviteter inom de olika initiativen.

RB 2.2.5 // bistå Regeringskansliet i arbete kopplat till EU 2020-strategin och underliggande flaggskeppsinitiativ inom myndighetens verksamhetsområde. Detta gäller särskilt flaggskeppsinitiativet "innovationsunionen" och europeiska innovationspartnerskap,

Brysselkontoret – VINNOVA övertog EU/FoU-rådets verksamhet, inklusive dess Brysselkontor 2006. Brysselkontoret fullgör viktiga delar av VINNOVAs uppgift att vara ett nationellt kontaktorgan för forskningen inom EU samt uppgiften att samordna det svenska deltagandet i EU:s ramprogram. Genom närvaron i Bryssel ges möjlighet att proaktivt ge input och påverka kommissionen, utveckla och underhålla ett brett kontaktnät i Bryssel samt få insyn i andra länders motsvarande kontor och andra lobby- och intresseorganisationers arbete i EU-samarbetets kärna. Genom analyser av tidiga utkast bidrar också kontoret till VINNOVAs strategiska arbete i allmänhet. Kontoret har för närvarande två handläggare.

VINNOVAs kontor har under 2011 fortsatt det informella utbytet med andra länders Brysselkontor (IGLO) om planeringen inför Horizon 2020. På detta

sätt får VINNOVA och svenska aktörer tidigt tillgång till information om processer och uppfattningar i andra länder. VINNOVA är ordförande i gruppen och under 2011 har 10 möten hållits. Utöver detta deltar kontoret i omkring sju undergrupper till IGLO.

Brysselkontoret har inom ramen för expertgrupper som EU-kommissionen satt upp inför Horizon 2020 slutfört arbetet inom gruppen Synergier mellan forskning, innovation och strukturfonderna samt översynen av alla finansieringsinstrument på europeisk nivå. Resultatet har presenterats vid flera konferenser, bland annat för alla regionkontor i Bryssel, för handläggare i parlamentet, och vid den årliga ERA-NET-konferensen. Kontoret har deltagit i analyser och inspel rörande det så kallade ERA-ramverk som ska vara implementerat 2014. Detta har gjorts genom deltagande i ERA Committee (ERAC), genom arbetet i Strategic Forum for International Cooperation (SFIC) samt engagemang i den nya gruppen European Forum on Forward Looking Activities.

Bland Brysselkontorets uppgifter ligger även bevakning av ett antal specifika områden för Internationella kansliet, såsom EU:s internationella forskningssamarbete, EIT och gemensam programplanering.

ERA-NET – Under 2011 deltog VINNOVA i ett antal olika EU-projekt i samverkan med andra forskningsfinansierare och innovationsmyndigheter inom EU. Arbetet i dessa projekt syftar till att stärka europeisk forsknings- och innovationssamverkan och bidra till en effektivisering av forsknings- och innovationsinsatser inom Europa. VINNOVA har under året deltagit i sju ERA-NET, tre INNO-net, två OMC-net samt ett Euraxess-projekt. Under året startades även arbetet i tre ERA-NET Plus inom transport, elektronik och råvaruområdet. Totalt har EU-kommissionen beviljat VINNOVA drygt 3 miljoner euro för arbetet i dessa olika projekt. I två av projekten (ett OMC-net och ett INNO-net) leder VINNOVA arbetet som koordinator. I ett ERA-NET deltar VINNOVA endast som observatör. Under året avslutades två projekt inom ERA-NET, två OMC-net samt Euraxess-projektet.

RB 2.2.6 // bistå Regeringskansliet i arbetet i OECD:s kommitté för forsknings- och teknikpolitik (CSTP) och dess undergrupper, antingen som expert eller genom att svara för delegatskapet.

.....

Under året har VINNOVA genom olika typer av insatser bistått regeringen i framtagandet av den Nationella innovationsstrategin. ” ”

VINNOVA och dess föregångare har representerat Sverige i OECD:s *Working Party on Technology and Innovation Policy* sedan starten 1993. VINNOVA har även deltagit i *Committee on Science and Technology*

Policy som stöd till Näringsdepartementet. I arbetet har ingått att bevaka ärenden inom de båda kommittéerna och ge underlag för agerande i CSTP, genom gemensamma förmöten. VINNOVA har under året medverkat i flera andra av CSTP:s expertgrupper som Working Party on Biotechnology, Working

Party on Research Institutions and Human Resources (RIHR), Working Party of National Experts on Science and Technology Indicators (NESTI) och Working Party on Nanotechnology.

RB 2.3 // Där myndighetens arbete kring internationalisering av små och medelstora företag har bäring på andra myndigheters arbete och ansvarsområden ska VINNOVA främja samarbete, samordning och erfarenhetsutbyte med dessa.

VINNOVAs arbete kring internationalisering för små och medelstora företag sker främst genom de två programmen EUREKA och Eurostars. Genom innovationskoordineringsarbetet har VINNOVA bidragit till att främja samarbetet, samordningen och erfarenhetsutbytet med andra myndigheter och organisationer inom området.

På EU-nivå koordinerar VINNOVA ett samarbete med sex europeiska innovationsmyndigheter för att innovationsmyndigheter ska ge effektivare stöd till innovativa små och medelstora företag. VINNOVA informerar även små och medelstora företag om möjligheterna att söka medel i EU:s ramprogram för forskning och teknisk utveckling.

RB 2.4 // VINNOVA ska bistå Regeringskansliet i framtagandet av regeringens innovationsstrategi.

Under året har VINNOVA genom olika typer av insatser bistått regeringen i framtagandet av den

Nationella innovationsstrategin. VINNOVA har tagit fram ett omfattande analysmaterial, som överlämnades till regeringen i samband med återrapporteringen av underlaget inför den kommande forsknings- och innovationspropositionen. Underlaget beskriver utvecklingen av delar av det svenska innovationssystemet samt pekar ut frågor inom VINNOVAs verksamhetsområde där förstärkningar av det svenska innovationssystemet bedöms som nödvändiga. VINNOVA har även deltagit i det arbete som OECD genomför med anledning av sitt uppdrag att utvärdera det svenska innovationssystemet.

VINNOVA bistår också arbetet direkt med personella resurser till Regeringskansliet för arbetet med den nationella innovationsstrategin, samt har genomfört särskilda regeringuppdrag med koppling till innovation i små och medelstora företag och deras hantering av immateriella tillgångar.

RB 2.5 // VINNOVA ska, inom ramen för sitt uppdrag, bistå Regeringskansliet (Näringsdepartementet) i arbetet i nätverksform med att utveckla samspelet mellan det regionala tillväxtarbetet och den nationella forsknings- och innovationspolitiken samt att utveckla dialogen mellan regionala aktörer och berörda nationella myndigheter om ett strategiskt arbete med forsknings- och innovationsfrågor på regional nivå.

VINNOVA har under året aktivt medverkat i det nätverksarbete som Regeringskansliet driver. Exempel på detta är att VINNOVA vid dessa träffar har presenterat sin regionala strategi, strategier för kunskapsintensiva kluster och erfarenheter från utvärderingarna av VINNVÄXT-programmet.

VINNOVA medverkar också i den arbetsgrupp som etablerats kring utformning av den nationella-regionala dialogen som Regeringskansliet bjudit in regionerna till. VINNOVA har också deltagit på de dialogmöten som olika regioner genomfört under året, samt påbörjat samarbeten med såväl regioner som starka forsknings- och innovationsmiljöer, med att utforma studier som ger bra underlag för den nationella-regionala dialogen. Detta stäms också av med Tillväxtverket.

VINNOVA är dessutom en aktiv part i att stödja och utveckla Reglab, den gemensamma plattform för kompetensutveckling och lärande som etablerats och utvecklas gemensamt mellan alla regioner samt Tillväxtverket, Sveriges Kommuner och Landsting och VINNOVA.

RB 2.6 // I enlighet med propositionen Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50) ska bidrag till forskningsprojekt vid universitet och högskolor omfatta medel för de direkta och de indirekta kostnaderna i samma proportioner som beräknats för projektet i sin helhet. Avsikten är därvid inte att åstadkomma en generell höjning av statliga myndigheters finansiering av de indirekta kostnaderna, utan att den ska anpassas till den faktiska situationen i det enskilda fallet. VINNOVA ska återrapportera omfattningen och erfarenheten av detta.

.....

VINNOVAs hantering av den fulla kostnadstäckningen har gällt projektbeslut som fattats efter den 1 augusti 2010. I anvisningarna till de VINNOVA-utlysningar som annonserats har framgått att sökande universitet och högskolor ska redovisa full kostnadstäckning för såväl direkta som indirekta kostnader.

För 2011 (ansökningar inkomna från och med 2011-01-01 som blivit beviljade bidragsprojekt senast 2011-12-05, med högskolor och universitet som bidragsmottagare) är det genomsnittliga påslaget som begärts från VINNOVA 26 procent. Tidigare genomlysning har visat att det finns stor skillnad inom de olika universiteten och högskolorna.

VINNOVA har dragit följande slutsatser om omfattningen och erfarenheterna av full kostnadstäckning:

- Nivåerna för påslag för de indirekta kostnaderna är inte på något sätt alarmerande.
- Den nya SUHF-modellen, tillsammans med ovan nämnda uppföljning, ger en transparens som i sin tur gör att VINNOVA kan reagera på eventuella förändringar.

Nya Allmänna råd har tagits fram i överrensstämmelse med ovan angivet beslut.

Den elektroniska Ansökan om projektbidrag till VINNOVA (via den så kallade Intressentportalen) är uppdaterad med en funktion som räknar ut påslag för Indirekta kostnader. Arbetet har stämts av med Vetenskapsrådet, FAS, Formas och Energimyndigheten.

5. Uppdrag

5.1 Pågående uppdrag från regleringsbrev för 2010

RB 3.1.1 // VINNOVA ska leda ett havsmiljörelaterat pilotprojekt för småföretagsnätverks- och klustersamverkan i Östersjöregionen i enlighet med propositionen "En sammanhållen svensk havspolitik" (prop. 2008/09:170). VINNOVA ska informera Naturvårdsverket och Tillväxtverket om genomförandet av uppdraget.

.....

VINNOVA har genom detta uppdrag initierat en rad olika aktiviteter som har bidragit till kunskapsupbyggnaden kring svenska kluster och småföretagsnätverk kopplat till havsmiljön. Det kan konstateras att det finns intressanta små och medelstora företag som på olika sätt har verksamhet som kan kopplas till detta område. Ett antal olika områden har identifierats där det finns småföretag som har intressanta produkter/tjänster kopplat till förbättring av havsmiljön. VINNOVA har även initierat ett utvecklingsarbete hos tre svenska klusterinitiativ.

Detta kan förhoppningsvis innebära förstärkta strategier och samarbeten inom Östersjöområdet med andra starka kluster och SMF-nätverk. Dessa samarbeten kan ge en större hemmamarknad för svenska

små- och medelstora företag. Uppdraget har visat att klusterorganisationer och nätverk för små och medelstora företag kan vara intermediärer för att bidra till en större marknad och utveckla produkter eller tjänster med ett högre kunskapsinnehåll genom koppling

till forsknings- och innovationsaktörer och till andra kluster. Uppdraget visar även att det finns mellanstora och stora företag som kan tänka sig att ta en lokomotivroll i utveckling av nya produkt- och tjänsterbjudanden kopplat till samhällsutmaningar såsom rent vatten. Ett antal områden och ett antal företag inom respektive område är identifierade. Detta kan ses som en resurs som kan användas för att stärka svensk småföretagsmarknad och innovationssamarbeten inom Östersjöregionen.

Detta kan förhoppningsvis innebära förstärkta strategier och samarbeten inom Östersjöområdet. ””

RB 3.1.2 // VINNOVA ska rapportera det svenska deltagandet i EU:s ramprogram för forskning och utveckling. Aktuella statistiska uppgifter om deltaganden och godkända medel ska beskrivas och kommenteras. Rapporteringen ska utgå ifrån de aspekter som myndigheten bedömer vara mest relevanta för att stödja regeringens arbete med EU:s forskningssamarbete. Utgångspunkt för rapportering ska vara utfallet för Sverige i relation till andra länders utfall inom EU:s ramprogram för forskning och utveckling. Svenska aktörers organisationstillhörighet och samarbetsmönster ska särskilt utredas.

.....

Uppdraget rapporterades i särskild ordning den 22 februari 2011. Slutsatsen är att Sverige står sig fortsatt bra i den europeiska konkurrensen vad gäller deltagandet i EU:s sjunde ramprogram för forskning och utveckling. Sverige har kontrakterat närmare 6 miljarder kronor (622 miljoner euro) sedan starten 2007. 1 726 deltaganden i 1 226 beviljade projekt placerar Sverige på en åttonde plats bland deltagande länder i FP7. Av svenska deltaganden svarar universitet och högskolor för 54 procent.

RB 3.1.3 // VINNOVA ska i samråd med Tillväxtverket ansvara för genomförandet av Nordiska Ministerrådets Globaliseringsprojekt Hälsa delprogram 7 "Innovation och entreprenörskap i hälso- och sjukvård" 2010–2012.

.....

Målet med detta nätverk, som leds av den svenska organisationen SNITTS, är kunskapsutbyte mellan de olika nordiska aktörerna inom området och utveckla *best practise*. Dessutom har arbetsgruppen varit delaktig i uppstarten av ministerrådets nya satsning *Nordic lighthouse program on Innovative public procurement*.

RB 3.1.4 // VINNOVA ska medverka i Nordiska ministerrådets toppforskningsprogram om klimat, miljö och energi som pågår år 2009-2013. VINNOVA ska under 2011 tillsammans med Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Vetenskapsrådet och Statens Energimyndighet finansiera forskning inom programmet med minst 21 miljoner kronor för de fyra myndigheterna sammantaget.

.....

VINNOVA deltar aktivt i tre av de sex utvalda temaområdena inom Toppforskningsinitiativet: nanoteknik och energieffektivisering, hållbar bioenergi samt koldioxidavskiljning och -lagring (CCS). Under året har de två sistnämnda områdena genomfört utlysningar. Inom området nanoteknik och energieffektivisering finns fyra ansökningar. I samtliga finns svenskt deltagande. Batterier, avisning av flygplansvingar, solceller och bränsleceller är de områden som ansökningarna spänner över. Inom området Hållbar bioenergi pågår fyra projekt. Projekten täcker hela teknologikedjan från råmaterial (lignocellulosabaserat råmaterial) till slutprodukt (flytande och/eller gasformiga biobränslen för transportsektorn). Inom området CCS har ett kompetenscenter finansierats för att stödja utveckling och implementering av CCS med nordisk utgångspunkt.

Centret leds av norska SINTEF, och samlar industri och forskningsinstitut från samtliga nordiska länder. VINNOVA betalade ut sammanlagt 5,3 miljoner kronor till projekten under 2011.

RB 3.1.5. // Analysera förutsättningarna för innovation inom de strategiska forskningsområdena beskrivna i prop. Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50). VINNOVA ska utifrån detta även ge en första rekommendation till hur innovationskraften kan öka.

.....

VINNOVA genomförde under våren 2011 en analys baserad på det underlag som lämnats in i den årliga rapporteringen från de miljöer som fått finansiering inom de strategiska forskningsområdena samt intervjuer med organisationer från näringslivet och offentlig verksamhet som miljöerna samverkar med. Slutsatserna med rekommendationer rapporterades till Regeringskansliet den 15 juni 2011.

VINNOVA anser i slutsatserna att det behövs kompletterande satsningar till SFO-satsningen för att stärka svenskt näringslivs innovationskraft. VINNOVA rekommenderar att det inom strategiska områden utformas strategiska innovationsprogram, som kan generera kraftsamling, ökad innovationskraft och stärkta drivkrafter för ökat nyttiggörande av forskningen i SFO.

5.2 Övriga pågående uppdrag från regleringsbrev

RB 3.2.1. // Uppdrag att leda och medverka i utveckling av forskning och innovation som en del i genomförandet av EU:s Strategi för Östersjöregionen enligt regeringsbeslut den 3 december 2009.

.....

Uppdraget innehåller tre olika uppgifter, att tillsammans med flera andra myndigheter aktivt bidra till att genomföra EU:s strategi för Östersjöregionen, att utse en prioritetssamordnare inom prioritetsområde sju, Forskning och Innovation, och att bistå Regeringskansliet samt utse projektledare för flaggskeppet BSR.

VINNOVA har under 2011 rapporterat arbetet med dessa tre uppgifter till regeringen (Näringsdepartementet). I ett regeringsbeslut 2011(2011/5769/RT) ges VINNOVA fortsatt uppdrag att bidra till strategins genomförande. Rapportering ska ske årligen den 31 januari fram till 2015.

RB 3.2.2. // Uppdrag att verka för ökad samverkan inom den kliniska forskningen enligt regeringsbeslut den 10 december 2009.

.....

Svensk behandlingsforskning, SBF – Vetenskapsrådet och VINNOVA har sedan 2009 haft i uppdrag från Näringsdepartementet att stärka samverkan inom den kliniska forskningen i Sverige. Inom ramen för detta uppdrag framhålls behovet av en nationell finansiering för klinisk behandlingsforskning som också kan fungera som en pådrivande kraft för effektiv samverkan inom klinisk forskning. Förslaget om en ny finansieringsstruktur går under namnet Svensk behandlingsforskning, SBF.

Svensk behandlingsforskning, SBF, är ett förslag om:

- Nya forskningsmedel riktade till hälso- och sjukvårdens behov som samordnas på nationell nivå för att stödja studier som idag saknar långsiktig finansiering. Medel tilldelas enligt kriterier som vetenskaplig kvalitet, klinisk relevans, originalitet samt genomförbarhet. Det är också intentionen att efterfråga planer för implementering av resultat samt samhälls- och hälsoekonomiska beräkningar av förändrad behandling.
- Klinisk behandlingsforskning gällande medicinsk effekt i nationell och internationell samverkan med inriktning på snabb implementering. Exempel på sådan forskning är patientstudier, registerstudier, utvärdering av läkemedel, medicinsk teknik och

diagnostik samt studier som behöver kliniska kontaktytor och som fyller aktuella kunskapsluckor.

- 500 miljoner kronor årligen som finansieras av stat och landsting gemensamt.
- Ett komplement till det existerande finansieringssystemet för medicinsk och klinisk forskning där finansiering saknas eller är otillräcklig.

RB 3.2.3 // Uppdrag att genomföra ett program för finansmarknadsforskning enligt regeringsbeslut den 21 december 2009.

.....

I enlighet med ett regeringsuppdrag har VINNOVA under 2010 startat ett program för finansmarknadsforskning. Under 2011 har en utlysning genomförts inom detta område på temat finansiella konsumenttjänster. VINNOVA finansierar sedan 2010 tre centrum, ett nationellt centrum under ledning av Handelshögskolan i Stockholm samt två kompetenscentrum under ledning av Lunds universitet respektive Handelshögskolan i Göteborg. Under 2011 har centrumen formerat sig, rekryterat internationellt och arrangerat ett flertal interna och externa seminarier. Det nationella centrumet har i samråd med de två kompetenscentrumen tagit ett första steg till en nationell forskarskola inom forskning om finansiella marknader. Framsteg har även gjorts i frågan om en databas med svenska finansiella data som drivs av det nationella centrumet men som är tillgänglig för alla forskare i Sverige.

Uppdraget som utvidgades i juni 2010 (regeringsbeslut Fi2010/3412) kommer att redovisas i sin helhet i särskild ordning.

RB 3.2.4. // Uppdrag avseende Innovation och design inom regeringens handlingsplan för kulturella och kreativa näringar enligt regeringsbeslut den 10 juni 2010.

.....

Inom ramen för VINNOVAs uppdrag i regeringens handlingsplan för kulturella och kreativa näringar har departementen avsatt 6 miljoner kronor för fallstudier om hur framgångsrika företag i dessa näringar leds och organiseras och bedriver sin affärsverksamhet. Fem projekt med sammanlagt 20 fallstudier har beviljats medel och startat under hösten 2011. Kunskapen ska kunna användas av såväl enskilda företag som av företagsfrämjande aktörer som arbetar mot denna sektor

företagsfrämjande aktörer som arbetar mot denna sektor samt utgöra underlag för policyrelevanta rekommendationer. Resultaten ska spridas till målgrupperna med start december 2012.

Vidare pågår 10 bidragsprojekt inom ramarna för programmet Var Dags IT och Innovation och design med inriktning mot miljö och hållbarhet. Inom ramen för Venture Cup finns också projekt med tydlig inriktning mot att inkorporera design som drivkraft för innovation, liksom i Ungas innovationskraft där enskilda projekt som har inriktning mot innovation och design lyfts fram. Under året har även ett arbete med designpolicy och handlingsplan påbörjats.

Tillsammans med Tillväxtverket har VINNOVA inom regeringsuppdraget *Uppdrag avseende fortsatt utveckling av inkubatorer, företagshotell och liknande som är anpassade för kulturella och kreativa näringar* under året stöttat inkubatorer inom de kreativa näringarna. Sex projekt har beviljats medel. Fyra projekt har syftet att stärka enskilda inkubatorer i sitt arbete att integrera de kreativa och kulturella näringarna som en del av sin verksamhet. Två projekt har fått medel för att bygga upp branchspecifik spetskompetens för kommersialisering som ska kunna utnyttjas av nystartade bolag över hela Sverige. De nationella branchspecifika satsningarna som beviljats medel är Gothia Science Park, för dataspelsindustrin, och Espira Inkubator, med fokus på mode.

RB 3.2.5. // Uppdrag till Trafikverket, Sjöfartsverket och VINNOVA att bidra i arbetet med att utveckla Gröna Korridorer enligt regeringsbeslut den 10 juni 2010.

.....

VINNOVA deltar sedan 2010 i regeringsuppdraget Gröna Korridorer tillsammans med Trafikverket och Sjöfartsverket. VINNOVAs ansvar är forsknings- och innovationsfrågor som syftar till att skynda på införandet av Gröna Korridorer i Sverige och vidare ut i världen. Under 2011 har flera Gröna Korridors-relaterade projekt fått finansiering inom VINNOVAs utlysning *Utmaningsdriven innovation*. Vidare har VINNOVA bidragit till att analysera pågående aktiviteter och projekt inom Gröna Korridorer samt deltagit i aktiviteter för att ta fram kriterier för bedömning.

RB 3.2.6. // Uppdrag att lämna förslag till metoder och uppföljningsverktyg för kunskapstriangelsamarbete enligt regeringsbeslut den 9 september 2010.

.....

Regeringen gav VINNOVA i uppdrag att lämna förslag på metoder och verktyg för att följa upp universitets och högskolors arbete med kunskapstriangeln, samt hur dessa ska tillämpas. Uppdraget rapporterades till regeringen i september 2011. VINNOVA gör bedömningen att arbetet med att stärka kunskapstriangeln fortfarande är på ett för tidigt stadium, för att man ska kunna fastställa lämpliga uppföljningsindikatorer.

För att stimulera och påskynda utvecklingen av kunskapstriangeln föreslår VINNOVA att regeringen uppdrar åt lärosätena att i sin övergripande strategi även utarbeta och inkludera strategier för sitt arbete med kunskapstriangeln.

RB 3.2.7. // Uppdrag om utvärdering av satsning på strategiska forskningsområden enligt regeringsbeslut den 30 september 2010.

.....

Uppdraget genomförs löpande med koppling till uppdraget att lämna en årlig uppföljning till regeringen om hur de finansierade områdena utvecklas. Verksamheten bedrivs gemensamt med Vetenskapsrådet, Formas, FAS och Energimyndigheten.

5.3 Nya uppdrag i regleringsbrev för 2011

RB 3.3.1 // VINNOVA ska genomföra en nationell utvärdering av deltagandet i COST och EUREKA. Utvärderingen ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 30 juni 2011.

VINNOVA genomförde under försommaren en Nationell utvärdering av det svenska deltagandet i EUREKA och COST. Uppdragen redovisades i två olika rapporter som lämnades till Näringsdepartementet den 30 juni 2011.

En övergripande slutsats är att COST utgör ett komplement till ramprogrammet för svenska forskare och andra aktörer. Områden som saknas eller har liten budgetmässig tillgång alternativt uppvisar lågt svenskt deltagande inom ramprogrammet uppvisar i många fall ett högt deltagande inom COST, exempelvis skogsområdet samt samhälle och humaniora.

Kartläggningen av EUREKA visar ett fortsatt stort intresse från företag i hela landet att delta i EUREKA-projekt. Svenska deltagare har varit mycket framgångsrika genom att svenska partners varit med i de allra högst rankade projekten. Svenska deltagare i klusterprojekt finns främst inom klustren för telekom och programvaruteknik. I klustren är storföretagen och de akademiska aktörerna dominerande men SMF har ett ökande deltagande.

RB 3.3.2. // VINNOVA ska rapportera det svenska deltagandet i EU:s ramprogram för forskning och utveckling. Aktuella statistiska uppgifter om deltaganden och godkända medel ska beskrivas och kommenteras. Rapporteringen ska utgå ifrån de aspekter som myndigheten bedömer vara mest relevanta för att stödja regeringens arbete med EU:s forsknings-samarbete. Utgångspunkt för rapportering ska vara utfallet för Sverige i relation till andra ländernas utfall inom EU:s ramprogram för forskning och utveckling. Svenska aktörers organisationstillhörighet och samarbetsmönster ska särskilt utredas. Uppdraget ska redovisas till Reger-

ingskansliet (Näringsdepartementet med kopia till Utbildningsdepartementet) senast den 22 februari 2012.

Uppdraget rapporteras i särskild ordning den 22 februari 2012.

RB 3.3.3. // VINNOVA ska samordna och vara sammankallande för ett forum om framtidens Internet. Syftet är att etablera en bred dialog kring relevanta initiativ och prioriteringar på området med fokus främst på EU:s ramprogram för forskning och IKT-programmet under ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation. Forumet ska bl.a:

- sprida erfarenheter av pågående projekt och utvecklingsinsatser mellan deltagarna,
- främja samverkan över sektorsgränserna och breddat engagemang från offentlig sektor,
- identifiera svenska prioriterade frågor på området, samt
- främja tillkomsten av konkreta samarbeten.

Till forumet ska forsknings- och innovationsaktörer, näringslivet, offentliga myndigheter och andra relevanta organisationer bjudas in. Vikten av små och medelstora företags deltagande ska särskilt uppmärksammas. Verket ska inkomma med en rapport till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) den 28 februari 2011 där det tänkta upplägget ska redovisas.

Inom ramen för *Forum för Framtidens Internet* har två workshops genomförts under året, den senare i anslutning till Internetdagarna. Aktiviteterna i träffarna har varit inriktade på att få fram resultat som kan användas

som underlag inför prioriteringar av svenska intressen i kommande ramprogram, som *Horizon 2020*. Dessutom ska underlaget användas som underlag till VINNOVAs egna framtida satsningar.

RB 3.3.4. // VINNOVA ska analysera behoven av kunskap och kompetens för tjänsteinnovation i näringsliv och offentlig sektor. Tjänsteverksamheter omfattar såväl arbetsintensiva som kunskapsintensiva verksamheter, privat och offentligt finansierade verksamheter, med olika logiker, marknader och kunder. Analysen ska därför beakta skillnader mellan sektorer och tillämpningsområden kontra behov av mer generisk karaktär. Eventuella behov inom för tjänsteinnovation viktiga områden som hittills saknat vetenskaplig förankring i Sverige ska analyseras. Det finns behov av att öka nyttiggörandet av tjänsterelevant FoU för ökad tjänsteinnovation. Därför bör analysen beakta förutsättningarna för ökad samverkan mellan forskningsmiljöer och näringsliv, särskilt små och medelstora företag, respektive offentlig sektor, liksom styrkor, svagheter och utvecklingsbehov hos forskningsutförarna i relation till den efterfrågan som finns. I detta sammanhang ska forskningsinstitutens förmåga att stödja tjänsteinnovationsprocesser beaktas. Analysen ska utmynna i förslag till inriktning av och prioritering av forskningsfinansiering samt utveckling av instrument. Om förslagen innebär kostnader som går utöver befintliga statsfinansiella ramar ska VINNOVA också föreslå finansiering. Analysen och förslagen ska utarbetas efter samråd med Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, Tillväxtverket, Vetenskapsrådet (VR), Forskningsrådet för arbetsliv och sam-

hälle (FAS), Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad (Formas), Stiftelsen för kunskap och kompetens, Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien samt relevanta företrädare för näringsliv och offentlig sektor i övrigt. Arbetet ska ske i nära dialog med Regeringskansliet. Uppdraget ska rapporteras till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast 15 november 2011.

.....

Den 15 november 2011 avrapporterades arbetet med uppdraget kring behov av kunskap och kompetens för tjänsteinnovationer. Sammanfattningsvis visar resultaten att det finns ett brett behov av kunskap och kompetens för tjänsteinnovation, i såväl näringsliv som offentlig verksamhet. Dock har tjänsteinnovation ännu inte utvecklats till ett etablerat begrepp i alla sektorer. Den kunskap och kompetens som efterfrågas handlar främst om tvärvetenskapliga forskningsresultat samt utveckling av existerande områden, snarare än om helt nya forskningsområden. Mycket kortfattat rör behoven metoder och processer för tjänsteinnovation, affärsmodeller, organisatoriska frågor, kundbeteende, samarbetsformer, standardisering och internationalisering.

RB 3.3.5. // VINNOVA ska redovisa hur verket avser att arbeta med att utveckla och förbättra befintliga och nya insatser för att möta behoven hos företag och organisationer som är verksamma inom tjänsteekonomin, och särskilt tjänstebaserad innovationsverksamhet. Uppdraget ska rapporteras till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast 15 april 2011.

.....

I VINNOVA-rapporten *Tjänstebaserad innovation, Utformning av insatser som möter behov hos företag och organisationer (VP 2011:01)* redovisas hur VINNOVA ser att verket kan arbeta för att utveckla och förbättra befintliga och nya insatser genom att fokusera på att utveckla terminologi och språkbruk, bedömning, uppföljning och indikatorer, insatsformer och marknadsföring. Uppdraget rapporterades till regeringen i särskild ordning den 15 april 2011.

RB 3.3.6. // I enlighet med strategin EU 2020 och de flaggskeppsinitiativ som är kopplade till denna strategi ska VINNOVA redovisa vad myndigheten kan göra för att utveckla och förbättra befintliga och nya insatser som syftar till resurseffektivitet inom råvaruområdet. Uppdraget ska rapporteras till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast 1 juni 2011.

.....

VINNOVA har under våren 2011 deltagit i en ansökan till 7:e ramprogrammet om ett ERA-NET inom råvaruområdet, ERA-MIN. Det beviljades av kommissionen och kontrakt skrevs under hösten. Den officiella starten var den 1 november 2011. ERA-MIN koordineras av CNRS, Frankrike, och avser att utveckla nya, gemensamma europeiska insatser och gemensam finansiering av europeiska forsknings- och innovationsprojekt inom gruv- och mineralområdet, där resurseffektivitet är en del.

RB 3.3.7. // VINNOVA ska medverka till genomförandet av den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007-2013 och dess prioriteringar

innefattande tydliggörandena i regeringens skrivelse 2009/10:221. VINNOVA ska delta i analysarbetet kring genomförande, avstämning och uppföljning av den nationella strategin. VINNOVA ska senast den 16 mars 2012 till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) redovisa:

- vilka av den nationella strategins prioriteringar som myndigheten utgått från under perioden 2009-2011,
- vilka av myndighetens verksamheter som berörts eller kommer att beröras av insatserna, samt
- planerade och genomförda insatser med andra myndigheter samt de organ som har det regionala tillväxtansvaret i länen.

VINNOVA har en dialog med regionerna hur man identifierar respektive regions styrkeområde som underlag för regionala innovationsstrategier. På sikt handlar det om ett innovationsstrategiskt arbete som ska leda till en hållbar tillväxt i regionerna och internationell konkurrenskraft för Sverige. Arbetet kommer att avrapporteras i särskild ordning senast den 16 mars 2012.

5.4 Övriga uppgifter och uppdrag

2 § 4 // Verket för innovationssystem ska medverka i genomförandet av det regionala tillväxtarbetet i enlighet med 15 § förordningen (2007:713) om regionalt tillväxtarbete och bidra till en effektiv användning av EG:s strukturfonder.

.....

Under året har VINNOVA på olika sätt samverkat med regionala aktörer. En stor del av arbetet har knutit an till den nationella-regionala dialogprocess som Regeringskansliet bjudit in regionerna till och under hösten har VINNOVA medverkat vid möten i bland annat Skåne och Västra Götaland. VINNOVA har också medverkat i den arbetsgrupp som etablerats kring utformningen av den nationella-regionala dialogen.

Därutöver har VINNOVA arbetat för att lägga grunden till en väl fungerande dialog kring strategiska prioriteringar, som ska baseras på gemensamma bilder av svenska aktörer och styrkeområden. För de strategiska diskussioner som pågår finns en efterfrågan på en oberoende nationell aktör som samordnar bilden av regionala styrkeområden och aktörer i innovationssystemet.

VINNOVA har under året initierat ett samarbete med såväl regioner som starka forsknings- och innovationsmiljöer om att utforma studier som i första skedet kartlägger företag och deras forsknings- och utvecklingssamarbete, men senare också fler delar av innovationssystemet. VINNOVAs roll är, utöver finansiering, i hög grad att svara för kvalitetssäkring och gemensam metodik anpassad för skillnader mellan de olika teknikområden och branscher som ingår i studierna, samt att involvera intressenter och experter. Reglab är i detta sammanhang en viktig plattform för att såväl bidra med input till vissa analyser, som till att sprida och diskutera resultat.

Som exempel på mer specifika insatser som VINNOVA bedrivit under året för att stödja regionernas framtagande av regionala innovationsstrategier kan nämnas:

- VINNOVAs stöd till innovationsstrategiskt arbete i Stockholmsregionen (via Länsstyrelsen i Stockholm), som har visat sig lyckosamt och starkt bidragit till att *Innovationskraft Stockholm* idag är en viktig plattform som mobiliserar regionens ledande aktörer.
- Dialogen med Region Skåne har under året lett fram till att regionen kommit med förslag på ett fördjupat samarbete inom områden där Skåne nationellt är starka. VINNOVA ska nu överväga om och hur ett sådant samarbete skulle kunna utformas.

- De tidigare gjorda satsningarna på Skogstekniska klustret och IT-baserad spel-, film- och webbutveckling i Västerbottens län löper på. Det Skogstekniska klustret rapporterar till exempel om medverkan i två ansökningar till 7:e ramprogrammet.
- Den gränsöverskridande funktionsanalys som VINNOVA medfinansierade för Kronoberg, Kalmar, Jönköpings och Blekinge län har under året lett vidare till att samma regioner genomfört en gemensam Territorial Review av OECD.

VINNVÄXT-programmet är fortsatt en mycket viktig komponent i VINNOVAs regionala arbete. Syftet med programmet är att främja hållbar tillväxt i regioner genom att utveckla internationellt konkurrenskraftiga forsknings- och innovationsmiljöer inom specifika tillväxtområden. Programmet förutsätter en aktiv medverkan av aktörer inom näringsliv, forskning samt politik och offentlig verksamhet.

Uppdrag att genomföra en satsning på forskning och kunskapsutveckling inom miljöteknikområdet (2011-03031).

.....

Uppdraget tilldelades VINNOVA under hösten 2011. Arbetet har påbörjats med att ta fram en arbetsplan, och inledande möten har genomförts med departement och andra myndigheter. De nya programmen Utmaningsdriven Innovation och Bygginnovationen rymmer projekt som i flera fall passar inom uppdraget.

6. Strategisk kompetensförsörjning

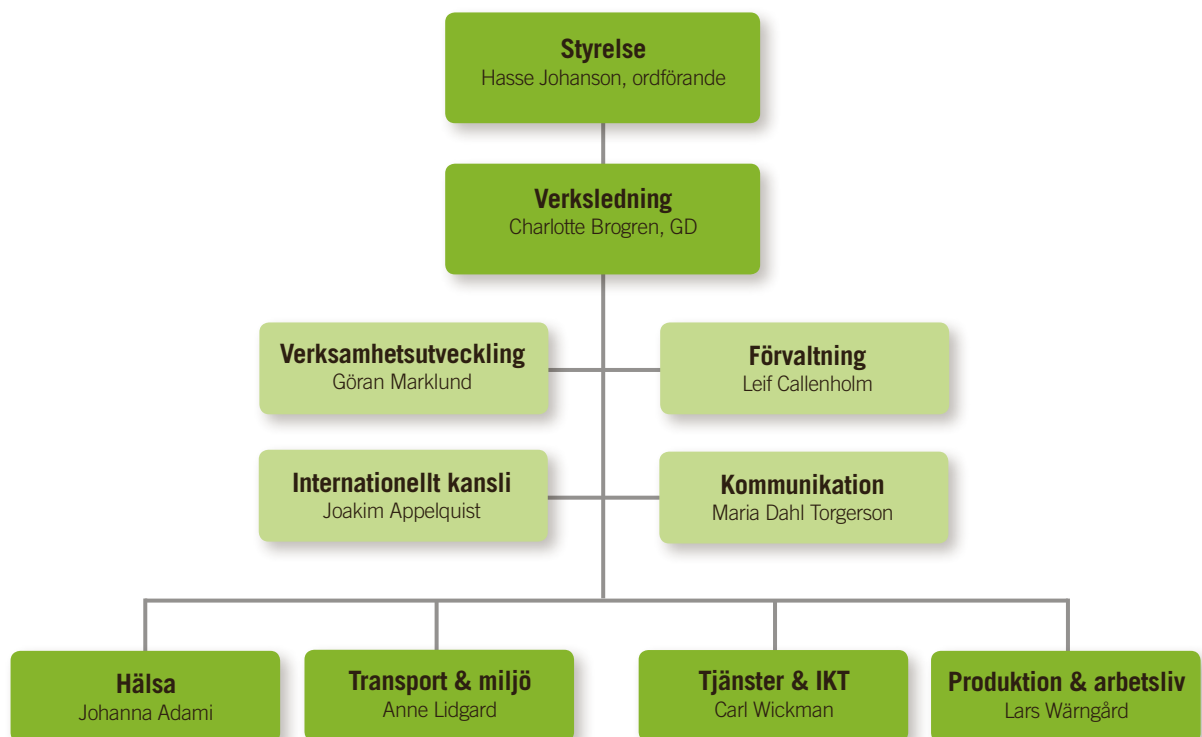
6.1 Lärande organisation och verksamhetsmodell

VINNOVA är en kunskapsorganisation som bygger på vetenskaplig och teknisk kompetens, kompetens om affärsmodeller, kunskap om olika aktörer och aktörers samspel, ledarskap och organisation i det svenska samhället och näringslivet som en del i det europeiska och det internationella samspelet. VINNOVA som organisation behöver utöva ett kontinuerligt lärande både genom att inhämta ny kunskap och erfarenhet, och genom att delta och driva effektiva processer där

kunskap, erfarenhet och nätverk delas både inom myndigheten och med andra organisationer i Sverige och internationellt.

En del i det ständiga kunskaps- och erfarenhetsutbytet ligger i den verksamhetsmodell som VINNOVA vidareutvecklat under 2011. Genom ett systematiskt arbete inför start av program och utlysningar har nya möjligheter identifierats som kan göra det lättare att samverka inom myndigheten och med externa aktörer.

Figur 5. I december 2011 gällde följande organisation

6.2 Personal

Tabellerna redovisar sammansättningen av personalen under 2011

Tabell 22. Årsarbetskrafter 2011-12-31 fördelade avdelningsvis

	Januari		December		Genomsnitt		
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Totalt
Verksledning*	3,40	0,00	3,20	0,00	3	0	3
Verksamhetsutveckling	7,80	11,10	11,00	13,10	9	12	22
Internationellt kansli	7,85	6,90	9,00	9,90	8	8	17
Förvaltningsavdelningen	22,40	8,85	18,65	9,00	21	9	29
Kommunikationsavdelningen	8,50	3,00	8,00	3,00	8	3	11
Hälsa	15,60	6,00	16,55	9,00	16	8	24
Transport och Miljö	14,00	12,80	16,30	13,65	15	13	28
Tjänster och IKT	11,25	14,35	11,00	17,30	11	16	27
Produktion och Arbetsliv	8,00	14,80	11,60	14,75	10	15	25
	102	84			102	84	186

* Verksledningen består därutöver även av tre kvinnliga och fem manliga avdelningschefer som redovisas under respektive avdelning. Uppgifterna är hämtade ur Agresso och är baserade på ESV tillämpning av årsarbetskrafter.

Tabell 23. Tillsvidareanställda 2011-12-31 efter befattning redovisade utifrån antal/ålder/månadslön

Befattning	Antal		Ålder (medelvärde)		Lön/månad (medelvärde)	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Ledningskompetens	18	8	47	48	59 400	64 600
Kärnkompetens	50	72	46	49	45 000	48 250
Stödkompetens	45	10	48	49	30 700	35 000
Totalt antal	113	90	47	49	41 600	48 250
Medelvärden	203		48		44 500	

Källa: Agresso

Tabell 24. Sjukfrånvaro i procent av tillgänglig arbetstid

Sjukfrånvaro	Procent		
	2011	2010	2009
Totala sjukfrånvaron i % av tillgänglig arbetstid.	2,9	1,8	1,3
Andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.	59,9	27,4	11,3
Sjukfrånvaro i % av tillgänglig arbetstid.	Kvinnor	3,9	2,2
	Män	1,6	0,9

Källa: Agresso

Tabell 25. Sjukfrånvaro i procent av tillgänglig arbetstid fördelat på åldersgrupper

Åldersgrupp	Procent		
	2011	2010	2009
–29	1,4	3,1	2,6
30–49	3,4	1,9	1,3
50–	2,4	1,5	1,4

Källa: Agresso

Det är framförallt långtidssjukskrivningarna som har ökat från föregående år. Dessa sjukskrivningar är inte arbetsrelaterade. VINNOVA har rehabiliteringsplaner för alla sjukskrivna medarbetare.

6.3 Kompetensförsörjning, utvärdering

Tabell 26. Måluppfyllelse och vidtagna åtgärder 2011

MÅLOMRÅDEN	Mål	Åtgärd
CHEFSKAP	Förtydliga och stärka chefskapet inom myndigheten i rollen som arbetsgivarförträdare.	Fortsatt användning av arbetsgivarforum för att fortsätta utveckla cheferna i deras arbetsgivarroll. Genomförd och genomförs kontinuerligt. Genomförd utbildning av samtliga chefer med hjälp av AGV:s utbildningsmaterial, Chef i staten, samt genomförd UGL-utbildning eller motsvarande ökar måluppfyllelsen.
LEDARSKAP	Öka förmågan att formulera och förmedla tydliga budskap. Upprätta handlingsplaner utifrån 360 graders ledarutvecklingen och identifierade förbättringsområden.	Retorikutbildning för samtliga chefer och strategier har genomförts hösten 2011. Riktade utvecklingsinsatser inom förbättringsområdena ökar chefernas förmåga att stimulera till gränsöverskridande samarbete och kunskapsspridning.
EFFEKTA – UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING	Ett enhetligt arbetssätt. Processer tillämpas.	Hela Effekta är driftsatt. Detta bidrar till ett gemensamt arbetssätt.
HR-SYSTEM	Effektivisera och decentralisera HR-administrationen.	Upphandlat ett nytt HR-system av Agresso-HRM. Implementering pågår.
STRATEGISK KOMPETENSFÖRSÖRJNING	Aktuellt underlag för strategisk kompetensförsörjning. Frågor om kompetensförsörjning ska utgå från strategiska mål, visioner och verksamhetsplanen.	Kompetensanalys av kärnkompetenser för olika arbetsområden pågår. Vidareutveckling av verktyg för dessa frågor är en ständigt pågående process.

Arbetsgivarforum har genomförts vid nio tillfällen under året för att förtydliga och stärka chefskapet. Efter genomförd medarbetarenkät och 360 graders utvärdering har förbättringsområden identifierats och handlingsplaner upprättats. Cheferna har fått stöd av coacher för att öka sin förmåga att stimulera till gränsöverskridande samarbete och kunskapsspridning. Ny struktur för medarbetar-

samtal har implementerats så att alla medarbetare kan identifiera tydliga mål för sin utveckling och kompetensutveckling. Därmed kan riktade kompetensutvecklingsinsatser genomföras. Arbetet med *Employer branding* har intensifierats för att attrahera och behålla kompetens. Kompetensanalysen av kärnkompetenser har fortsatt enligt plan och kommer att vara klar under 2012.

6.4 Mål för 2011- 2014

- VINNOVA har under året genomfört en 360 graders utvärdering av de som ingår i ledningskompetens.
- En andra medarbetarenkät genomförs hösten 2012.
- HR-systemet Agresso-HRM är fullt implementerat för att stödja löpande arbete med kompetensförsörjningen.
- En kompetensanalys av samtliga arbetsområden har genomförts och resultaten bearbetas i Agresso-HRM.
- *Employer branding* arbetet intensifieras.
- Chefs- och medarbetarutveckling i fokus.

DEL 2

7. FINANSIELL REDOVISNING

7.1 Sammanställning över väsentliga uppgifter (tkr)

	2011	2010	2009	2008	2007
Låneram i Riksgälden					
Beviljad låneram	23 000	26 000	27 000	10 000	10 000
Utnyttjad låneram vid räkenskapsårets slut	17 871	23 119	24 835	3 192	3 063
Beviljade och utnyttjade kontokrediter hos Riksgälden					
Beviljad kontokredit	11 000	14 000	14 000	13 000	13 300
Maximalt utnyttjad kontokredit	0	1 373	7 949	8 986	4 280
Räntekostnader och ränteintäkter på räntekonto					
Räntekostnader	0	0	12	91	14
Ränteintäkter	287	85	14	52	145
Avgiftsintäkter					
Avgifter och ersättningar som inte disponeras av myndigheten (uppbörd)	0	0	0	338	912
Avgifter och andra ersättningar som disponeras av myndigheten	4 614	8 517	11 566	9 213	8 863
Beviljad och utnyttjad anslagskredit					
Beviljad anslagskredit 24:1:1 ap.1 Förvaltningskostnader	4 290	4 277	4 277	4 060	3 969
Utnyttjad anslagskredit 24:1:1 ap.1 Förvaltningskostnader	0	0	0	2 863	0
Utnyttjad anslagskredit 24:1:2 ap.1 Forskning och utveckling	58 144	57 114	57 114	54 299	41 937
Utnyttjad anslagskredit 24:1:2 ap.1 Forskning och utveckling	66	5 712	32 114	1 768	28 589
Utgående reservationer och anslagssparande samt de belopp därav som är intecknade av åtaganden					
Utgående anslagssparande 24:1:1 ap.1 Förvaltningskostnader	466	4 163	67	0	1 751
- därav som är intecknat av åtaganden	-	-	-	-	-
Utgående anslagssparande 2:1:16 ap.1 Finansmarknadsforskning	416	366			
- därav som är intecknat av åtaganden	-	-			
Bemyndiganden enligt §17					
Totalt tilldelade bemyndiganden	2 000 000	2 000 000	1 800 000	1 800 000	1 705 000
- åtaganden som gjorts med stöd av bemyndiganderam	1 553 830	1 509 817	1 794 419	1 677 454	1 446 852
Antal årsarbetskrafter och medeltal anställda					
Antal årsarbetskrafter	186	190	192	180	177
Medeltal anställda	210	214	221	213	197
Driftkostnad per årsarbetskraft					
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 487	1 474	1 522	1 536	1 317
Årets kapitalförändring och balanserad kapitalförändring					
Årets kapitalförändring och balanserad kapitalförändring	0	0	0	1 791	-466
Balanserad kapitalförändring	0	0	0	-12 177	-11 664

7.2 Resultaträkning (tkr)

		2011	2010
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Intäkter av anslag		265 564	267 068
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	Not 1	4 614	8 517
Intäkter av bidrag		12 811	10 539
Finansiella intäkter	Not 2	309	396
Summa verksamhetens intäkter		283 298	286 520
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Kostnader för personal	Not 3	173 278	171 625
Kostnader för lokaler		18 642	18 456
Övriga driftkostnader	Not 4	84 318	89 629
Finansiella kostnader	Not 5	397	433
Avskrivningar och nedskrivningar		6 663	6 377
Summa verksamhetens kostnader	Not 6	283 298	286 520
VERKSAMHETSUTFALL		0	0
TRANSFERERINGAR			
Medel som erhållits från statens budget för			
finansiering av bidrag		1 856 803	1 776 700
Medel som erhållits från myndigheter för			
finansiering av bidrag	Not 7	170 153	298 026
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		40 673	42 124
Lämnade bidrag		-2 067 629	-2 116 850
SALDO		0	0
Årets kapitalförändring		0	0

7.3 Balansräkning (tkr)

TILLGÅNGAR		2011-12-31	2010-12-31
IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Balanserade utgifter för utveckling	Not 8	14 518	19 371
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	Not 9	772	734
Summa immateriella anläggningstillgångar		15 290	20 105
MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	Not 10	229	362
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	Not 11	2 490	2 845
Summa materiella anläggningstillgångar		2 719	3 207
FORDRINGAR			
Kundfordringar		781	13 456
Fordringar hos andra myndigheter	Not 12	5 517	13 297
Övriga fordringar		67	0
Summa fordringar		6 365	26 753
PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER			
Förutbetalda kostnader	Not 13	6 150	5 529
Upplupna bidragsintäkter		14 522	13 168
Övriga upplupna intäkter		179	52
Summa periodavgränsningsposter (avrundningsdifferens)		20 851	18 749
AVRÄKNING MED STATSVERKET	Not 14	129 168	96 364
KASSA OCH BANK			
Behållning räntekonto i Riksgälden		8 021	19 905
Valutakonto		1 318	17 166
Summa kassa och bank		9 339	37 071
SUMMA TILLGÅNGAR		183 732	202 249

KAPITAL OCH SKULDER		1211-12-31	2010-12-31
AVSÄTTNINGAR	Not 15		
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		776	1 637
Övriga avsättningar		2 478	5 726
Summa avsättningar		3 254	7 363
SKULDER M.M.			
Lån i Riksgälden	Not 16	17 871	23 119
Skulder till andra myndigheter		5 465	6 222
Leverantörsskulder		10 967	9 712
Övriga skulder		4 477	2 546
Summa skulder m.m.		38 780	41 599
PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER	Not 17		
Upplupna kostnader		16 260	13 852
Oförbrukade bidrag		125 438	139 435
Summa periodavgränsningsposter		141 698	153 287
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		183 732	202 249

7.4 Anslagsredovisning (tkr)

Redovisning mot anslag

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerade anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande
<i>POLITIKOMRÅDE FORSKNINGSPOLITIK</i>				
U024 24:1:1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader ap.1 Verket för innovationssystem: Förvaltningskostnader	4 163	143 009		
U024 24:1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling ap.1 Verket för innovationssystem	-5 712	1 938 133		
U024 2:1:16 Näringslivsutveckling ap.2 del till VINNOVA	0	19 000		
U002 2:1:16 Finansmarknadsforskning ap.1 del till VINNOVA	366	30 000		
SUMMA	-1 183	2 130 142		

Anslagsredovisning (tkr)

Redovisning av beställningsbemyndigande i årsredovisningen

Anslag/anslagsbenämning	Tilldelat bemyndigande*	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år				
				2012	2013	2014	2015	2016
POLITIKOMRÅDE FORSKNINGSPOLITIK								
U024 24:1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling								
ap.1 Verket för innovationssystem	2 000 000	1 509 817	1 553 830	973 767	422 723	136 301	20 740	300

* Bemyndiganderamen är 2 000 000 tkr varav 1 000 000 tkr avser infrianden under 2012 och 1 000 000 tkr infrianden under perioden 2013-2016.

Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Inkomster	Utgående överförings belopp
	147 172	146 706		466
	1 932 421	1 932 487		-66
	19 000	14 228		4 772
	30 366	29 950		416
	2 128 959	2 123 371		5 588

Andra finansiella villkor

Under 2011 anslag 24:1:2 ap1 finns vissa finansiella villkor som redovisas nedan:

	Villkor	Utfall
Strategisk forskning inom produktionssystem	20 000	20 000
Strategisk forskning inom Transportområdet*	80 000	80 000
Strategisk forskning inom Flygområdet	20 000	42 742
Strategisk forskning inom Säkerhet och Krisberedskap	20 000	20 721
Nationella Inkubatorprogram, Innovationsbron AB**	70 000	60 000
Medel för Riksmätplatser och dithörande verksamhet vid SP	—	24 637
Utlandsbaserad verksamhet vid myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar	4 000	4 000

* Utfallet redovisar det som enligt regleringsbrevet minst ska ha förbrukats av de anslagna medlen.

** Av de 70 mnkr VINNOVA minst ska utbetala för 2011 har 10 mnkr utbetalats 2010

7.5 Tilläggsupplysningar och noter

REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Förordning (2000:605) om myndigheters årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Redovisningen följer god redovisningssed enligt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 2 kap. § 5 FÅB och allmänna råd till Förordningen om myndigheters bokföring § 6.

VÄRDERING AV FORDRINGAR OCH SKULDER

Fordringarna har upptagits till det belopp som beräknas bli betalt. Skulderna har tagits upp till nominellt värde.

PERIODISERINGSPRINCIPER

I de fall fakturor eller motsvarande inkommit efter fastställd brytdag (2012-01-05) eller när fordrings- eller skuldbeloppet inte är exakt känt när bokslutet upprättas, redovisas beloppen som periodavgränsningsposter. Övriga händelser tas upp som fordringar respektive skulder. Beloppsgräns för periodisering av intäkter och kostnader är 50 tkr exkl moms per faktura (för 2010 var beloppet 30 tkr).

VÄRDERING AV ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst 30 tkr exkl moms och en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgångar. De skrivs av linjärt, varje månad under den ekonomiska livslängden. Följande avskrivningstider tillämpas för de olika typerna av anläggningstillgångar.

Immateriella anläggningstillgångar

Balanserade utgifter för utveckling	5 år
Köpta dataprogram och licenser	3 år

Materiella anläggningstillgångar

Förbättringsutgifter på annans fastighet	5 år

Maskiner, inventarier, installationer m. m.

Möbler och övrig lokalutrustning	5 år
Datorer och kringutrustning	3 år

UPPGIFTER OM SJUKFRÅNVARO

De obligatoriska uppgifterna om sjukfrånvaro redovisas i avsnittet 6.2 Personal i resultatredovisningen.

ERSÄTTNING TILL STYRELSELEDAMÖTER OCH LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE SAMT UPPGIFT OM SIDOUPPDRAG

Nedan redovisas arvoden och annan ersättning till VINNOVAs styrelseledamöter 2011 samt deras uppdrag i andra myndigheter och aktiebolag.

NAMN	ERSÄTTNING	UPPDRAG
Hasse Johansson <i>ordförande</i>	66	Alelion Batteries AB Lindholmens Science Park AB Dynamate Industrial Services AB C-Garden AB AB Electrolux Fouriertransform AB Calix Group AB Skyllbergs Bruk AB Johansson Teknik och Form AB
Charlotte Brogren	1 227	KTH Holding AB Post - och telestyrelsen Industrifonden Q-Free ASA HMS Networks AB
Kristina Alsér	33	Kulturkvarteret Astrid Lindgrens Näs AB
Hans Eliasson	33	Cranab AB Vimek AB AC Invest Olofsfors AB Länsförsäkringar i Västerbotten Skogstekniska klustret ek. förening Länsstyrelsen Västerbotten insynsråd
Jan-Anders Månson	33	AISTS (International Academy of Sports Science and Technology) EELCEE SA HEXPOL AB
Eva Wigren	17	Teknikföretagen IVA, ordförande för Industriforskningsgruppen ELU Konsult AB IMIT- Institute for Management of Innovation and Technology
Sune Wännström	33	SEKAB E-technology Processum Biorefinery Initiative AB MoRe Research AB EPAB, Etanolpilot i Sverige AB SweTree Technologies AB

		2011	2010
Not 1	Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
	<i>Intäkter enligt avgiftsförordningen § 4</i>		
	Ersättning för gemensam IT-plattform, inomstatliga	2 307	2 470
	Ersättning för gemensam IT-plattform, utomstatliga	314	373
	Konsultuppdrag/utlånad personal, inomstatliga	822	2 564
	Konsultuppdrag/utlånad personal, utomstatliga	731	1 859
	Kurs- o konferensavg. inomstatliga	216	160
	Kurs- o konferensavg. utomstatliga	196	1 065
	Försäljning av trycksaker, inomstatliga	0	0
	Försäljning av trycksaker, utomstatliga	26	21
	Intäkter enligt avgiftsförordningen § 15-24	2	5
	Övriga intäkter	0	0
	SUMMA	4 614	8 517
	* Intäkter enligt avgiftsförordningen § 4 har delats på inomstatliga resp. utomstatliga, beloppen för 2010 har justerats		
Not 2	Finansiella intäkter		
	Riksgälden – ränta på räntekontot	287	85
	Övriga finansiella intäkter	22	311
	SUMMA	309	396
Not 3	Kostnader för personal		
	Lönekostnader exkl. arbetsgivaravgifter, premier m.m.	107 395	108 189
	Övriga kostnader för personal	65 883	63 436
	SUMMA	173 278	171 625
Not 4	Övriga driftskostnader	2011	2010
	Konsulttjänster, exkl. IT-konsulter	23 332	37 924
	Resekostnader	11 958	11 624
	IT-konsulter och teletjänster	32 447	24 612
	Övriga kostnader	16 581	15 469
	SUMMA	84 318	89 629

		2011	2010
Not 5	Finansiella kostnader		
	Riksgälden - ränta på lån till anläggningstillgångar	387	115
	Riksgälden - ränta på räntekontot	0	0
	Övriga finansiella kostnader	10	318
	SUMMA	397	433
Not 6	Verksamhetens kostnader		
	Förvaltningsanslaget	150 303	142 122
	Forskningsanslaget	120 010	132 655
	Finansmarknadsforskning *	850	521
	Näringslivsutveckling	428	-
	Externa medel inkl övrigt	11 707	11 222
	SUMMA	283 298	286 520
	<i>* Belopp för 2010 har lagts till</i>		
Not 7	Medel från myndigheter för finansiering av bidrag		
		170 153	298 026
Not 8	Balanserade utgifter för utveckling		
	ACKUMULERAT ANSKAFFNINGSVÄRDE		
	Ingående balans	36 228	36 228
	Årets anskaffningar	0	0
	Årets upparbetade kostnader	0	0
	Årets utrangeringar	-10 983	0
	Summa	25 245	36 228

	2011	2010
ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR		
Ingående balans	-16 857	-12 327
Årets avskrivning	-4 853	-4 530
Årets utrangeringar	10 983	0
SUMMA	-10 727	-16 857
SUMMA BOKFÖRT VÄRDE	14 518	19 371

Not 9	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2011	2010
	ACKUMULERAT ANSKAFFNINGSVÄRDE		
	Ingående balans (avrundningsdifferens)	1 593	2 134
	Årets anskaffningar	388	786
	Årets utrangeringar (justerat belopp för 2010)	-80	-1 326
	Summa	1 901	1 594
	ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR		
	Ingående balans	-860	-2 029
	Årets avskrivning	-349	-157
	Årets utrangeringar (reviderat belopp för 2010)	80	1 326
	SUMMA	-1 129	-860
	SUMMA BOKFÖRT VÄRDE	772	734

Not 10	Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	ACKUMULERAT ANSKAFFNINGSVÄRDE		
	Ingående balans	1 069	1 069
	Årets anskaffningar	0	0
	Summa	1 069	1 069
	ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR		
	Ingående balans (avrundningsdifferens)	-708	-546
	Årets avskrivning	-132	-161
	SUMMA	-840	-707
	SUMMA BOKFÖRT VÄRDE	229	362

		2011	2010
Not 11	Maskiner, inventarier, installationer m. m.		
	ACKUMULERAT ANSKAFFNINGSVÄRDE		
	Ingående balans	17 612	20 768
	Årets anskaffningar	990	1 614
	Årets utrangeringar	-689	-4 770
	Summa	17 913	17 612
	ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR		
	Ingående balans (avrundningsdifferens)	-14 766	-18 008
	Årets avskrivning	-1 329	-1 529
	Årets utrangeringar	672	4 770
	SUMMA	-15 423	-14 767
	SUMMA BOKFÖRT VÄRDE	2 490	2 845
Not 12	Fordringar hos andra myndigheter		
	Kundfordringar hos andra myndigheter	846	8 436
	Mervärdesskattefordran	4 671	4 861
	SUMMA	5 517	13 297
Not 13	Periodavgränsningsposter		
	Förutbetalda hyror	4 302	4 267
	Övriga förutbetalda kostnader	1 848	1 262
	Upplupna bidragsintäkter	14 522	13 168
	Övriga upplupna intäkter	179	52
	Summa	20 851	18 749

	2011	2010
Not 14		
Avräkning med statsverket		
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	86 018	3 815
Redovisat mot anslag	1 976 665	1 906 828
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-2 069 931	-1 824 625
Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	-7 248	86 018
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	4 083	8 179
Redovisat mot anslag	146 706	138 471
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-143 009	-142 567
Återbetalning av anslagsmedel	0	0
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	7 780	4 083
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans fordran avseende semesterlöneskuld (avrundningsdifferens)	6 262	7 793
Förändring av semesterlöneskuld ej anslagsavräknade	-1 004	-1 530
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	5 258	6 263
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
Ingående balans	0	88 731
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	303 115	393 438
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-2 249 668	-2 306 794
Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar	0	0
Omföring av betalning	2 069 931	1 824 625
Övriga fordringar på statens centralkonto i Riksbanken	123 378	0
Summa Avräkning med statsverket	129 168	96 364

		2011	2010
Not 15	Avsättningar		
	Ingående balans, avsättning för pensioner	1 637	1 460
	Årets utbetalning av pensioner	-861	-798
	Årets avsättning för pensioner	0	975
	Ingående balans, övriga avsättningar	5 726	0
	Övriga avsättningar (omstruktureringskostnader)	-3 248	5 726
	Utgående balans avsättning för pensioner	3 254	7 363
Not 16	Lån i Riksgälden		
	Lån i Riksgälden för anskaffning av anläggningstillgångar.		
	• Beviljad låneram	23 000	26 000
	• Utnyttjad låneram maximalt under året	20 871	23 119
	• Utnyttjad låneram vid årets slut	17 871	23 119
	Ingående balans	23 119	24 835
	Nya lån	1 432	4 661
	Årets amorteringar	-6 680	-6 377
	Utgående balans	17 871	23 119
Not 17	Periodavgränsningsposter		
	Upplupna semesterlöner och andra löner/arvoden inkl. avgifter	15 502	11 913
	Övriga upplupna kostnader, inomstatliga	500	300
	Övriga upplupna kostnader, utomstatliga	258	1 639
	Oförbrukade bidrag, inomstatliga	111 300	106 686
	Oförbrukade bidrag, utomstatliga	14 138	32 749
	SUMMA	141 698	153 287

8. Styrelsens underskrifter

Styrelsen har 2012-02-17 fattat beslut om
VINNOVAs årsredovisning räkenskapsåret 2011.

Stockholm 2012-02-17

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader och intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Hasse Johansson
Ordförande

Kristina Alsér

Hans Eliasson

Jan-Anders E. Månson

Eva Wigren

Sune Wännström

Charlotte Brogren

Bilaga 1. Läsanvisningar

LÄSANVISNINGAR UTIFRÅN VINNOVAS INSTRUKTION

- Sid 9* 1 § // Verket för innovationssystem har till uppgift att främja hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektivinnovationssystem. Myndigheten har ett särskilt ansvar inom teknikområdesamt områdena transport, kommunikation och arbetsliv. Med innovationssystem avses nätverk av offentliga och privata aktörer där ny teknik och kunskap produceras, sprids och används. Myndigheten ska verka för nyttiggörande av forskning för att uppnå hållbar tillväxt och stärka Sveriges konkurrenskraft.
- Sid 14* 4 § // Verket för innovationssystem ska se till att de regelverk och rutiner som myndigheten disponerar över är kostnadseffektiva och enkla för företag och andra berörda.
- Sid 28* 2 § 1 // Verket för innovationssystem ska bidra till att stärka och utveckla universitet och högskolor, industriforskningsinstitut, företag och andra samhällsaktörer samt utveckla samarbetet mellan dessa inom de svenska innovationssystemen.
- Sid 32* § 2 // Verket för innovationssystem ska bidra till att utveckla industriforskningsinstitutens roll inom de svenska innovationssystemen.
- Sid 36* 2 § 6 // Verket för innovationssystem ska beakta forskningsetiska frågor främja jämställdhet inom sitt verksamhetsområde och verka för att genusperspektiv får genomslag i forskning och utveckling.
- Sid 42* 2 § 3 // Verket för innovationssystem ska bidra till att stärka och utveckla viktiga sektorer inom de svenska innovationssystemen.
- Sid 46* 3 § 1 // Verket för innovationssystem ska stimulera internationellt samarbete som stärker svensk forskning och innovation samt bidrar till nytta för Sverige.
- Sid 49* 3 § 2 // Verket för innovationssystem ska främja svenskt deltagande, särskilt näringslivets, i EU:s ramprogram för forskning och teknisk utveckling.
- Sid 50* 3 § 3 // Verket för innovationssystem ska utvärdera och samordna det svenska deltagandet i EU:s ramprogram för forskning och teknisk utveckling.

- Sid 50* 3 § 4 // Verket för innovationssystem ska svara för information och rådgivning till forskare, myndigheter, företag och övriga intressenter om EU:s ramprogram för forskning och teknisk utveckling.
- Sid 52* 3 § 5 // Verket för innovationssystem ska vara nationellt kontaktorgan för forskningen inom EU, forskningsprogrammet COST och det industriella utvecklingsprogrammet EUREKA.
- Sid 53* 2 § 5 // Verket för innovationssystem ska sprida information om forskning, utveckling och innovation till utförare, användare och allmänhet.
- Sid 54* 6 § // Verket för innovationssystem ska inom sitt verksamhetsområde samverka med berörda nationella, regionala och internationella aktörer.
- Sid 54* 7 § // För Verket för innovationssystem, Vetenskapsrådet, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande och Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap ska det finnas en samordningsgrupp bestående av myndighetscheferna. Gruppen ska samverka och gemensamt utarbeta analyser, strategier och forskningsprogram samt i övrigt ta initiativ för att utveckla och förnya formerna för forskningsverksamheten.
- Sid 69* 2 § 4 // Verket för innovationssystem ska medverka i genomförandet av det regionala tillväxtarbetet i enlighet med 15 § förordningen (2007:713) om regionalt tillväxtarbete och bidra till en effektiv användning av EG:s strukturfonder.

LÄSANVISNINGAR UTIFRÅN VINNOVAS REGLERINGSBREV

- Sid 16* VINNOVA ska redogöra för myndighetens interna strategiarbete och hur detta påverkar VINNOVAs prioriteringar.
- Sid 16* VINNOVA ska inom sitt verksamhetsområde redovisa sitt arbete med utmaningar och hur detta bedöms bidra till ökat nyttiggörande samt ökad Innovationskraft.
- Sid 18* VINNOVA ska redovisa på vilka grunder prioriteringar mellan olika insatser genomförts och vilken roll framsyn, effektlogikprövning, uppföljning, utvärdering och effektanalyser spelat.

- Sid 32* VINNOVA ska redovisa direkta och indirekta förändringar av forskningsfinansieringen mot bakgrund av de strategiska satsningar som skett inom ramen för propositionen Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50, rskr. 2008/09:160, bet. 2008/09:UbU4). VINNOVA ska särskilt redovisa de förstärkningar som skett inom områdena produktionsteknik, transport, flyg samt säkerhet och krisberedskap.
- Sid 38* VINNOVA ska redovisa hur myndigheten förbättrar sina insatser för små och medelstora företag, inklusive små och medelstora företags internationalisering, samt myndighetens samlade insatser för dessa aktörer. För de insatser som vänder sig direkt till små och medelstora företag ska VINNOVA dessutom redovisa metoder som använts för att nå ut till målgrupperna, inklusive företag som leds av kvinnor samt utrikes födda män och kvinnor, samt redovisa och bedöma resultaten av detta arbete. Verket bör också redovisa hur stöden fördelar sig på företagsstorlek, ledning i företagen, region etc.
- Sid 38* VINNOVA ska senast den 15 oktober 2011 till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) redovisa vilka initiativ som myndigheten tagit för att vidareutveckla och förbättra service som t.ex. information, vägledning och interaktiva tjänster riktade till blivande respektive befintliga företagare.)
- Sid 56* En årlig omprövning av verksamheten och dess inriktning ska ske genom att minst en fjärdedel av myndighetens verksamhet blir föremål för omprövning och nya beslut. VINNOVA ska redovisa resultatet. Verksamheten i sin helhet ska ha omprövats under en fyraårsperiod.
- Sid 56* För EU-samarbete och internationellt arbete ska VINNOVA särskilt:
- bistå Regeringskansliet i europeiska forskningsområdeskommitténs arbetsgrupp om kunskapsöverföring, ERAC Working Group on Knowledge Transfer,
  - bistå Regeringskansliet i programkommitté-arbetet i EU:s sjunde ramprogram för forskning och utveckling inom områdena IKT, Nanoteknik/material/produktion, Transport, Säkerhet, Små och medelstora företag, Kun-skapsregioner samt Internationellt samarbete,
  - bistå Regeringskansliet i programkommittéarbetet med EU:s ramprogram för konkurrenskraft och innovation. VINNOVA ska ha ett huvudansvar för delprogram 2, IKT, samt delta i delprogram 1 Entreprenörskap och innovation. VINNOVA ska komplettera Tillväxtverket i de delar av delprogram 1 som rör innovation exempelvis genom utbildningar för Enterprise Europe-nätverkets regionala organisation,
  - företräda staten i medlemskapet i relevanta EG-artikel 187 och 185 samarbeten,
  - bistå Regeringskansliet i arbete kopplat till EU 2020-strategin och underliggande flaggskeppsinitiativ inom myndighetens verksamhetsområde. Detta gäller särskilt flaggskeppsinitiativet "innovationsunionen" och europeiska innovationspartnerskap,
  - bistå Regeringskansliet i arbetet i OECD:s kommitté för forsknings- och teknikpolitik (CSTP) och dess undergrupper, antingen som expert eller genom att svara för delegat skapet.
- Sid 60* Där myndighetens arbete kring internationalisering av små och medelstora företag har bäring på andra myndigheters arbete och ansvarsområden ska VINNOVA främja samarbete, samordning och erfarenhetsutbyte med dessa.
- Sid 60* VINNOVA ska bistå Regeringskansliet i framtagandet av regeringens innovationsstrategi.
- Sid 60* VINNOVA ska, inom ramen för sitt uppdrag, bistå Regeringskansliet (Näringsdepartementet) i arbetet i nätverksform med att utveckla sam-spelet mellan det regionala tillväxtarbetet och den nationella forsknings- och innovationspolitiken samt att utveckla dialogen mellan regionala aktörer och berörda nationella myndigheter om ett strategiskt arbete med forsknings- och innovationsfrågor på regional nivå.
- Sid 61* I enlighet med propositionen Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50) ska bidrag till forskningsprojekt vid universitet och högskolor omfatta medel för de direkta och de indirekta kostnaderna i samma proportioner som beräknats för projektet i sin helhet. Avsikten är därvid inte att åstadkomma en generell höjning av statliga myndigheters

finansiering av de indirekta kostnaderna, utan att den ska anpassas till den faktiska situationen i det enskilda fallet. VINNOVA ska återrapportera omfattningen och erfarenheten av detta.

- Sid 62* VINNOVA ska leda ett havsmiljörelaterat pilotprojekt för småföretagsnätverks- och klustersamverkan i Östersjöregionen i enlighet med propositionen "En sammanhållen svensk havspolitik" (prop. 2008/09:170). VINNOVA ska informera Naturvårdsverket och Tillväxtverket om genomförandet av uppdraget.
- Sid 62* VINNOVA ska rapportera det svenska deltagandet i EU:s ramprogram för forskning och utveckling. Aktuella statistiska uppgifter om deltaganden och godkända medel ska beskrivas och kommenteras. Rapporteringen ska utgå ifrån de aspekter som myndigheten bedömer vara mest relevanta för att stödja regeringens arbete med EU:s forskningssamarbete. Utgångspunkt för rapportering ska vara utfallet för Sverige i relation till andra länders utfall inom EU:s ramprogram för forskning och utveckling. Svenska aktörers organisationstillhörighet och samarbetsmönster ska särskilt utredas.
- Sid 62* VINNOVA ska i samråd med Tillväxtverket ansvara för genomförandet av Nordiska Ministerrådets Globaliseringsprojekt Hälsa delprogram 7 "Innovation och entreprenörskap i hälso- och sjukvård" 2010 - 2012.
- Sid 63* VINNOVA ska medverka i Nordiska ministerrådets toppforskningsprogram om klimat, miljö och energi som pågår år 2009-2013. VINNOVA ska under 2011 tillsammans med Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Vetenskapsrådet och Statens Energimyndighet finansiera forskning inom programmet med minst 21 miljoner kronor för de fyra myndigheterna sammantaget.
- Sid 63* Analysera förutsättningarna för innovation inom de strategiska forskningsområden beskrivna i prop. Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50). VINNOVA ska utifrån detta även ge en första rekommendation till hur innovationskraften kan öka.
- Sid 64* Uppdrag att leda och medverka i utveckling av forskning och innovation som en del i genomförandet av EU:s Strategi för Östersjöregionen enligt regeringsbeslut den 3 december 2009.
- Sid 64* Uppdrag att verka för ökad samverkan inom den kliniska forskningen enligt regeringsbeslut den 10 december 2009.
- Sid 64* Uppdrag att genomföra ett program för finansmarknadsforskning enligt regeringsbeslut den 21 december 2009.
- Sid 64* Uppdrag avseende Innovation och design inom regeringens handlingsplan för kulturella och kreativa näringar enligt regeringsbeslut den 10 juni 2010.
- Sid 65* Uppdrag till Trafikverket, Sjöfartsverket och VINNOVA att bidra i arbetet med att utveckla Gröna Korridorer enligt regeringsbeslut den 10 juni 2010.
- Sid 65* Uppdrag att lämna förslag till metoder och uppföljningsverktyg för kunskapstriangelsamarbete enligt regeringsbeslut den 9 september 2010.
- Sid 65* Uppdrag om utvärdering av satsning på strategiska forskningsområden enligt regeringsbeslut den 30 september 2010.
- Sid 66* VINNOVA ska genomföra en nationell utvärdering av deltagandet i COST och EUREKA. Utvärderingen ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 30 juni 2011.
- Sid 66* VINNOVA ska rapportera det svenska deltagandet i EU:s ramprogram för forskning och utveckling. Aktuella statistiska uppgifter om deltaganden och godkända medel ska beskrivas och kommenteras. Rapporteringen ska utgå ifrån de aspekter som myndigheten bedömer vara mest relevanta för att stödja regeringens arbete med EU:s forskningssamarbete. Utgångspunkt för rapportering ska vara utfallet för Sverige i relation till andra ländernas utfall inom EU:s ramprogram för forskning och utveckling. Svenska aktörers organisationstillhörighet och samarbetsmönster ska särskilt utredas. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet med kopia till Utbildningsdepartementet) senast den 22 februari 2012.
- Sid 66* VINNOVA ska samordna och vara sammankallande för ett forum om framtidens Internet. Syftet är att etablera en bred dialog kring relevanta initiativ och prioriteringar på

området med fokus främst på EU:s ramprogram för forskning och IKT-programmet under ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation. Forumet ska bl.a.:

- sprida erfarenheter av pågående projekt och utvecklingsinsatser mellan deltagarna,
- främja samverkan över sektorsgränserna och breddat engagemang från offentlig sektor,
- identifiera svenska prioriterade frågor på området, samt
- främja tillkomsten av konkreta samarbeten.

Till forumet ska forsknings- och innovationsaktörer, näringslivet, offentliga myndigheter och andra relevanta organisationer bjudas in. Vikten av små och medelstora företags deltagande ska särskilt uppmärksammas. Verket ska inkomma med en rapport till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) den 28 februari 2011 där det tänkta upplägget ska redovisas.

Sid 67 VINNOVA ska analysera behoven av kunskap och kompetens för tjänsteinnovation i näringsliv och offentlig sektor. Tjänsteverksamheter omfattar såväl arbetsintensiva som kunskapsintensiva verksamheter, privat och offentligt finansierade verksamheter, med olika logiker, marknader och kunder. Analysen ska därför beakta skillnader mellan sektorer och tillämpningsområden kontra behov av mer generisk karaktär. Eventuella behov inom för tjänsteinnovation viktiga områden som hittills saknat vetenskaplig förankring i Sverige ska analyseras.

Det finns behov av att öka nyttiggörandet av tjänsterelevant FoU för ökad tjänsteinnovation. Därför bör analysen beakta förutsättningarna för ökad samverkan mellan forskningsmiljöer och näringsliv, särskilt små och medelstora företag, respektive offentlig sektor, liksom styrkor, svagheter och utvecklingsbehov hos forskningsutförarna i relation till den efterfrågan som finns. I detta sammanhang ska forskningsinstitutens förmåga att stödja tjänsteinnovationsprocesser beaktas. Analysen ska utmyнна i förslag till inriktning av och prioritering av forskningsfinansiering samt utveckling av instrument. Om förslagen innebär kostnader som går utöver befintliga statsfinansiella ramar ska VINNOVA också föreslå finansiering. Analysen och förslagen ska utarbetas efter samråd med Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, Tillväxtverket, Vetenskapsrådet (VR),

Forskningsrådet för arbetsliv och samhälle (FAS), Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Stiftelsen för kunskap och kompetens, Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien samt relevanta företrädare för näringsliv och offentlig sektor i övrigt. Arbetet ska ske i nära dialog med Regeringskansliet. Uppdraget ska rapporteras till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast 15 november 2011.

Sid 67 VINNOVA ska redovisa hur verket avser att arbeta med att utveckla och förbättra befintliga och nya insatser för att möta behoven hos företag och organisationer som är verksamma inom tjänsteekonomin, och särskilt tjänstebaserad innovationsverksamhet. Uppdraget ska rapporteras till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast 15 april 2011.

Sid 68 I enlighet med strategin EU 2020 och de flaggskeppsinitiativ som är kopplade till denna strategi ska VINNOVA redovisa vad myndigheten kan göra för att utveckla och förbättra befintliga och nya insatser som syftar till resurseffektivitet inom råvaruområdet. Uppdraget ska rapporteras till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast 1 juni 2011.

Sid 68 VINNOVA ska medverka till genomförandet av den nationella strategin för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och samskaping 2007-2013 och dess prioriteringar innefattande tydliggörandena i regeringens skrivelse 2009/10:221. VINNOVA ska delta i analysarbetet kring genomförande, avstämning och uppföljning av den nationella strategin. VINNOVA ska senast den 16 mars 2012 till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) redovisa:

- vilka av den nationella strategins prioriteringar som myndigheten utgått från under perioden 2009-2011,
- vilka av myndighetens verksamheter som berörts eller kommer att beröras av insatserna, samt
- planerade och genomförda insatser med andra myndigheter samt de organ som har det regionala tillväxtansvaret i länen.

Sid 69 Uppdrag att genomföra en satsning på forskning och kunskapsutveckling inom miljöteknikområdet (2011-03031).

Bilaga 2. Regeringsuppdrag utöver de i regleringsbrevet

AVSLUTADE REGERINGSUPPDRAG UNDER 2011

VINNOVAs diariernr	Uppdrag	Rapporterad, datum
2007-02271	Programmet Forskning om kvinnors företagande är ett led i regeringens åtgärder för att främja företagande bland kvinnor. Utlysningen avser att förstärka och bredda forskningen om kvinnors företagande. Syftet är att generera ny forskningsbaserad kunskap som kan användas för att förbättra förutsättningarna för kvinnor att starta, driva och utveckla företag och därmed på sikt öka sysselsättningen och tillväxten i svensk ekonomi. Utlysningen fokuserar på olika frågor relaterade till två områden: 1) hinder för kvinnors entreprenörskap och företagande samt 2) förutsättningar för företagande och tillväxt i köns-segregerade branscher.	2011-06-30
2009-04805	Uppdrag att leda och medverka i utveckling av forskning och innovation som en del i genomförandet av EU:s Strategi för Östersjöregionen	2011-06-30
2009-04879	Ökad samverkan inom den kliniska forskningen. (Näringsdepartementet)	2011-08-15
2010-02061	Uppdrag att lämna förslag till metoder och uppföljningsverktyg för kunskapstriangelsamarbete	2011-05-30
2010-02068	Regeringsbeslut 11 7 uppdrag att analysera och föreslå åtgärder för minskad tomdragning och ökad fyllnadsgrad	2011-05-30
2010-02894	Uppdrag att föreslå områden för förstärkt forsknings-, innovations- och utbildningsarbete med Kina m.m	2011-12-15
2011-01165	Uppdrag att genomföra en analys av Sveriges kunskapsintensiva innovationssystem	2011-12-05
2011-01181	Uppdrag att inkomma med underlag inför den kommande forsknings- och innovationspropositionen	2011-10-25
2011-01315	Uppdrag att kartlägga och analysera det offentliga stödsystemet för hantering av företags immateriella tillgångar	2011-10-31
2011-01321	Regeringen har gett STEM i uppdrag att, efter samråd med Tillväxtverket, VINNOVA och andra relevanta aktörer, ta fram förslag på hur åtgärder för stärkt samverkan och ökad kommunikation mellan myndigheter, innovatörer, entreprenörer samt affärsänglar och riskkapitalister m.fl. kan utformas inom miljöteknikområdet med fokus på tidiga kommersiella skeden.	2011-05-02
2011-01326	Uppdrag att ta fram förslag på en forskningsstrategi	2011-12-01
2011-01996	Uppdrag att ta fram en rapport om det svenska innovationssystemet	2011-08-31

PÅGÅENDE REGERINGSUPPDRAG UNDER 2011

VINNOVAs diarienumr	Uppdrag	Rapporteras
2006-02048	Uppdrag om ett nationellt program för forskningssamverkan mellan universitet och högskolor och industri -ett led i genomförandet av strategiprogrammet för läkemedels-, bioteknik- och medicinteknik	Ska följas upp i slutet av april
2006-02047	Uppdrag om program för personrörlighet - ett led i genomförandet av strategiprogrammet för läkemedels-, bioteknik- och medicinteknikbranscherna	Ska följas upp i slutet av april
2006-02745	Uppdrag att genomföra ett nationellt forskningsprogram inom mobilitet och mobil kommunikation - ett led i genomförandet av strategiprogrammet för IT- och telekombranschen	
2006-02746	Uppdrag att genomföra ett nationellt forsknings- och utvecklingsprogram för ökad användning av industriell IT - ett led i genomförandet av strategiprogrammet för IT- och telekombranschen	
2006-01967	Uppdrag att genomföra ett strategiskt stålforskningsprogram för Sverige - ett led i genomförandet av strategiprogrammet för metallurgi	Ej bestämt datum, rapporteras i ÅR. Mid-term-utv sker under 2011.
2006-02742	Uppdrag att genomföra ett innovativt och framtidsinriktat gruvforskningsprogram - ett led i genomförandet av strategiprogrammet för metallurgi	Ej bestämt datum, rapporteras i ÅR. Mid-term-utv sker under 2011.
2006-02679	Uppdrag att genomföra ett nationellt forskningsprogram - ett led i genomförandet av strategiprogrammet för skogs- och träindustrin	Ej bestämt datum. Mid-term-utvärdering precis klar. Rapporteras i ÅR.
2008-04049	Uppdrag att genomföra en satsning med syfte att öka antalet samverkansmiljöer som stimulerar kommersialisering av innovationer inom hälso- och sjukvården	"Efter genomfört uppdrag" vilket kommer att vara i slutet av 2013.
2008-04249	Uppföljning av SFO (ingår i uppdraget: Uppdrag om utlysning, utvärdering och bedömning av strategiska forskningsområden)	2011-03-30, 2012-03-30, 2013-03-30, 2014-03-30, 2015-03-30
2009-04930	Genomföra ett program för finansmarknadsforskning. Uppdraget gäller under förutsättning att Riksdagen godkänner att medel motsvarande 30 Mkr anvisas. Regeringen avser att lämna ett sådant förslag i samband med tilläggsbudget 2010. (Finansdepartementet)	Årligen i ÅR
2010-01486	Uppdrag avseende Innovation och design inom regeringens handlingsplan för kulturella och kreativa näringar	2010-10-15, 2011-06-30, slutrapporteras 2013-01-25
2010-01527	Regeringen uppdrar åt Tillväxtverket och VINNOVA att utarbeta och genomföra ett treårigt program för att främja unga innovatörer i åldern 18-30 år.	2010-10-15, 2011-06-30, slutrapporteras 2013-03-15
2010-02066	Regeringsbeslut 11 6 angående uppdrag till bl.a. VINNOVA att bidra i arbete med att utveckla Gröna Korridorer.	2010-12-01, 2011-10-01, slutrapporteras 2012-12-31
2010-02066	Regeringsbeslut 11 6 angående uppdrag till bl.a. VINNOVA att bidra i arbete med att utveckla Gröna Korridorer.	2010-12-01, 2011-10-01, slutrapporteras 2012-12-31

VINNOVAs diarienumr	Uppdrag	Rapporteras
2010-02553	Utvärdering av satsningen på strategiska forskningsområden	2015-05-01
2010-02767	Uppdrag att kartlägga och utvärdera svensk vårdforskning	2012-01-31
2011-00001	Uppdrag avseende fortsatt utveckling av inkubatorer, företagshotell och liknande som är anpassade för kulturella och kreativa näringar	2011-05-31
2011-00002	Uppdrag avseende Ledarskap och arbetsorganisation inom kulturella och kreativa näringar	2011-03-15
2011-01609	Uppdrag att genomföra en satsning med syfte att utveckla testbäddar inom hälso- och sjukvård och äldreomsorg	2014-06-30
2011-01997	Uppdrag angående social innovation i vården och omsorgen om de mest sjuka äldre samt utbetalning av medel	2012-02-15
2011-03031	Uppdrag att genomföra en satsning på forskning och kunskapsutveckling inom miljöteknikområdet	rapporteras i samband med ÅR 11,12,13,14
2011-03247	Regeringsuppdrag om en nationell strategi för utvecklingen av en biobaserad samhälls-ekonomi för hållbar utveckling	2012-01-31 av FAS
2011-03255	Regeringsuppdrag till Statskontoret angående utvärdering av Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analysers internationella verksamhet	2012-03-30 av Statskontoret
2011-03697	Uppdrag att medverka i genomförandet av EU:s strategi för Östersjöregionen och dess handlingsplan	31/1, 2012, 2013, 2014, 2015
2011-04090	Uppdrag att utlysa planeringsbidrag för ansökningar om kunskaps- och innovationsplattformar vid det Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT)	2013-07-01
2011-04143	Öka SMF:s förmåga till affärsstrategiska hantering av sina immateriella tillgångar, förbättra affärsrådgivare kompetens, höja kunskapen hos företag och offentliga aktörer om frågorna	Delrapport 2012-05-31, 2012-11-30, 2013-02-28, 2013-08-31, slutrapportera 2014-03-15

Bilaga 3. VINNOVAs publikationer 2011

VINNOVA ANALYS VA 2011:

- 01 Smart ledning – Drivkrafter och förutsättningar för utveckling av avancerade elnät
- 02 Framtid med växtverk – Kan hållbara städer möta klimatutmaningarna?
- 03 Life science companies in Sweden including a comparison with Denmark
- 04 Sveriges deltagande i sjunde ramprogrammet för forskning och teknisk utveckling (FP7) – Lägesrapport 2007–2010, fokus SMF. Finns endast som PDF. För kortversion se VA 2011:05
- 05 Sammanfattning Sveriges deltagande i FP7 – Lägesrapport 2007–2010 – Fokus SMF. Kortversion av VA 2011:04
- 06 Effektanalys av forskningsprogram inom material från förnyelsebara råvaror
- 07 Effektanalys av starka forsknings- & innovationssystem. Finns endast som PDF. För kortversion se VA 2011:08
- 08 Sammanfattning – Effektanalys av starka forsknings- & innovationssystem. Kortversion av VA 2011:07
- 09 Samarbete mellan Sverige och Kina avseende vetenskaplig sampublicering – aktörer, inriktning och nätverk. Finns endast som PDF.
- 10 När staten spelat roll – lärdomar av VINNOVAs effektstudier

VINNOVA INFORMATION VI 2011:

- 01 Framtidens personresor – Projektkatalog
- 02 Miljöinnovationer – Projektkatalog
- 03 Innovation & Gender
- 04 Årsredovisning 2010
- 05 VINN Excellence Center – Investing in competitive research & innovation milieus
- 06 VINNOVA Sweden's Innovation Agency
- 07 Challenge driven Innovation – VINNOVA's new strategy for strengthening Swedish innovation-capacity. För svensk version se VI 2011:08

- 08 Utmaningsdriven innovation – VINNOVAs strategi för att stärka svensk innovationsförmåga och skapa nya hållbara lösningar för näringsliv och offentlig verksamhet. För engelsk version se VI 2011:07
- 09 Utmaningar för svensk innovationspolitik – Sex områden i behov av insatser
- 10 Projektkatalog – Innovationer för framtidens hälsa.
- 11 Färdplaner för framtidens fordon och transport – Strategiska milstolpar framtagna av myndigheter och fordonsindustrin inom samverkansprogrammet FFI.
- 12 Projektkatalog Smartare, snabbare, konvergerande lösningar – inom området IT och data/telekommunikation i programmet Framtidens kommunikation
- 13 Innovation i offentlig upphandling – Ett verktyg för problemlösning

VINNOVA POLICY VP 2011:

- 01 Tjänstebaserad innovation – Utformning av insatser som möter behov hos företag och organisationer. Finns endast som PDF.
- 02 Regeringsuppdrag Kina – "Föreslå områden för förstärkt långsiktigt forsknings-, innovations- och utbildningssamarbete med Kina". Finns endast som PDF.
- 03 Behov av kunskap och kompetens för tjänsteinnovationer
- 04 Utveckling av Sveriges kunskapsintensiva innovationssystem – Huvudrapport – Underlag till forsknings- & innovationsproposition
- 05 Utveckling av Sveriges kunskapsintensiva innovationssystem – Bilagor – Underlag till forsknings- & innovationsproposition

VINNOVA RAPPORT VR 2011:

- 01 Hundra år av erfarenhet – Lärdomar från VINNVÄXT 2001–2011
- 02 Gender across the Board – Gender perspective on innovation and equality. För svensk version se VR 2009:20
- 03 Visioner och verklighet – Några reflexioner kring eHälsostategin för vård och omsorg. Finns endast som PDF.

- 04 Hälsa genom e – eHälsorapporten 2010. Finns endast som PDF.
- 05 Halvtidsutvärdering av branschforskningsprogrammet för skogs- & träindustrin – Midterm evaluation of the Swedish National research programme for the forestbased sector
- 06 Leadership Mandate Programme – The art of becoming a better centre director. För svensk version se VR 2010:18
- 07 The policy practitioners dilemma – The national policy and the transnational networks
- 08 Genusvägar till innovation – Erfarenheter från VINNVÄXT. Finns endast som PDF.
- 09 Att utveckla Öppna Innovationsarenor – Erfarenheter från VINNVÄXT
- 10 White Spaces Innovation in Sweden – Innovation policy for exploring the adjacent possible
- 11 Etapputvärdering av centrumbildningen Virtual Prototyping and Assessment by Simulation – ViP. Finns endast som PDF.
- 12 Tjänsteinnovationer i offentlig sektor – Behov av forskningsbaserad kunskap och konsekvens
- 13 Competences supporting service innovation – a literature review. Finns endast som PDF.
- 14 Innovationsdrivande forskning i praktiken – Samverkan mellan forskare och praktiker för att skapa organisatoriska innovationer. Finns endast som PDF.
- 15 Det offentliga stödsystemet för hantering av företags immateriella tillgångar – Kartläggning och analys
- 16 Innovative Growth through Systems Integration and Globalisation – International evaluation of the 2004 VINNVÄXT programme initiatives
- 17 Ready for an early Take Off? – International evaluation of the VINNVÄXT initiatives in early stages

VERKET FÖR INNOVATIONSSYSTEM

VINNOVA, 101 58 Stockholm • Besök: Mäster Samuelsgatan 56 • Tel: 08 473 3000 • VINNOVA@VINNOVA.SE • WWW.VINNOVA.SE